

ANM rapporter

40/2013

Översikt över integration 2013

Ramboll Management Consulting

Avdelningen för sysselsättning och företagande
28.11.2013

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

FÖRORD

Integrationspolitikens innehåll är branschövergripande och berör flera olika förvaltningsområden. Trots att integrationspolitikens viktigaste mål är att främja invandrades sysselsättning, är det viktigt att främja och följa invandrades integration även på andra delområden i livet. Det allmänna syftet med integrationspolitiken är att invandrarnas levnadsförhållanden ska närma sig hela befolkningens levnadsförhållanden på centrala delområden som sysselsättning, utbildning, delaktighet, inkomstnivå och boende.

Arbets- och näringsministeriet svarar för den riksomfattande utvärderingen och uppföljningen av integrationspolitiken och främjandet av goda etniska relationer. Målet med uppföljningen är att producera information och identifiera utvecklingsbehoven. Strävan är att fylla behoven genom att utveckla integrationspolitiken samt service och åtgärder som främjar integration och sysselsättning. Vi har utvecklat ett uppföljningssystem för integration, integrationsfrämjande och etniska relationer, som består av en enkät riktad till invandrare (invandrarbarometern), serviceenkäter riktade till kommunerna och arbets- och näringsbyråerna samt statistiska indikatorer som beskriver invandrarnas levnadsförhållanden. Den information som erhållits genom dessa olika delar samt annan forskning och uppföljning har sammanställts i denna helhetsöversikt, som redigerats av Ramboll Management Consulting Oy. Redaktionsarbetet har letts av en styrgrupp som tillsatts av arbets- och näringsministeriet och i vilken ingått experter på migrationsforskning, statistik samt kommunal service och arbets- och näringservice.

I denna helhetsöversikt har information om integration, integrationsfrämjande och etniska relationer sammanställts i huvudsak ur olika förvaltningsområdens befintliga informationskällor. Olika förvaltningsområden samlar dock in information utifrån olika bakgrundsvariabler, så när man tolkar uppgifterna måste man komma ihåg att målgruppen varierar betydligt mellan olika indikatorer. Att generalisera information som producerats av olika statistiker och enkäter så att den gäller alla invandrare är också svårt, eftersom integration alltid är en individuell process som påverkas av både det mottagande samhället och invandrarens bakgrund och personliga egenskaper och färdigheter. En del integreras snabbt, för andra kan det ta årtal, t.o.m. hela livet.

Under uppföljningen har det också framkommit omfattande utvecklingsbehov, som vi försöker hitta lösningar på genom att fortsätta att utveckla uppföljningen i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och andra förvaltningsområden.

Det är första gången som det görs en helhetsöversikt över integration, integrationsfrämjande och etniska relationer, och vissa av de uppgifter som presenteras i rapporten är av betydelse först när uppföljningen upprepas och iakttagelserna bildar tidsserier som beskriver integrationsutvecklingen.

Helsingfors 23.10.2013

TUIJA OIVO
Avdelningschef
Arbets- och näringsministeriet

INNEHÅLL

förord	1
SAMMANDRAG	5
1. INLEDNING	6
2. INVANDRINGENS OCH INVANDRINGSPOLITIKENS UTVECKLING	8
3. UPPFÖLJNINGSSYSTEMET	10
3.1 Uppföljningssystemets indikatorer	10
4.1 Uppföljningssystemets egna metoder för insamlande av information	13
5. NULÄGET OCH UTVECKLINGEN I LJUSET AV INDIKATORENA	16
5.1 Invandrarers integration	16
5.2 Deltagande på arbetsmarknaden	16
5.3 Deltagande i samhället	27
5.4 Trygghet	30
5.5 Icke-diskriminering	31
5.6 Språkkunskap	32
5.7 Utbildning och kompetens	33
5.8 Socioekonomiska faktorer	36
6.1 Hälsa	41
6.2 Attityder mellan majoritetsbefolkningen och invandrare	43
6.3 Det offentliga servicesystemet: tjänster och åtgärder	44
6.3.1 Stödåtgärder och deras effektivitet	44
6.3.2 Tillståndprocesser	47
7.1.1 Barnomsorg	49
7.1.2 Förskoleundervisning	50
7.1.3 Språkundervisning	52
7.1.4 Specialundervisning	52
8. IAKTTAGELSER AV HELHETEN	55
KÄLLFÖRTECKNING	58
Bilaga 1. ANTALET INVANDRARE	60
2. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 2	63
3. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 3	68
Bilaga 4. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 4	72
Bilaga 5. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 5	77
Bilaga 6. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 16	81
Bilaga 7. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATORERNA 17–18	84

FIGURER

Figur 1. Uppföljningssystemets delområden och indikatorer.....	11
Figur 2. Sysselsättningsgradens utveckling 2004–2012.	17
Figur 3. Sysselsättningsgraden bland invandrare och utländska medborgare jämfört med hela befolkningen 2010.....	18
Figur 4. Sysselsättningsgraden 2010 bland dem som invandrat vid olika tidpunkter jämfört med hela befolkningen.....	19
Figur 5. Sysselsättningsgraden 2010 jämfört med hela befolkningen enligt invandringstidpunkt och utreseområde..	20
Figur 6. Uppföljning av sysselsättningsgradens utveckling enligt invandringstidpunkt..	21
Figur 7. Sysselsättningsgradens utveckling 2004–2012.	22
Figur 8. Arbetslöshetsgraden jämfört med hela befolkningen 2010.	23
Figur 9. Arbetslöshetsgraden jämfört med hela befolkningen 2010.	23
Figur 10. Arbetslöshetsgraden jämfört med hela befolkningen 2010.....	24
Figur 11. Uppföljning av arbetslöshetsgradens utveckling 1990–2010 enligt invandrarkategori.	25
Figur 12. Antalet polisanmälningar och misstänkta brott med rasistiska drag.	30
Figur 13. Gymnasiet: andelen som lämnat examensinriktad utbildning.	34
Figur 14. Gymnasiet: andelen som avbrutit utbildningen inom utbildningssektorn.	35
Figur 15. Yrkesutbildning: andelen som lämnat den examensinriktade utbildningen.	35
Figur 16. Yrkesutbildning: andelen som avbrutit utbildningen inom utbildningssektorn.	35

Figur 17. Hushållets disponibla ekvivalenta penninginkomst jämfört med alla hushålls disponibla ekvivalentinkomst.	37
Figur 18. Disponibel ekvivalent penninginkomst enligt respektive NTM-centrals område 2011.	38
Figur 19. Kvadratmeter i bostaden per boende i invandrarhushåll jämfört med alla hushålls boendetäthet.	39
Figur 20. Kvadratmeter i bostaden per boende, granskning enligt respektive NTM-centrals område från 2011.	39
Figur 21. Låginkomstgraden bland invandrarhushåll (låginkomsttagarhushållens andel av alla hushåll i gruppen) jämfört med låginkomstgraden bland alla hushåll.	40
Figur 22. Låginkomstgraden inom de enskilda NTM-centralernas områden 2011.	41
Figur 23. Aktiveringsgradens utveckling.	45
Figur 24. På den öppna arbetsmarknaden 6 mån. efter åtgärden enligt medborgarskapsgrupp.	47
Figur 25. Genomsnittlig behandlingstid för uppehållstillstånd.	48
Figur 26. Behandlingstider för ansökningar om medborgarskap.	49
Figur 27. Barn med invandrarbakgrund i kommunal barnomsorg.	50
Figur 28. Andelen förskoleelever som talar främmande språk av alla förskoleelever.	50
Figur 29. Andelen förskoleelever som talar främmande språk av alla barn i förskoleåldern som talar främmande språk.	51
Figur 30. Elever som deltar i undervisning i det egna modersmålet av alla elever som talar främmande språk.	52
Figur 31. Andelen som talar främmande språk inom specialundervisningen av alla som deltar i specialundervisning.	53
Figur 32. Andelen som talar främmande språk inom specialundervisningen av alla som deltar i specialundervisning.	53
Figur 33. Sysselsättningsgrad 2010 bland personer under 25 år som invandrat vid olika tidpunkter jämfört med hela befolkningen.	63
Figur 34. Sysselsättningsgrad 2010 jämfört med hela befolkningen enligt invandringstidpunkt och kön.	63
Figur 35. Sysselsättningsgrad jämfört med hela befolkningen 2010 enligt kön, invandringstidpunkt och utreseområde.	64
Figur 36. Sysselsättningsgrad 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	64
Figur 37. Sysselsättningsgrad bland unga under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	65
Figur 38. Sysselsättningsgrad bland män 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	65
Figur 39. Sysselsättningsgrad bland kvinnor 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	66
Figur 40. Sysselsättningsgrad bland män under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	66
Figur 41. Sysselsättningsgrad bland kvinnor under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	67
Figur 42. Uppföljning av sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 granskad enligt invandringstidpunkt och kön.	68
Figur 43. Uppföljning av sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010, under 25 år. Källa: Statistikcentralen, 2013.	68
Figur 44. Sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 enligt utreseområde, invandrade 1981–1990.	69
Figur 45. Sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 enligt utreseområde, invandrade 1991–2000.	69
Figur 46. Sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 enligt utreseområde, invandrade 2001–2004.	70
Figur 47. Sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 enligt utreseområde, invandrade 2005–2008/2009*.	70
Figur 48. Sysselsättningsgrad 2009 och 2010 bland dem som invandrat samma år.	71
Figur 49. Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen 2010, under 25-åringar.	72
Figur 50. Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen 2010 enligt kön. Källa: Statistikcentralen, 2013.	72
Figur 51. Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen 2010 enligt kön, invandringstidpunkt och utreseområde. Källa: Statistikcentralen, 2013.	73
Figur 52. Arbetslöshetsgrad 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	73
Figur 53. Arbetslöshetsgrad bland män 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	74
Figur 54. Arbetslöshetsgrad bland kvinnor 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	74

Figur 55. Arbetslöshetsgrad bland under 25-åringar 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	75
Figur 56. Arbetslöshetsgrad bland män under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	75
Figur 57. Arbetslöshetsgrad bland kvinnor under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område.	76
Figur 58. Uppföljning av arbetslöshetsgradens utveckling 1990–2010 granskad enligt invandrargrupp och kön.	77
Figur 59. Uppföljning av arbetslöshetsgradens utveckling 1990–2010, under 25-åringar.	77
Figur 60. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 1990–2010, invandrade 1981–1990.	78
Figur 61. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2000–2010, invandrade 1991–2000.	78
Figur 62. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2005–2010, invandrade 2001–2004.	79
Figur 63. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2008–2009, invandrade 2005–2008/2009.	79
Källa: Statistikcentralen, 2013.	79
Figur 64. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2009 och 2010 bland dem som invandrat samma år.	80
Figur 65. Lämnade helt examensinriktad utbildning 2010/2011, GYMNASIET.	81
Figur 66. Avbröt utbildning inom utbildningssektorn helt 2010/2011, GYMNASIET.	82
Figur 67. Lämnade helt examensinriktad utbildning 2010/2011, YRKESUTBILDNING.	82
Figur 68. Avbröt utbildning inom utbildningssektorn helt 2010/2011, YRKESUTBILDNING.	83
Figur 69. Disponibel ekvivalent penninginkomst 2011 enligt respektive NTM-centrals område.	84
Figur 70. Kvadratmeter i bostaden, 2011.	84
Figur 71. Låginkomstgrad 2011.	85

TABELLER

Tabell 1. Antal invandrare definierade enligt olika grunder.....	8
Tabell 2. Indikatorernas innehåll och informationskälla i korthet.....	11
Tabell 3. Svarsprocent enligt medborgarskap och svarssätt.	15
Tabell 4. Röstberättigade, kandidater och invalda som talade främmande språk i kommunalvalet 2012.	29
Tabell 5. Arbetsmarknadssituationen för utlänningar efter 3 och 6 månaders åtgärder.....	46
Tabell 6. Utländska medborgare som placerar sig på den öppna arbetsmarknaden 33 och 6 mån. efter att de aktiva åtgärderna slutförts jämfört med finska medborgare enligt åtgärd.	46
Tabell 7. Förskoleelever som talar främmande språk enligt respektive NTM-centrals område.	51
Tabell 8. Andelen som talar främmande språk inom specialundervisningen av barnen i förskoleåldern som talar främmande språk i respektive NTM-centrals område.	54
Tabell 9. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 1990.	60
Tabell 10. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2000..	60
Tabell 11. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2005..	60
Tabell 12. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2008..	61
Tabell 13. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2009.	61
Tabell 14. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2010.	62
Tabell 15. Antal invandrare och utländska medborgare (N) 2010 sammanlagt och enligt ålder (under 25 år) enligt respektive NTM-centrals område.	62
Tabell 16. Antal studerande som talar främmande språk inom utbildning på andra stadiet (N) 20.9.2009 enligt respektive NTM-centrals område (använt vid beräkningen av antalet som avbrutit och helt lämnat utbildning).	81

SAMMANDRAG

Syftet med denna helhetsöversikt är att i enlighet med uppföljningssystemet för integration, integrationsfrämjande och etniska relationer sammanställa information enligt de indikatorer som fastställts för olika delområden och att utvärdera utvecklingen och nuläget utifrån dem samt andra undersökningar och utredningar som gjorts den senaste tiden. Syftet med uppföljningen är att ge en överblick över hela samhällsutvecklingen och invandrarnas möjligheter att aktivt delta i det finländska samhället. Dessutom granskas jämställdhet, likabehandling samt växelverkan mellan olika befolkningsgrupper.

Uppföljningssystemets indikatorer är indelade i 11 delområden, dvs. det offentliga servicesystemet, språkkunskap, utbildning och kompetens, socioekonomiska faktorer, hälsa, relationer mellan majoritetsbefolkningen och invandrare, deltagande på arbetsmarknaden och i samhället, trygghet, icke-diskriminering och invandrarnas integrationserfarenheter.

Översikten ger information för beslutsfattandet och särskilt utvecklandet av integrationspolitiken. Dessutom kan översikten utnyttjas vid uppföljningen av statens program för integrationsfrämjande. Verkställandet av statens program för integrationsfrämjande och uppnåendet av målen följs också som ett led i uppföljningen av regeringsprogrammet. Detta är den första översikten så det är samtidigt fråga om att testa rapporteringen av uppföljningsdata. Översiktens innehåll och sättet att utarbeta den utvecklas i ljuset av erfarenheterna från denna rapport. Utöver informationen enligt de olika indikatorerna har vi i denna helhetsöversikt försökt beakta även andra relevanta informationskällor t.ex. andra uppföljningssystem inom förvaltningen samt den senaste tidens vetenskapliga litteratur och utredningslitteratur.

Oberoende av om man studerar invandrarna utifrån härkomst, medborgarskap eller modersmål är helhetsbilden naturligtvis flerdimensionell. Människor kommer till Finland av många olika orsaker, men de viktigaste är familjeskäl, studier och arbete. Redan denna utgångspunkt betyder att integration inte är en entydig och rätlinjig process, som skulle gå till på samma sätt för alla. Beror på livssituationen kan t.ex. tillträde till arbetslivet vara den viktigaste enskilda saken som påverkar integrationen, medan frågan inte nödvändigtvis blir aktuell på flera år för andra. Genom lagstiftning och politiska riktlinjer har man redan i årtal försökt uppnå en situation där de integrationsstödande åtgärderna riktar sig gentemot individuella behov – och gentemot alla invandrare oberoende av varför de har kommit.

Tidpunkten för när invandraren har kommit till landet och hur länge han eller hon har vistats här har betydelse när man ska granska sysselsättning och arbetslöshet. När de inflyttade har vistats en längre tid i Finland närmar sig deras förhållanden majoritetsbefolkningens förhållanden – detta gäller såväl sysselsättning och arbetslöshet som de olika socioekonomiska faktorer som granskades. Skillnaderna i t.ex. boendeförhållanden och inkomster är betydande, framför allt de första åren efter invandringen. Om invandringen inträffar under en ekonomisk recession räcker det längre och är svårare att uppnå samma förhållanden som majoritetsbefolkningen. De ungas situation tycks vara särskilt problematisk. Även kön och utreseland är av betydelse.

Diskriminering riktar särskilt mot icke-västerlänningar som kommer från länder utanför EU. Det krävs fortfarande ansträngningar för att jämställdheten och likabehandlingen ska öka i samhället. Det finns också hälsoskillnader både mellan olika invandrargrupper och i förhållande till majoritetsbefolkningen. Den omfattande Maamu-undersökningen visade tydligt att situationen för olika grupper varierar väldigt mycket. Dessutom visade undersökningen att det finns brister och svagheter i servicesystemet. De som besvarade invandrarbarometern 2012 ansåg att de har integrerats tämligen bra i Finland. De betonade särskilt den trygga livsmiljön samt sin vilja och sitt behov av att arbeta. Det offentliga servicesystemet har under 2000-talet på olika sätt försökt anpassa sig till det växande antalet invandrare.

Som helhet ger informationen enligt uppföljningens mätare en bra överblick över hur den växande och allt mångformigare invandringen har förändrat och håller på att förändra samhället. När man granskar invandringen allmänt står det klart att invandrarnas levnadsförhållanden närmar sig majoritetsbefolkningens när de har vistats längre i landet, men skillnaderna mellan olika invandrargrupper är delvis stora.

Till sist presenteras iakttagelser av mätarna och behoven av att utveckla dem.

1. INLEDNING

Syftet med denna helhetsöversikt är att i enlighet med uppföljningssystemet för integration, integrationsfrämjande och etniska relationer sammanställa information enligt de indikatorer som fastställts för olika delområden och att utvärdera utvecklingen och nuläget utifrån dem samt andra undersökningar och utredningar som gjorts den senaste tiden. Syftet med uppföljningen är att ge en överblick över hela samhällsutvecklingen och invandrarnas möjligheter att aktivt delta i det finländska samhället. Dessutom granskas jämställdhet, likabehandling samt växelverkan mellan olika befolkningsgrupper.

Uppföljningssystemets indikatorer är indelade i 11 delområden, dvs. det offentliga servicesystemet, språkkunskap, utbildning och kompetens, socioekonomiska faktorer, hälsa, relationer mellan majoritetsbefolkningen och invandrare, deltagande på arbetsmarknaden och i samhället, trygghet, icke-diskriminering och invandrarnas integrationserfarenheter.

Översikten ger information för beslutsfattandet och särskilt utvecklingen av integrationspolitiken. Dessutom kan översikten utnyttjas vid uppföljningen av statens program för integrationsfrämjande. Verkställandet av statens program för integrationsfrämjande och uppnåendet av målen följs också som ett led i uppföljningen av regeringsprogrammet. Detta är den första översikten så det är samtidigt fråga om att testa rapporteringen av uppföljningsdata. Översiktens innehåll och sättet att utarbeta den utvecklas i ljuset av erfarenheterna från denna rapport.

Uppföljningsindikatorerna för integration, integrationsfrämjande och etniska relationer utarbetades under 2009 och 2010. När indikatorerna fastställdes och valdes stödde man sig i första hand på de informationsinsamlingsmetoder som redan tillämpas inom olika förvaltningsområden och på indikatorer som har följts tidigare. Indikatorerna fastställdes i samarbete med experter från olika förvaltningsområden. Samtidigt utarbetades två separata informationsinsamlingsmetoder som hör till uppföljningssystemet, dvs. en serviceenkät riktad till kommunerna och arbets- och näringsbyråerna och en invandrarbarometer riktad till invandrare. Pilotförsök med dem genomfördes under 2009 och 2010. Utöver indikatorerna, serviceenkäten och barometern kan man i fortsättningen genomföra olika utredningar och undersökningar om aktuella teman inom ramen för uppföljningen.

Invandrare kan i allmänhet definieras med hjälp av tre kriterier: medborgarskap, språk och födelsestat. Eftersom det inte har funnits en enda gemensam definition på invandrare inom förvaltningen, så är föremålet för granskning i de olika indikatorerna antingen utländska medborgare, personer som talar främmande språk eller personer som inte är födda i Finland. När man ska tolka uppgifterna måste man komma ihåg att målgruppen varierar beroende på indikator. Exempelvis invandrarbarometern, som använts som informationskälla i flera indikatorer, riktade sig 2012 mot invandrare som företrädde vissa nationaliteter och som hade bott i Finland 3–5 år, medan t.ex. de mätare som baserar sig på arbets- och näringsbyråernas uppgifter beskriver situationen för alla utlänningar som varit kunder hos arbets- och näringsbyråerna.

Informationskällan i fråga om flera indikatorer är statistikmaterial som stöder långsiktig uppföljning, och som Statistikcentralen tillställt arbets- och näringsministeriet särskilt för detta uppföljningssystem. I Statistikcentralens material har som invandrare definierats en person som uppfyller samtliga följande villkor:

- Personen är född utomlands
- Personen har flyttat till Finland under åren 1981–2009 (eller ett senare år i det uppdaterade materialet)
- Personen är inte finsk-, svensk- eller samiskspråkig
- Personen har inte varit finsk medborgare i slutet av invandringsåret.

Om en person har flera invandringstidpunkter, dvs. har flyttat mellan länderna flera gånger under granskningsperioden, har den första valts som invandringstidpunkt. Definitionen ovan togs fram i samband med att indikatorerna utarbetades 2009 och 2010, och den baserade sig på tidigare utvecklingsarbete.¹ De olika förvaltningsområdena har fortfarande inte en gemensam definition av invandrare. Utvecklingsarbete pågår som bäst när det gäller denna sak.

Utöver informationen enligt de olika indikatorerna har vi i denna helhetsöversikt försökt beakta även andra relevanta informationskällor, t.ex. andra uppföljningssystem inom förvaltningen samt den senaste tidens vetenskapliga litteratur och utredningslitteratur.

¹ FCG Efeko Oy, Väestöliitto, Väestötutkimuslaitos (2009). Kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden seuranta ja arviointi Suomessa (Puikot-slutrapporten).

Först går indikatorerna igenom och därefter presenteras övergripande iakttagelser av integration, integrationsfrämjande och etniska relationer samt som stöd för den fortsatta utvecklingen även iakttagelser av mätarna och hur de fungerar. Bilagorna till rapporten innehåller dessutom mera information om indikatorerna.

Denna helhetsöversikt har utarbetats på uppdrag av arbets- och näringsministeriet mellan mars och oktober 2013. I den styrgrupp som ledde arbetet ingick Kristina Stenman (ANM), Marja Rantakaulio (ANM), Matti Sihto (ANM), Paula Karjalainen (ANM), Liisa Larja (Statistikcentralen), Annika Forsander (Helsingfors stad) och Pasi Saukkonen (Cupore). Styrgruppen sammanträdde tre gånger i samband med att översikten utarbetades. Dessutom ordnade man en expertworkshop den 3 juni 2013 samt hörde ett stort antal experter på styrgruppens sammanträde den 25 september 2013.

2. INVANDRINGENS OCH INVANDRINGSPOLITIKENS UTVECKLING

Antalet invandrare har ökat avsevärt i Finland under de senaste 20 åren.² Enligt Statistikcentralen flyttade 31 280 personer från utlandet till Finland 2012, av vilka 23 334 var utländska medborgare. Det är 1 800 fler än föregående år och fler än någonsin under vår självständighetstid.

I slutet av 2012 fanns det totalt 195 511 utländska medborgare i Finland. De utländska medborgarnas andel av befolkningen var 3,6 %. I slutet av 2012 fanns det 266 949 personer som talade främmande språk, dvs. 4,9 % av hela befolkningen. Ser man till de enskilda landskapen var andelen som talade främmande språk högst i Nyland (9,3 %), på Åland (6,1 %) och i Egentliga Finland (5,1 %). Den andel av befolkningen som talade främmande språk var lägst i Södra Österbotten (1,6 %) och i Norra Österbotten (1,9 %). Kvantitativt är invandringen starkt koncentrerad. I huvudstadsregionen talade 11,8 % av invånarna främmande språk. Ser man till födelselandet bodde 285 471 personer som var födda utomlands i Finland i slutet av 2012.

De invandrargrupper som granskats på olika grunder överlappar delvis och utesluter delvis varandra.³ Födelselandet är den mest bestående av dessa definitioner, men t.ex. med avseende på ordnandet av service är främmande språk det centrala granskningsperspektivet.

Tabell 1. Antal invandrare definierade enligt olika grunder.

Befolkningen 31.12.2012 sammanlagt 5 426 674							
Finskt medborgarskap 5 231 163				Utländskt medborgarskap 195 511			
Födelseland Finland 5 122 578		Födelseland utlandet 108 585		Födelseland Finland 18 625		Födelseland utlandet 176 886	
Modersmål		Modersmål		Modersmål		Modersmål	
Finska 4 817 984	Annat språk 23 978	Finska 41 157	Annat språk 60 112	Finska 4 628	Annat språk 12 593	Finska 3 079	Annat språk 170 266
Svenska 278 783		Svenska 7 268		Svenska och sa- miska 1 404		Svenska 3 525	
Samiska 1 833		Samiska 48				Samiska 16	
Tot. 5 098 600		Tot. 48 473		Tot. 6 032		Tot. 6 620	

Trots att antalet invandrare och deras andel av befolkningen har ökat snabbt hur man än granskar saken, är skillnaden jämfört med t.ex. andra nordiska länder fortfarande betydande. Merparten av Finlands invandrare kommer från närområdena. Ser man till födelselandet är de största grupperna personer som är födda i f.d. Sovjetunionens samt personer som är födda i Sverige och Estland. Ser man till medborgarskap är de största grupperna estniska, ryska och svenska medborgare. På grundval av språket är de största grupperna rysk-, estnisk- och somalisktalande. Majoriteten av dem som flyttade till Finland på 1990-talet och i början av 2000-talet antas ha kommit till landet av familjerskäl. Under åren 2006–2010 har personer med ursprung i länder utanför EU i huvudsak kommit till Finland på grund av arbete, av familjerskäl eller för att studera. Exempelvis av de uppehållstillstånd som beviljades 2012 beviljades 34 % på grund av familjeband, 32 % på grund av studier och 29 % på grund av arbete.

Nordbor behöver inte uppehållstillstånd i andra nordiska länder, så det går inte att statistikföra orsaken till att de har invandrat. Medborgare i andra EU/EES-länder eller Schweiz behöver inte heller uppehållstillstånd, men de ska registrera sin uppehållsrätt senast efter tre månader. Exempelvis 2011 flyttade cirka 13 600 EU-medborgare till Finland som registrerade sin vistelse. Enligt uppskattning arbetar cirka 50 000 EU-medborgare tillfälligt i Finland.⁴

² Uppgifterna i detta stycke baserar sig på årsöversikt över migrationen 2012, inrikesministeriet, 2013.

³ I fråga om överlappningar av och skillnader mellan klassificeringarna av personer födda utomlands, utländska medborgare och personer som talar främmande språk se t.ex. Tuomas Martikainen, Pasi Saukkonen & Minna Säävälä (red.) Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja Suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, 2013, s. 41–45.

⁴ Statsrådets principbeslut om strategin Migrationens framtid 2020, juni 2013.

Emigrationen från Finland var länge större än immigrationen hit, men numera har flyttningsrörelsen en central inverkan på befolkningsökningen i Finland. Exempelvis 2012 stod personer som talade främmande språk för 87 % av befolkningsökningen i hela landet. Sett till åldersstrukturen är invandrarna klart yngre än majoritetsbefolkningen. Invandringen har redan blivit en dubbelt viktigare faktor för befolkningsökningen än den naturliga befolkningsökningen. I flera områden är invandringen antingen den mest dynamiska eller den enda positiva bidragande faktorn till befolkningsutvecklingen.⁵

Granskar man saken globalt ser man att den internationella flyttningsrörelsen även förändras i sig själv. Det totala antalet människor som flyttar har ökat varje år, men samtidigt har de traditionella "migrationsvägarna" dels försvunnit och dels blivit mångsidigare. "Det är inte längre lika enkelt att dela in länderna i utvandrarländer, transitländer och invandrarländer, utan många länder är allt detta samtidigt."⁶ Man emigrerar och immigrerar inte heller lika permanent som tidigare, utan det blir allt vanligare att man flyttar mellan olika länder samt att man flyttar tillbaka. Av de invandrare som kommer till Finland lämnar exempelvis upp till en tredjedel landet inom tio år efter att de flyttat hit.⁷

Finlands invandringspolitik har utvecklats mycket under de senaste tjugo åren. I samband med att lagstiftningen utvecklades på 1990-talet började man på finska använda "kotoutuminen" för integration medan den integrationsfrämjande politiken benämndes "kotouttaminen" i syfte att markera skillnad mot den föreställning om assimilation och förlust av den egna identiteten som man ansåg att hänförde sig till det finska ordet "integraatio".⁸ Under 2000-talet har den dubbelriktade invandringspolitikens spelat en central roll, dvs. uppfattningen om att det inte bara är invandrarna som ska anpassa sig, utan att även majoritetsbefolkningen måste anpassa sig till det föränderliga samhället. Vid sidan av politiken med fokus på humanitära frågor började man i början av 2000-talet betona den aktiva arbetsrelaterade invandringen.

I praktiken fastslås invandringspolitikens också av de grundläggande fri- och rättigheterna i grundlagen, EU-lagstiftningen och de internationella fördrag som Finland ratificerat. Den första lagstiftningen om integration trädde i kraft 1999. Den nuvarande integrationslagen trädde i kraft i september 2011. Statens program för integrationsfrämjande enligt integrationslagen godkändes sommaren 2012.

I den nuvarande regeringens regeringsprogram anges som mål att följa en invandringsspolitisk linje som stödjer uppbyggandet av ett tolerant, tryggt och mångfaldigt Finland och som ökar Finlands internationella konkurrenskraft. I statens program för integrationsfrämjande granskas invandrarbefolkningens behov på samtliga politikområden, framför allt sysselsättnings-, utbildnings-, boende samt social- och hälsovårdstjänster. I programmet, som sträcker sig till 2015, är målet att utöka invandrarernas delaktighet. I strategin Migrationens framtid 2020, som godkändes nyligen definieras dessutom målen för tre olika riktlinjer. Riktlinjerna är "Ett öppet men tryggt Finland", "Var och en finner sin plats" och "Mångfald är vardag".⁹ Ett verkställighetsprogram för strategin utarbetas hösten 2013.

⁵ Timo Aro, Mitä voidaan oppia muiden kuntien ja alueiden maahanmuuttostrategioista ja -ohjelmista? NTM-centralen i Nyland, 2013, s. 6–7.

⁶ Tuomas Martikainen, Pasi Saukkonen & Minna Säävälä, Johdanto: Suomi muuttuu kun Suomeen muutetaan i verket Tuomas Martikainen, Pasi Saukkonen & Minna Säävälä, Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, 2013, s. 13.

⁷ Linnanmäki, 2007 och Karvinen, 2009. Se också Annika Forsander, Maahanmuuttajien sijoittuminen työelämään, i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013.

⁸ Pasi Saukkonen, Erilaisuuksien Suomi; Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot, 2013, s. 66.

⁹ Statsrådets principbeslut om strategin Migrationens framtid 2020, juni 2013.

3. UPPFÖLJNINGSSYSTEMET

3.1 Uppföljningssystemets indikatorer

Uppföljningssystemet för integration, integrationsfrämjande och etniska relationer utgår från en långvarig strävan att systematisera insamlingen av information och regelbundet analysera den.¹⁰ Målet är att utveckla integrationspolitiken utifrån kvantitativ och kvalitativ information.

Uppföljningssystemets indikatorer fastställdes 2009 och 2010. Arbete med att utveckla indikatorer har även bedrivits på EU-nivå och i flera andra länder. I Finland var utgångspunkterna för arbetet att antalet indikatorer ska vara rimligt, indikatorerna ska i huvudsak basera sig på befintliga informationskällor och vidareutveckling av dem, och informationen enligt indikatorerna ska kunna samlas in regelbundet till skäliga kostnader. I samband med att indikatorerna fastställdes följde man också den dåvarande utvecklingen av indikatorer på EU-nivå¹¹. I samband med att indikatorerna utarbetades 2009 och 2010 granskades också Migrant Integration Policy Index (MIPEX) indikatorer för internationell uppföljning samt OECD:s uppföljning Migration Outlook. Dessutom granskades vissa ländernas indikatorer och några finländska städers lokala indikatorer mera ingående.

Uppföljningssystemets delområden och indikatorer fastställdes så att de på sätt och vis bildar ett kontinuum, som börjar med den offentliga sektorns åtgärder och slutar med resultat och effekter. Indikatorerna bygger alltså på uppfattningen att det finns ett samband mellan orsak och verkan när det gäller åtgärder, resultat och effekter. I verkligheten finns det naturligtvis många olika kopplingar mellan delområdena, t.ex. att socioekonomiska faktorer inverkar på hälsan, deltagande på arbetsmarknaden avspeglar sig i socioekonomiska faktorer samt språkkunskap, utbildning och kompetens i deltagandet på arbetsmarknaden. Det är inte förnuftigt att titta på delområdena enbart som strikt avgränsade enskilda saker, utan man borde i stället försöka skapa en helhetsbild utifrån delområdena.

Syftet med mätarna är i första hand att beskriva hela samhällsutvecklingen på bred front, inte så mycket hur myndigheternas åtgärder har lyckats. Det är fråga om växelverkan mellan och förändringar hos både majoritetsbefolkningen och olika invandrargrupper, saker som det finns begränsade möjligheter att påverka med myndighetsåtgärder.

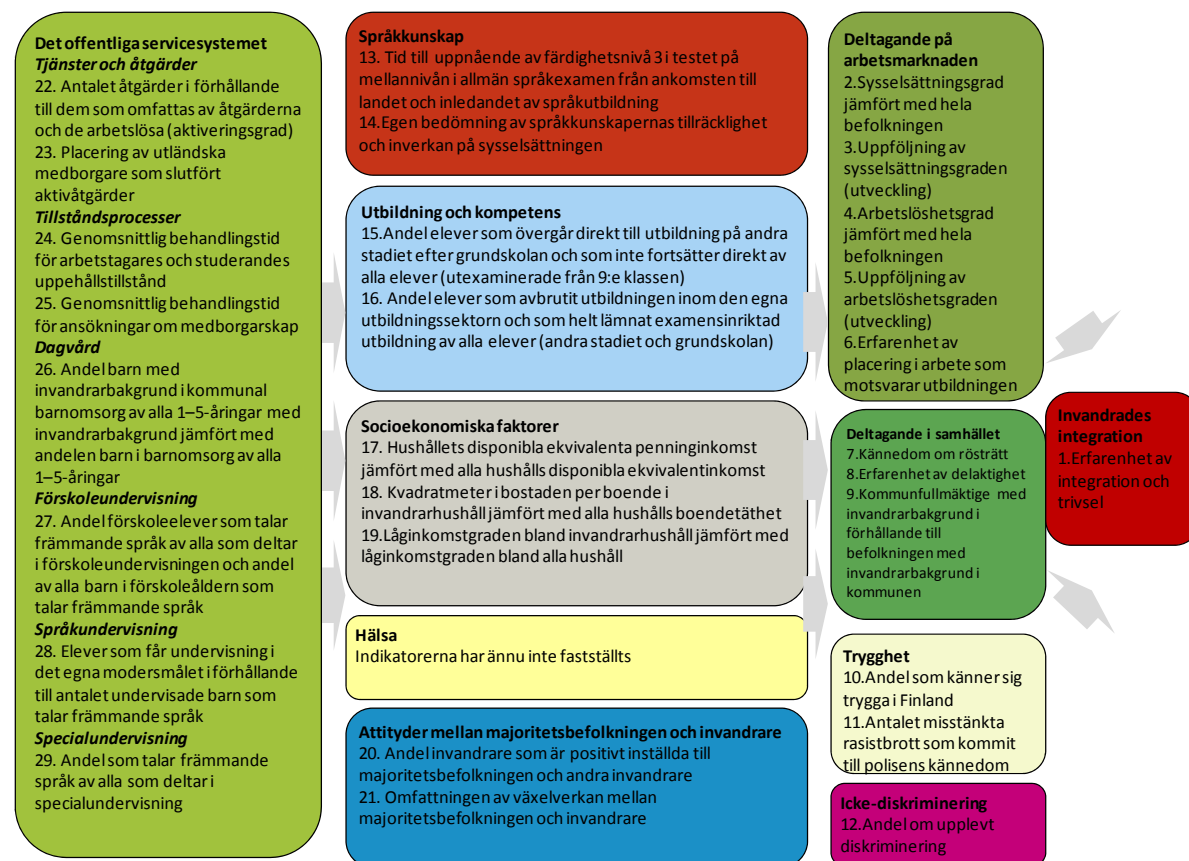
Uppföljningssystemets delområden är:

- Invandrares integration
- Deltagande på arbetsmarknaden
- Deltagande i samhället
- Trygghet
- Icke-diskriminering
- Språkkunskap
- Utbildning och kompetens
- Socioekonomiska faktorer
- Hälsa
- Attityder mellan majoritetsbefolkningen och invandrare
- Det offentliga servicesystemet

För dessa elva delområden fastställdes sammanlagt 29 indikatorer, som presenteras i figur 1.

¹⁰ Utvecklingsarbetet har beskrivits i bl.a. Puikot-slutrapporten från 2009. Utvecklingen av uppföljningen har behandlats bl.a. i samband med beredningen av den gällande integrationslagen, statens program för integrationsfrämjande, regeringens invandrarpolitiska program, ramprogrammet för etniska relationer och integration, Accenture Oy:s effektivitetsutredning och delegationen för sektorforskningens utredning om invandrares integration.

¹¹ EU:s uppföljningssystem är i sin nuvarande form tematiskt indelat i följande delområden: sysselsättning, utbildning, social inklusion, aktivt medborgarskap (active citizenship) och mottagande samhälle (welcoming society). De finska mätarna har liknande innehåll men de sammanfaller inte helt. I rapportens sista kapitel tas ställning till en utveckling av mätarna även ur denna synvinkel. Europeiska kommissionen, Using EU Indicators of Immigrant Integration, 2013.
http://ec.europa.eu/ewsi/en/resources/detail.cfm?ID_ITEMS=37216

Figur 1. Uppföljningssystemets delområden och indikatorer

Så som konstaterats tidigare mäter indikatorerna delvis olika målgrupper, vilket gör att det inte är oproblematiskt att försöka göra en helhetstolkning av de olika indikatorerna. Idén med uppföljningen är att granska utvecklingen över tid, dvs. de trender som uppföljningsinformationen ger uttryck för, och uppgifterna i denna översikt är till vissa delar de första "mätpunkterna". I tabell 2 presenteras kortfattat respektive indikatorers namn, föremålet för mätningen och informationskällan samt anmärkningar om tillgången till information och tolkningen av den.

Tabell 2. Indikatorernas innehåll och informationskälla i korthet.

Indikator	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
1. Erfarenhet av integration och trivsel	Invandrarbarometerns målgrupp): år 2012 ryska, estniska, thailändska, kinesiska, irakiska, somaliska och turkiska medborgare i åldern 18–75 år som vistats 3–5 år i Finland.	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.) Frågan ställs inte direkt.
2. Sysselsättningsgrad jämfört med hela befolkningen	Utländska medborgare Invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken (Obs: den officiella sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden beräknas utifrån arbetskraftsundersökningens uppgifter. När denna översikt utarbetades fanns tillgång till material för sysselsättningsstatistiken.)	Fyra "invandrarkohorter": 1) invandrade på 1980-talet 2) invandrade på 1990-talet 3) invandrade 2000–2004 4) invandrade 2005–2007 Enligt kön Under 25 år Enligt utreselandsgrupp
3. Uppföljning av sysselsättningsgraden (utveckling)	Utländska medborgare Invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken	Se ovan

4.Arbeitslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen	Utländska medborgare Invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken (Obs: den officiella sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden beräknas utifrån arbetskraftsundersökningens uppgifter. När denna översikt utarbetades fanns tillgång till material för sysselsättningsstatistiken.)	Se ovan
5.Uppföljning av arbetslöshetsgraden (utveckling)	Utländska medborgare Invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken	Se ovan
6.Erfarenhet av placering i arbete som motsvarar utbildningen	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)
7.Kännedom om rösträtt	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)
8.Erfarenhet av delaktighet	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.) Frågan ställs inte direkt.
9.Kommunfullmäktige med invandrarbakgrund i förhållande till befolkningen med invandrarbakgrund i kommunen	Kommunerna	Statistikcentralen, kommunalvalen Serviceenkät riktad till kommunerna	
10.Andel som känner sig trygga i Finland	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)
11.Antalet misstänkta rasistbrott som kommit till polisens kännedom	Personer som upplevt rasism och gjort polisanmälan	Polisyrkeshögskolans uppföljning av hatbrott	
12.Andel om upplevt diskriminering	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)
13. Tid till uppnående av färdighetsnivå 3 i testet på mellannivån i allmän språkexamen från ankomsten till landet och inledandet av språkutbildning	Deltagarna i testet	Ingen tillgänglig information	
14.Egen bedömning av språkkunskapernas tillräcklighet och inverkan på sysselsättningen	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.) Frågan ställs inte direkt.
15.Andel elever som övergår direkt till utbildning på andra stadiet efter grundskolan och som inte fortsätter direkt av alla elever (utexaminerade från 9:e klassen)	Elever som talar främmande språk och som gått ut grundskolans 9:e klass	Ingen tillgänglig information	
16. Andel elever som avbrutit utbildningen inom den egna utbildningssektorn och som helt lämnat examensinriktad utbildning av alla elever (andra stadiet och grundskolan)	Elever som talar främmande språk och som avbrutit och lämnat utbildningen	Statistikcentralen, avbrott i utbildningen; Utbildningsstyrelsen, årsbok för utbildningsstatistik Ingen tillgänglig information för grund-	

		skolans del	
17. Hushållets disponibla ekvivalenta penninginkomst jämfört med alla hushålls disponibla ekvivalentinkomst	Invandrarhushåll	Statistikcentralen, totalstatistiken över inkomstfördelningen	Ekvivalentinkomst: Hushållets disponibla inkomst delad med hushållet konsumtionsenhetstal
18. Kvadratmeter i bostaden per boende i invandrarhushåll jämfört med alla hushålls boendetäthet	Invandrarhushåll	Statistikcentralen, bostäder och boendeförhållanden	
19. Låginkomstgraden bland invandrarhushåll jämfört med låginkomstgraden bland alla hushåll	Invandrarhushåll	Statistikcentralen Totalstatistiken över inkomstfördelningen	
20. Andel invandrare som är positivt inställda till majoritetsbefolkningen och andra invandrare	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.) Frågan ställs inte direkt.
21. Omfattningen av växelverkan mellan majoritetsbefolkningen och invandrare	Invandrarbarometerens målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerens begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)
22. Antalet åtgärder i förhållande till dem som omfattas av åtgärderna och de arbetslösa (aktiveringsgrad)	Utländska medborgare som är kunder hos arbets- och näringsbyrån	ANM, sysselsättningsstatistiken och registret över arbetssökande	
23. Placering av utländska medborgare som slutfört aktiv-åtgärder	Utländska medborgare som är kunder hos arbets- och näringsbyrån	ANM, sysselsättningsstatistiken och registret över arbetssökande	
24. Genomsnittlig behandlingstid för arbetstagares och studerandes uppehållstillstånd	De som ansökt om uppehållstillstånd	Migrationsverket	
25. Genomsnittlig behandlingstid för ansökningar om medborgarskap	De som ansökt om medborgarskap	Migrationsverket	
26. Andel barn med invandrarbakgrund i kommunal barnomsorg av alla 1–5-åringar med invandrarbakgrund jämfört med andelen barn i barnomsorg av alla 1–5-åringar	Barn med invandrarbakgrund	THL:s statistikenkät gällande äldre, funktionshindrade, social kreditgivning och barnomsorg	Invandrare definieras inte klart på grundval av medborgarskap, härkomst eller språk, utan med begreppet invandrarbakgrund.
27. Andel förskoleelever som talar främmande språk av alla som deltar i förskoleundervisningen och andel av alla barn i förskoleåldern som talar främmande språk	Barn som talar främmande språk och som deltar i förskoleundervisningen	Statistikcentralen, för- och grundskoleundervisning	
28. Elever som får undervisning i det egna modersmålet i förhållande till antalet undervisade barn som talar främmande språk	Elever som talar främmande språk	Utbildningsstyrelsen, årsbok för utbildningsstatistik	
29. Andel som talar främmande språk av alla som deltar i specialundervisning	Elever som talar främmande språk	Statistikcentralen, specialundervisning	

4.1 Uppföljningssystemets egna metoder för att samla information

Genom de serviceenkäter riktade till kommunerna och arbets- och näringsbyråerna som utvecklats för uppföljningssystemet har man kartlagt och bedömt servicen för invandrare och hur den fungerar. Med hjälp av invandrarbarometerens har man åter samlat in invandrarernas egna åsikter om och erfarenheter av olika integrationsåtgärder och deras inverkan, användning av service, delaktighet och etniska relationer. Så som anförts ovan utgör de serviceenkäter och den invandrarbarometer som genomfördes 2012 informationskällor för denna övergripande översikt i fråga

om vissa indikatorer. Resultaten av informationsinsamlingen har rapporterats mera ingående separat.¹²

Målgruppen för invandrarbarometern 2012 var de största nationalitetsgrupperna som är bosatta i Finland, dvs. ryska, estniska, thailändska, kinesiska, irakiska, somaliska och turkiska medborgare (nationalitetsgrupperna valdes på grund av gruppens storlek). Stickprovet togs på personer i åldern 18–75 år som flyttat till Finland under åren 2007–2009. Arbets- och näringsministeriet bad att Befolkningsregistercentralen skulle göra ett slumpmässigt urval av sammanlagt 2 750 personer så att antalet ryska och estniska medborgare var 500 personer från vardera landet och 350 medborgare från vart och ett av de andra länderna. Den nuvarande integrationslagen trädde i kraft i september 2011 och utvidgade tillämpningsområdet till alla invandrare, men de som svarade på invandrarbarometern har före hösten 2011 behandlats i enlighet med den tidigare lagen.

Det var möjligt att besvara barometerenkäten antingen på en pappersblankett på det egna språket som skickats per post, eller elektroniskt på ANM:s webbplats. Även den elektroniska enkäten fanns på samtliga sju språk. Dessutom ringde intervjuare som talade barometermottagarens eget språk till de medlemmar av målgruppen vilkas telefonnummer gick att få via nummerupplysningen. Efter att enkäterna skickats ut kom det respons från kurdiskspråkiga irakiska medborgare som ville ha enkäten även på kurdiska. ANM lät översätta fölgebrevet och frågeblanketten till kurdiska och skickade det kurdiska fölgebrevet till de kurdiskspråkiga irakiska medborgarna. Man hann inte trycka den kurdiska blanketten på papper, utan den lades ut på barometerens webbplats. Trots försök hittade man ingen kurdiskspråkig intervjuare. Sålunda ringde en arabiskspråkig intervjuare även till de kurdiskspråkiga och försökte motivera dem att besvara t.ex. den elektroniska kurdiska enkäten. En del av de kurdiskspråkiga gick med på att bli telefonintervjuade på arabiska.

Resultaten av barometern beskriver integrationen i den första fasen, dvs. de svarande från de utvalda nationalitetsgrupperna hade vistats i Finland 3–5 år – svaren beskriver alltså inte alla invandrades åsikter och t.ex. inte åsikterna hos människor från samma länder som redan vistats en längre tid i Finland. Tidsperioden fastställdes i enlighet med den nuvarande integrationslagen till 3–5 år, dvs. den tid under vilken särskilda integrationsfrämjande åtgärder kan vidtas.

Antalet svar som uppfyllde kriterierna blev slutligen 584 (pappersenkäten) + 331 (den elektroniska enkäten och telefonintervjuerna), dvs. sammanlagt 915. Svarsprocenten blev 34 %. Felmarginalen är 3,2 % i fråga om hela gruppens svar. Felmarginalen är större än så för de frågor där antalet svarande är lägre.

Av dem som besvarade invandrarbarometern var en så stor andel som 62 % kvinnor medan männen alltså utgjorde endast 38 %. Av dem som svarade var 42 % löntagare med heltidsarbete. Av dem som besvarade barometern hörde en något större andel till arbetskraften än av den egentliga populationen (alla invandrare som representerar nationaliteterna i fråga och som vistats i Finland 3–5 år). På motsvarande sätt var en mindre andel av dem som besvarade barometern arbetslösa. Eftersom antalet personer som svarade var lågt särskilt i fråga om vissa nationaliteter, kan resultaten inte användas för att beskriva skillnaderna mellan olika nationaliteter på ett tillförlitligt sätt. I tabell 3 presenteras hur svar som mottagits elektroniskt och genom intervjuer samt på papper fördelas sig enligt nationalitet. Av samtliga svar kom drygt en tredjedel elektroniskt eller genom intervjuer och knappt två tredjedelar på papper. Det fanns dock skillnader mellan nationaliteterna i svarssätten.¹³ Av somalierna svarade 77 % elektroniskt eller genom intervju medan nästan 90 % av thailändarna fyllde i pappersblanketten.

¹² <http://www.tem.fi/julkaisut>.

¹³ För att de svarande ska företräda hela gruppen av de berörda nationaliteterna (de som flyttat till Finland 2007–2009) har vid rapporteringen av hela enkätmaterialiet använts viktcoefficienter för att korrigera fördelningen. Det var inte möjligt att genomföra någon bortfallsanalys t.ex. i fråga om åldersstrukturen, eftersom det ursprungliga registermaterialet inte innehöll födelsetider för dem som ingick i urvalet.

Tabell 3. Svarsprocent enligt medborgarskap och svarssätt.

	Elektroniska svar och inter- vjuer	Papperssvar	Svar samman- lagt
Ryssland	37 %	63 %	191
Estland	35 %	65 %	161
Somalia	77 %	23 %	47
Irak	46 %	54 %	102
Kina	34 %	66 %	137
Thailand	11 %	89 %	170
Turkiet	52 %	48 %	107
Alla nationali- teter	36 %	64 %	915

I de serviceenkäter som sändes till kommunerna och arbets- och näringsbyråerna kartlades tjänstemännens åsikter om den integrations- och basservice som kommunen och arbets- och näringsbyrån erbjuder invandrare: hur heltäckande den är, hur den motsvarar invandrabefolkningens behov samt hur lyckad den är. Dessutom bedömde de svarande invandrarnas deltagande i kommunens beslutsfattande samt utarbetandet av kommunernas integrationsprogram och situationen beträffande det i sin boendekommun. Serviceenkäten till kommunerna sändes per e-post via NTM-centralerna till alla kommuner i Fastlandsfinland. Det kom 106 svar, så svarsprocenten blev 33 %. Enkäten till arbets- och näringsbyråerna besvarades av sammanlagt 60 byråer, då det fanns sammanlagt 81 byråer hösten 2012. Svarsprocenten blev således 74 %. Svaren representerar alltså inte alla kommuners och arbets- och näringsbyråers åsikter.

Eftersom denna helhetsöversikt är den första i sitt slag, står det klart att utarbetandet av översikten på sätt och vis också är ett sätt att testa de indikatorer som valts för det nuvarande uppföljningssystemet. Utifrån översikten är det också skäl att bedöma behoven av att ändra indikatorerna även med hänsyn till dagens kunskaper och informationsbehov med tanke på att det har inträffat mycket inom både migrationen och integrationspolitiken efter att indikatorerna fastställdes. Efter sammandraget innehåller översiktens sista kapitel författarnas egna iakttagelser angående behoven av att utveckla helheten och vissa enskilda indikatorer.

5. NULÄGET OCH UTVECKLINGEN I LJUSET AV INDIKATORNA

I detta kapitel går vi igenom uppföljningssystemets delområden och den tillgängliga informationen enligt indikatorerna samt centrala innehåll i den senaste tidens vetenskapliga litteratur och utredningslitteratur som stödjer denna.

5.1 Invandrares integration

Indikator nr 1	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Erfarenhet av integration och trivsel	Invandrarbarometerns målgrupp): år 2012 ryska, estniska, thailändska, kinesiska, irakiska, somaliska och turkiska medborgare i åldern 18–75 år som vistats 3–5 år i Finland.	Invandrarbarometern (2012)	Barometern begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)

I den invandrarbarometer som genomfördes 2012 frågade man inte direkt om integration eller trivsel. Användningen av begreppet integration i frågan är inte nödvändigtvis lätt att förstå för den som ska svara, utan integration och trivsel är snarare summan av flera olika saker. I detta avseende måste invandrarbarometerns frågor utvecklas ytterligare. Eftersom människor kommer till Finland av många olika orsaker, t.ex. av familjerskäl, på grund av arbete eller för att studera, är de faktorer som påverkar integrationen mångahanda och individuella.

I svaren på barometern ansågs de viktigaste faktorerna som påverkar integrationen (fråga 12 i invandrarbarometern) vara arbete, språkkunskap och trygghet. Drygt hälften av dem som svarade hade arbete (heltidsarbete, deltidsarbete eller företagande) och av dessa trivs över 70 % bra i sitt arbete. Över 60 % av dem som svarade bedömde att deras muntliga språkkunskap var ganska eller mycket god. Över 95 % av dem som svarade kände sig trygga. Barometern riktade sig mot en grupp som representerade sju nationaliteter och som hade vistats i Finland 3–5 år, så resultaten kan inte i sig generaliseras så att de skulle gälla alla invandrare.

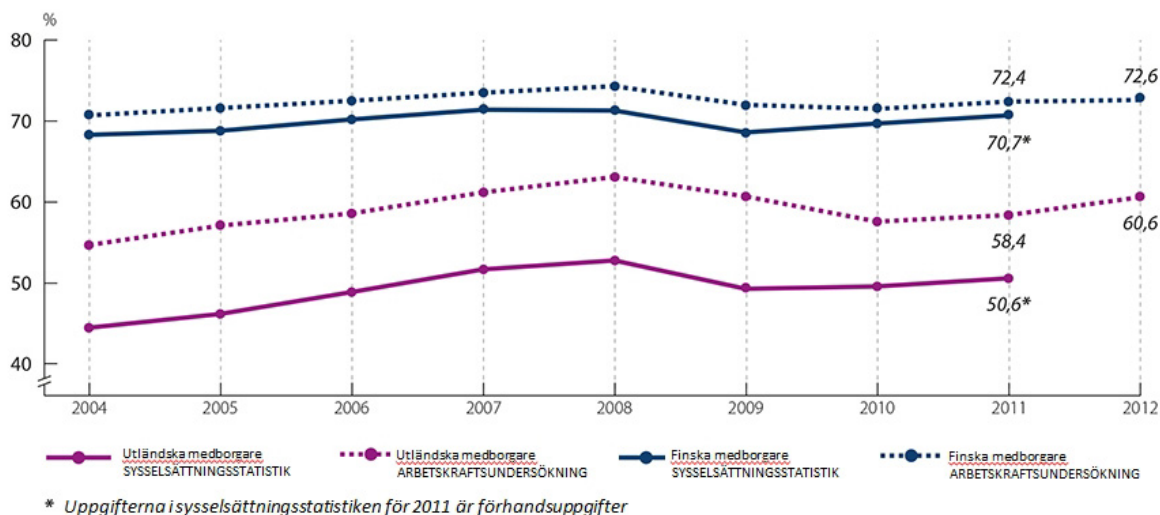
5.2 Deltagande på arbetsmarknaden

Indikator nr 2	Föremål för mätningen	Informationskälla
Sysselsättningsgrad jämfört med hela befolkningen	Utländska medborgare och invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen).	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken

Människorna indelas i dem som hör till arbetskraften och dem som står utanför arbetskraften. De som hör till arbetskraften är antingen sysselsatta eller arbetslösa. Utanför arbetskraften står t.ex. barn, studerande, personer som sköter sina barn hemma och pensionärer. Till dem som står utanför arbetskraften räknas också värnpliktiga, civiltjänstgörare samt övriga personer som står utanför arbetskraften. Med sysselsättningsgrad avses andelen sysselsatta i procent av befolkningen i samma ålder. Hela befolkningens sysselsättningsgrad beräknas som andelen sysselsatta i åldern 15–64 år av befolkningen i samma ålder.

I fråga om denna indikator presenteras först sysselsättningsgradens utveckling 2004–2012 granskad enligt medborgarskap (finska medborgare, utländska medborgare, se figur 2). Denna figur är från inrikesministeriets årsöversikt över migrationen 2012 och den innehåller information som baserar sig på såväl Statistikcentralens sysselsättningsstatistik som ANM:s arbetskraftsundersökning (senaste tillgängliga statistik).

Därefter presenteras statistiska uppgifter som baserar sig på Statistikcentralens sysselsättningsstatistik i fråga om både gruppen utlänningar och den grupp som bestäms i enlighet med den invandrardefinition som använts vid uppföljningen. I fråga om detta material är den senaste uppföljningsinformationen från 2010.

Figur 2. Sysselsättningsgradens utveckling 2004 – 2012. Källa: Årsöversikt över migrationen 2012, inrikesministeriet, 2013.

Enligt arbetskraftsundersökningen var sysselsättningsgraden bland utländska medborgare 60,6 % 2012, medan sysselsättningsgraden bland finska medborgare var 72,6 % (figur 2). Jämfört med 2011 hade sysselsättningsgraden ökat något. Siffrorna i arbetskraftsundersökningen och sysselsättningsstatistiken avviker från varandra eftersom definitionerna av en sysselsatt och arbetslös person är olika och för att uppgifterna samlas in vid olika tidpunkter och med hjälp av olika metoder.

Man bör lägga märke till att den officiella sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden i Finland beräknas utifrån uppgifterna i arbetskraftsundersökningen. När denna översikt utarbetades hade vi tillgång till materialet för sysselsättningsstatistiken, så den sysselsättningsgrad och den arbetslöshetsgrad som använts i denna rapport avviker från den officiella sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden.

I fråga om det sysselsättningsmaterial (sysselsättningsstatistiken) som Statistikcentralen levererat granskas sysselsättningsgraden 2010 bland de invandrare och utländska medborgare som uppfyller den definition som tagits fram för uppföljningen jämfört med hela befolkningen. Dessutom granskas sysselsättningen bland dem som är under 25 år, enligt kön, invandringstidpunkt samt utreseområde.

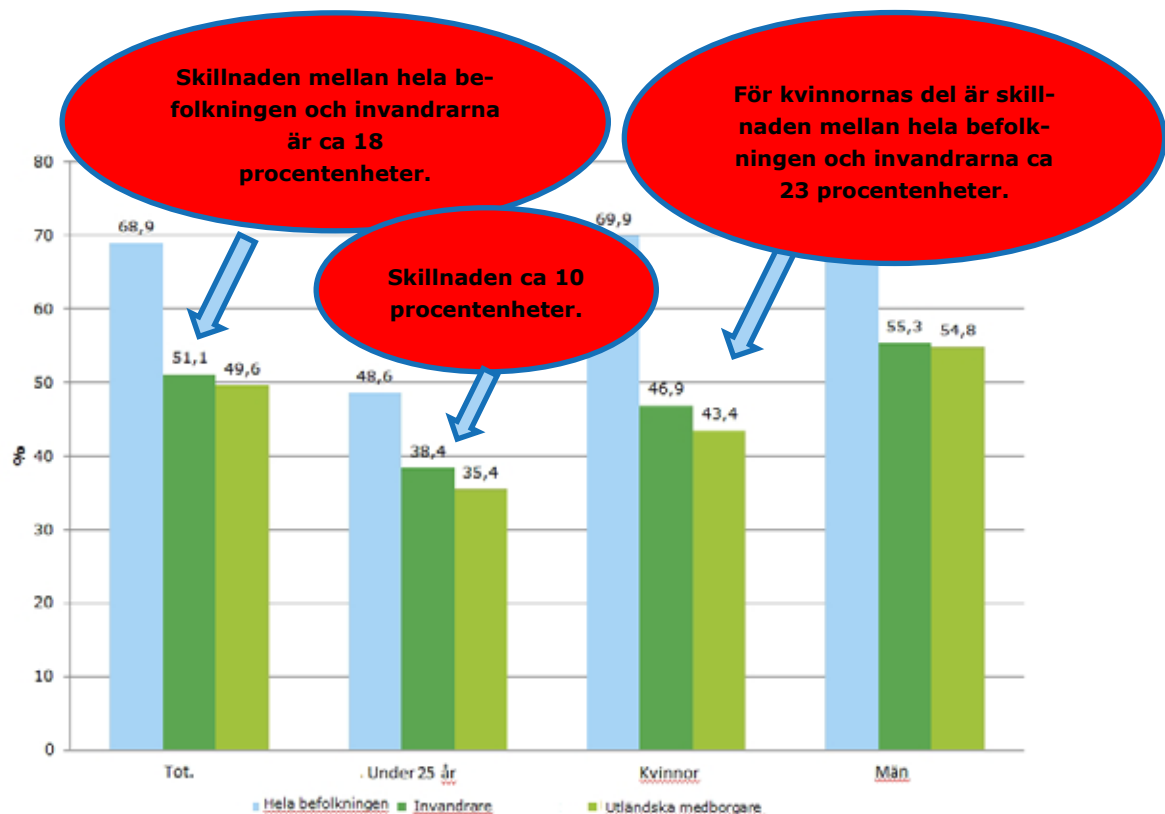
År 2010 var sysselsättningsgraden bland hela befolkningen cirka 69 %, bland invandrarna cirka 51 % och bland de utländska medborgarna cirka 50 % (figur 3). Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan hela befolkningen och invandrarna var cirka 17,8 procentenheter och mellan hela befolkningen och de utländska medborgarna 19,3 procentenheter. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan hela befolkningen samt invandrarna och de utländska medborgarna var störst i fråga om kvinnorna: 23 procentenheter jämfört med invandrarna och 26,5 procentenheter jämfört med de utländska medborgarna.

I fråga om dem som var under 25 år var skillnaden mellan hela befolkningen samt invandrarna och de utländska medborgarna liten: bara 10,2 procentenheter för invandrarna och 13,2 för de utländska medborgarna. Enligt en proportionell jämförelse mellan befolkningsgrupperna skulle situationen för unga invandrare ur ett smalt perspektiv vara bättre än situationen för alla invandrare och i synnerhet bättre än för invandrarkvinnorna.

Siffrorna påverkas dock av i vilken mån invandrarungdomarna fortsätter med sina studier jämfört med unga som tillhör majoritetsbefolkningen. I sysselsättningsstatistiken räknas studerande inte som sysselsatta fast de har deltidsarbete. För att de studerandes stora andel av de unga åldersklasserna ska beaktas bättre, har man i stället för ungdomsarbetslöshet börjat använda den s.k. NEET-graden ("Not in Employment, Education or Training"). NEET betyder unga som inte arbetar och inte deltar i utbildning eller någon kurs (kurs betyder t.ex. arbetarinstitutets kurser eller preparandkurser). I en undersökning som baserar sig på materialet för sysselsättningsstatistiken har även benämningen "utanförstående" använts om ungdomar som står utanför arbetsmarknaden och examensinriktad utbildning.¹⁴ I Myrskyläs utredning uppskattades antalet unga med utländsk bakgrund på grundval av modersmålet. Andelen unga som talade andra än de inhemska språken

¹⁴ Pekka Myrskylä, Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Arbets- och näringsministeriets publikationer. Arbete och företagande 12/2011. Helsingfors.

som modersmål var 5,2 % 2008. Deras andel av de utanförstående och arbetslösa var 23 % (då de vårdlediga hade eliminerats). Risken för att unga med utländsk bakgrund som har gått ut grundskolan ska hamna i utanförskap och arbetslöshet är nästan sexfaldig jämfört med inhemska unga.¹⁵ I fortsättningen kommer uppföljningen att utvecklas så att NEET-unga beaktas.

Figur 3. Sysselsättningsgraden bland invandrare och utländska medborgare jämfört med hela befolkningen 2010. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013.

I figur 4 granskas sysselsättningsgraden 2010 enligt den tidpunkt då personerna invandrat. Av figuren märker man att sysselsättningsgraden är desto högre ju längre tid som har gått sedan invandringen. År 2010 var sysselsättningsgraden bland hela befolkningen cirka 69 %. Sysselsättningsgraden bland dem som invandrat samma år (2010) var endast cirka 42 %. Anmärkningsvärt är att sysselsättningsgraden bland dem som vistats i landet i 20–30 år trots den långa tiden fortfarande var nästan 7 procentenheter lägre än bland hela befolkningen.

¹⁵ Pekka Myrskylä, s. 14.

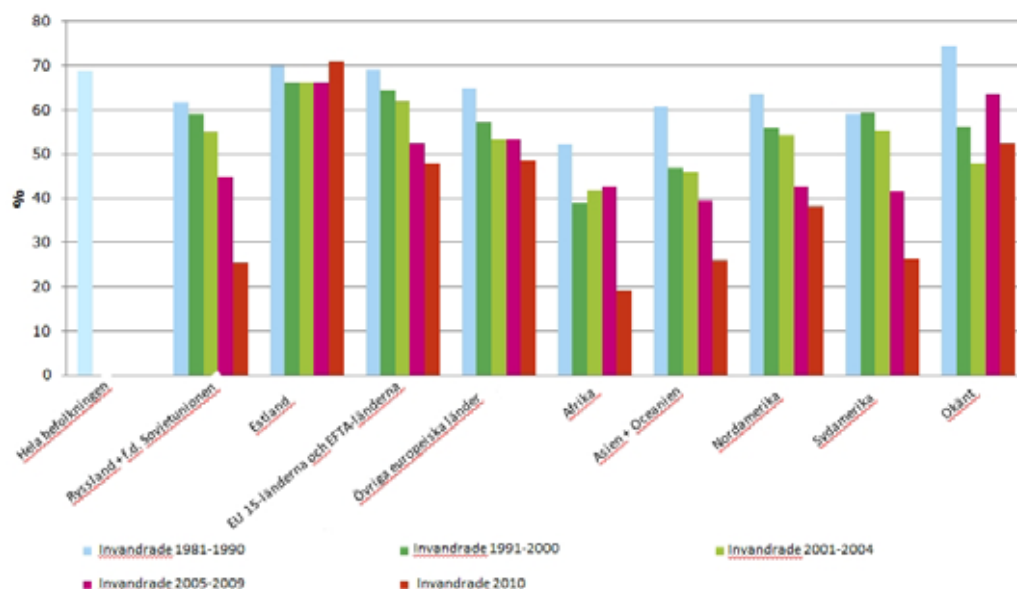
Figur 4. Sysselsättningsgraden 2010 bland dem som invandrat vid olika tidpunkter jämfört med hela befolkningen. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013.

När man granskar sysselsättningsgraden bland dem som var under 25 år 2010 märker man att unga under 25 år med invandrarbakgrund som har vistats i landet länge klarar sig tämligen bra på arbetsmarknaden (bilaga 2, figur 33). Man måste dock förhålla sig med en viss reservation till detta med tanke på den ovannämnda NEET-graden. I praktiken var sysselsättningsgraden bland dem som flyttat när de var yngre än 5 år (kategorin invandrade 1981–1990) 6,3 procentenheter högre än sysselsättningsgraden bland hela befolkningen under 25 år. Sysselsättningsgraden 2010 bland unga under 25 år som invandrat 1991–2000 var också nästan lika hög som sysselsättningsgraden bland hela befolkningen under 25 år. Däremot var sysselsättningsgraden bland unga som invandrat på 2000-talet mer än 10 procentenheter lägre än sysselsättningsgraden bland hela befolkningen.

När det gäller gruppen under 25 år är det emellertid skäl att beakta att antalet invandrare (N) kan vara litet i vissa grupper när man granskar sysselsättningen utifrån tid i landet. Antalen presenteras i tabell 14 i bilaga 1. I detta sammanhang är det svårt att enbart på grundval av uppföljningsdata bedöma i vilken mån sysselsättningssiffrorna för unga avspeglar att unga med invandrarbakgrund inte fortsätter att studera i samma utsträckning som unga som hör till majoritetsbefolkningen. Exempelvis utredningar där man studerat ungas marginalisering tyder på detta.

I fråga om dem som vistats länge i landet (20–30 år) påverkar inte könet sysselsättningsgraden utan sysselsättningsgraden är nästan densamma bland kvinnor och män (bilaga 2, figur 34). I fråga om dem som invandrat på 2000-talet är skillnaden mellan könen däremot betydande: 2010 var sysselsättningsgraden betydligt högre bland männen än bland kvinnorna. Till dessa skillnader bidrar säkert t.ex. orsakerna till invandringen (familjeskäl), åldersstrukturen hos invandrarkvinnorna samt barnens ålder och antal. Till denna del var det inte möjligt att t.ex. åldersstandardisera uppföljningsdata.

I figur 5 granskas sysselsättningsgraden 2010 enligt invandringstidpunkt och utreseområde. Estland har avskiljts till en egen kategori, eftersom landet på många sätt är ett särfall i invandringen till Finland på grund av den stora arbetsrelaterade invandringen. Sysselsättningsgraden bland dem som invandrat från Estland var bättre än sysselsättningsgraden bland hela befolkningen i fråga om dem som vistats 20–30 år i landet, men också i fråga om dem som invandrat 2010. I fråga om dem som vistats länge i landet (20–30 år) var sysselsättningsgraden lägst bland dem som invandrat från Afrika. Skillnaderna mellan utreseområdena påverkas bl.a. av att orsakerna till migrationen, dvs. motiven till invandring från olika områden varierar.

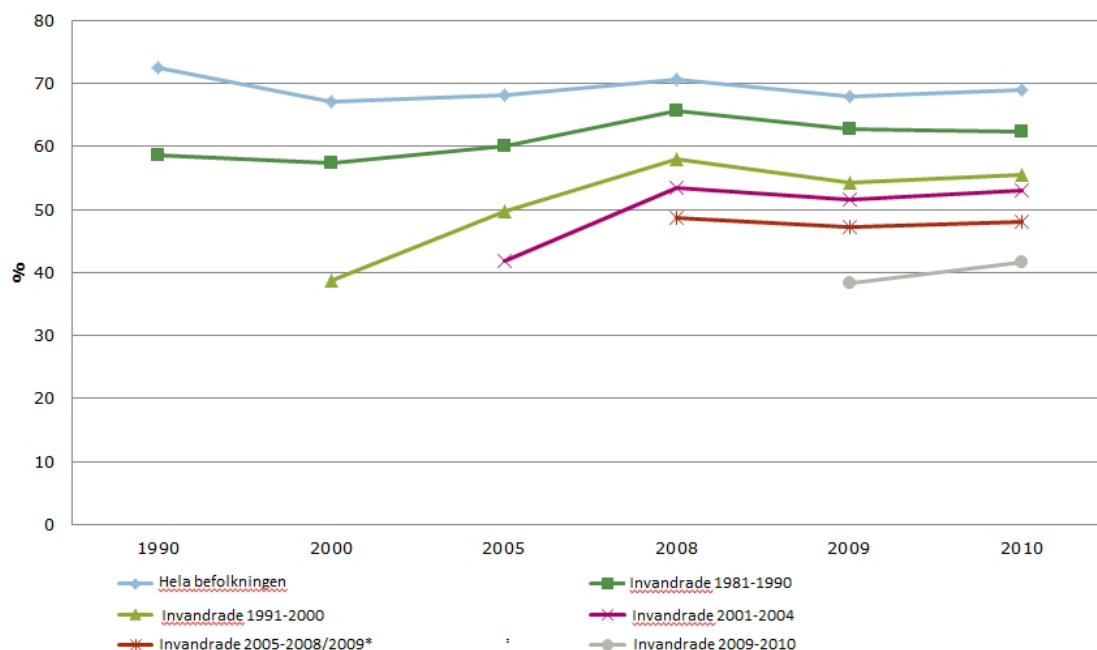
Figur 5. Sysselsättningsgraden 2010 jämfört med hela befolkningen enligt invandringstidpunkt och utreseområde. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013.

I figur 35 i bilaga 2 presenteras sysselsättningsgraden 2010 enligt kön, invandringstidpunkt och utreseområde. I figurerna 36–41 i bilaga 2 presenteras dessutom information om sysselsättningsgraden enligt kön och ålder (under 25 år) inom respektive NTM-centrals område och i tabell 15 i bilaga 1 antalet invandrare och utländska medborgare (N) inom respektive NTM-centrals område.

Indikator nr 3	Föremål för mätningen	Informationskälla
Uppföljning av sysselsättningsgraden (utveckling)	Utländska medborgare och invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken

Sysselsättningsgradens utveckling studeras i fråga om granskningspunkterna, dvs. åren 1990, 2000, 2005, 2008, 2009 och 2010. Utvecklingen granskas utifrån invandringstidpunkt, kön, utreseområde och ålder (under 25 år).

Utvecklingen av sysselsättningsgraden bland dem som invandrat tycks vara beroende av invandringstidpunkten (figur 6). Invandringstidpunkten tycks också påverka sysselsättningsgradens utgångsnivå och den fortsatta utvecklingen, vilket framhäver betydelsen av de ekonomiska konjunkturer som råder vid invandringstidpunkten. Naturligtvis påverkas sysselsättningsgraden också av förändringar i migrationsmotiven – under en ekonomisk uppgång är den arbetsrelaterade invandringen också större. När man granskar sysselsättningsgradens utveckling enligt kön upptäcker man att könet påverkar sysselsättningsgraden särskilt bland dem som invandrat på 2000-talet (figur 42 i bilaga 3).

Figur 6. Uppföljning av sysselsättningsgradens utveckling enligt invandringstidpunkt. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

I figurerna 44–48 i bilaga 3 granskas sysselsättningsgradens utveckling mera ingående enligt invandringstidpunkt och utreseområde.

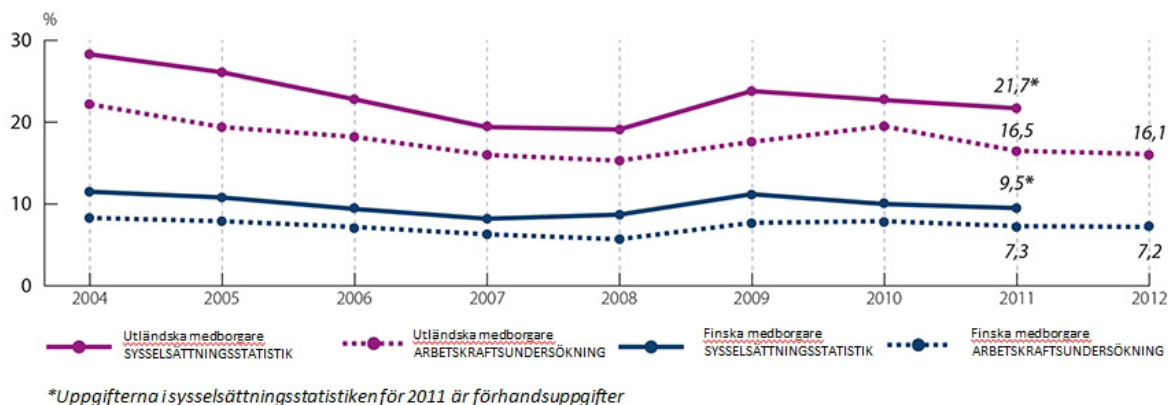
När man studerar sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 bland unga under 25 år ser man att fram till 2005 har sysselsättningsgraden bland unga inom hela befolkningen varit högst inom jämförelsegruppen, men därefter har sysselsättningsgraden bland dem som invandrade 1981–1990 gått förbi sysselsättningsgraden bland unga inom hela befolkningen (figur 43 i bilaga 3). I fråga om alla jämförelsegrupper följer förändringarna i sysselsättningsgradens utveckling (upp- och nedgångar) utvecklingen av sysselsättningsgraden bland hela befolkningen, men det ekonomiska läget vid invandringstidpunkten inverkar mycket på från vilken nivå sysselsättningsgraden börjar utvecklas.

Indikator nr 4	Föremål för mätningen	Informationskälla
Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen	Utländska medborgare och invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningsstatistiken

Arbetslöshetsgraden är procentandelen arbetslösa av arbetskraften i samma ålder, dvs. sysselsatta och arbetslösa. Arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen beräknas som procentandelen arbetslösa i åldern 15–74 år av arbetskraften i samma ålder.

I fråga om denna indikator presenteras först arbetslöshetsgradens utveckling 2004–2012 granskad enligt nationalitet (finska medborgare, utländska medborgare, se figur 7). Denna figur är ur inrikesministeriets årsöversikt över migrationen 2012 och där presenteras information som baserar sig på både Statistikcentralens sysselsättningsstatistik och ANM:s arbetskraftsundersökning.

Därefter presenteras material som baserar sig på Statistikcentralens sysselsättningsstatistik så att det presenteras statistik i fråga om både gruppen utlänningar och den grupp som bestämts i enlighet med den invandrardefinition som använts vid uppföljningen. De senaste uppföljningsdata som stått till förfogande i fråga om detta material är från 2010.

Figur 7. Sysselsättningsgradens utveckling 2004–2012. Källa: Årsöversikt över migrationen 2012, inrikesministeriet, 2013.

Siffrorna i arbetskraftsundersökningen och sysselsättningsstatistiken avviker från varandra eftersom definitionerna av en sysselsatt och arbetslös person är olika och för att uppgifterna samlas in vid olika tidpunkter och med hjälp av olika metoder. Enligt arbetskraftsundersökningen var arbetslöshetsgraden för utländska medborgare 16,1 % 2012, medan sysselsättningsgraden för finska medborgare var 7,2 %. Motsvarande siffror för 2011 var enligt sysselsättningsstatistiken 21,7 % och 9,5 %.

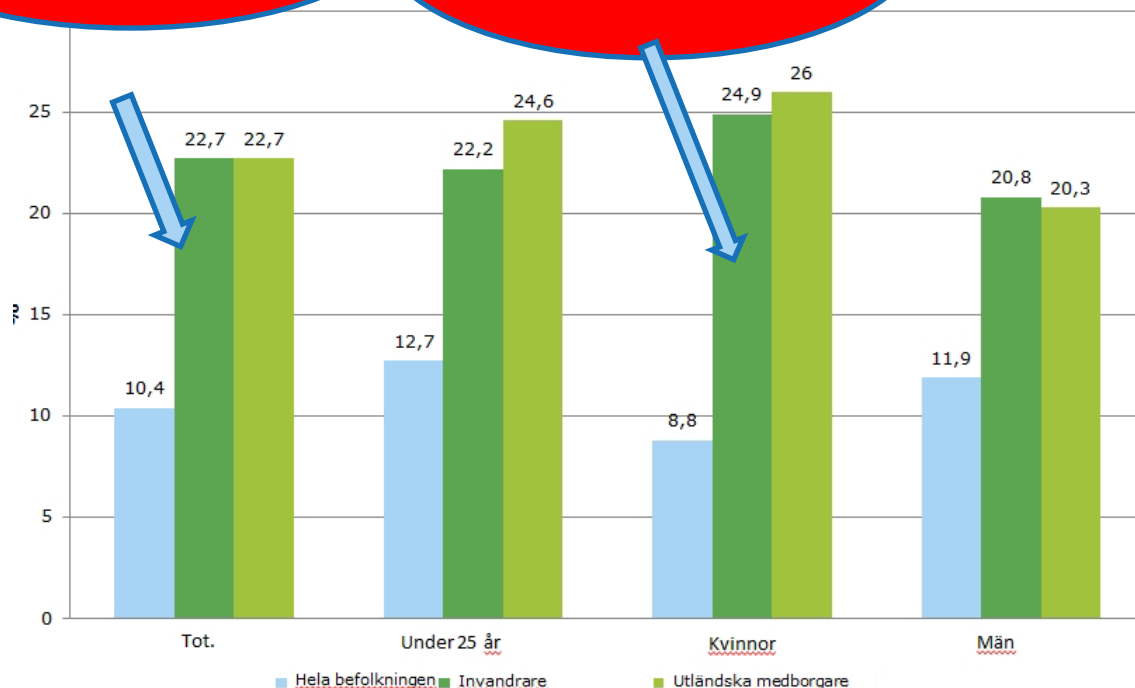
Man bör lägga märke till att den officiella sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden i Finland beräknas från uppgifterna i arbetskraftsundersökningen. När denna översikt utarbetades hade vi tillgång till materialet för sysselsättningsstatistiken, så den sysselsättningsgrad och den arbetslöshetsgrad som använts i denna rapport avviker därför från den officiella sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden.

Arbetslöshetsgraden 2010 enligt sysselsättningsstatistiken granskas nedan i fråga om invandrare och utländska medborgare jämfört med hela befolkningen. Arbetslöshetsstatistiken granskas dessutom enligt kön, invandringstidpunkt, utreseområde samt i fråga om dem som är under 25 år. En del av figurerna bifogas denna översikt.

År 2010 var arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen cirka 10 %, bland invandrarna cirka 23 % och bland de utländska medborgarna cirka 23 % (figur 8). Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan hela befolkningen samt invandrarna och de utländska medborgarna var cirka 12 procentenheter. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan hela befolkningen samt invandrarna och de utländska medborgarna var störst för kvinnornas del: 16 procentenheter jämfört med invandrarna och 17 procentenheter jämfört med de utländska medborgarna. För männens del är skillnaden minst: 9 procentenheter för invandrarnas del och 8 procentenheter för de utländska medborgarnas del.

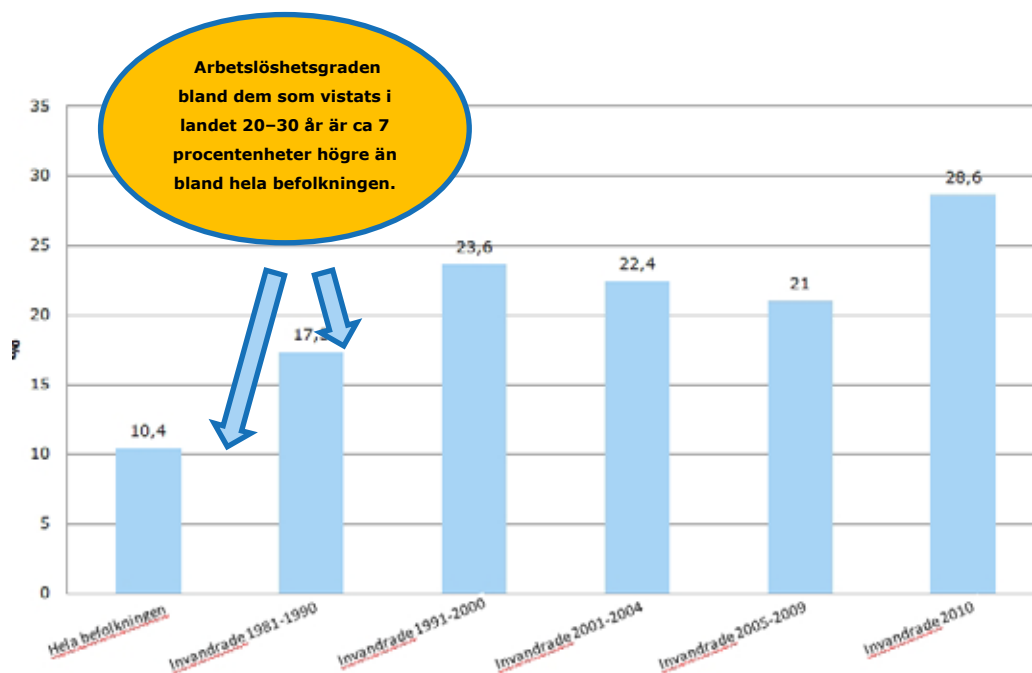
Skillnaden mellan hela befolkningen och invandrarna är cirka 12 procentenheter.

För kvinnornas del är skillnaden mellan hela befolkningen och invandrarna cirka 16 procentenheter.

Figur 8. Arbetslöshetsgraden jämfört med hela befolkningen 2010. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013.

I figur 9 granskas arbetslöshetsgraden 2010 enligt invandringstidpunkt. År 2010 var arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen cirka 10 procent. Bland dem som invandrat samma år var arbetslöshetsgraden ungefär tre gånger större. Bland dem som vistats i landet 20–30 år var arbetslöshetsgraden trots den långa tiden 6,9 procentenheter högre än arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen. Anmärkningsvärt är också att arbetslöshetsgraden bland dem som invandrade 1991–2000 har förblivit hög: 2010 var den 24 %, dvs. högst i jämförelsegruppen.

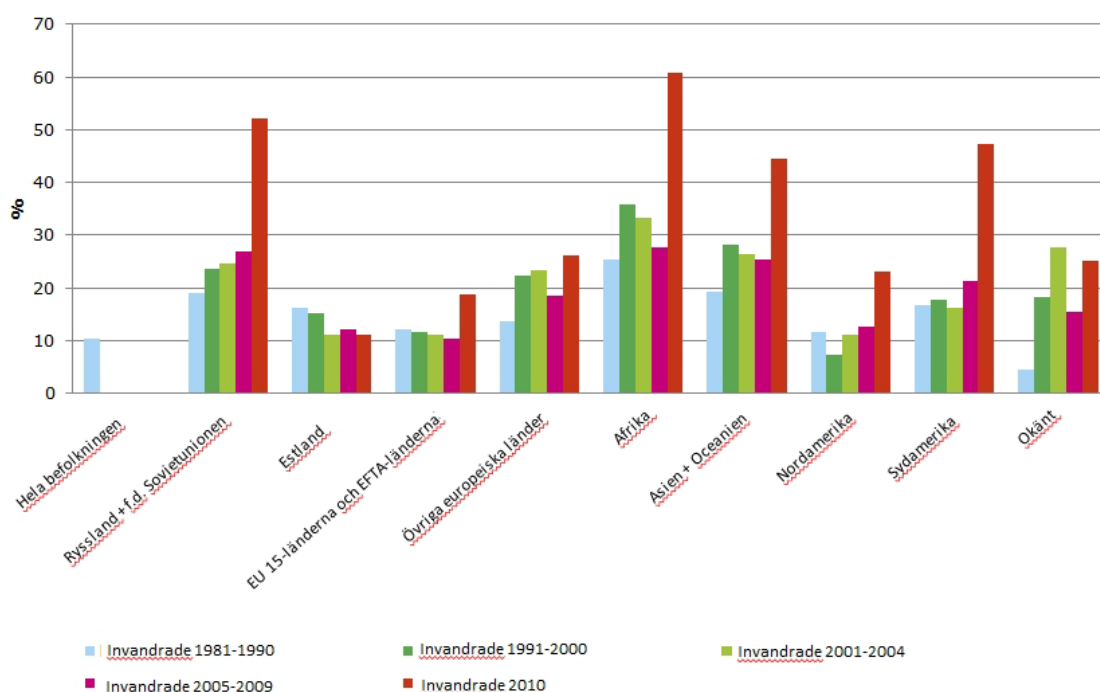

Figur 9. Arbetslöshetsgraden jämfört med hela befolkningen 2010. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013.

Unga under 25 år med invandrarbakgrund som vistats länge i landet klarar sig tämligen bra på arbetsmarknaden (figur 49 i bilaga 4): 2010 var arbetslöshetsgraden bland dem som invandrat när de var yngre än 5 år (kategorin invandrade 1981–1990) bara 1,5 procentenheter högre än arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen under 25 år. Bland dem som invandrade 1991–2000 var arbetslöshetsgraden däremot 17,2 procent. Bland dem som invandrat på 2000-talet (2001–2004 och 2005–2009) var arbetslöshetsgraden cirka 10 procentenheter högre än arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen. När det gäller gruppen under 25 år är det dock skäl att lägga märke till att antalet invandrare (N) är litet när man granskar arbetslösheten enligt invandringstidpunkt. Antalen finns i tabell 14 i bilaga 1. Granskningen av arbetslöshetsgraden visar dock att situationen är problematisk särskilt för unga.

När man granskar arbetslöshetsgraden enligt kön märker man att könet inte påverkar arbetslöshetsgraden för dem som vistats i landet över tio år, utan i denna grupp är arbetslöshetsgraden bland kvinnor och män nästan densamma (figur 50 i bilaga 4). Däremot är skillnaden mellan könen betydande i fråga om dem som invandrat på 2000-talet: arbetslöshetsgraden bland kvinnorna var 2010 betydligt högre än arbetslöshetsgraden bland männen.

I figur 10 granskas arbetslöshetsgraden 2010 enligt invandringstidpunkt och utreseområde. Av figuren märker man att arbetslöshetsgraden var synnerligen låg bland invandrare som flyttat från Estland. I fråga om dem som vistats länge i landet (20–30 år) var arbetslöshetsgraden högst bland dem som invandrat från Afrika.

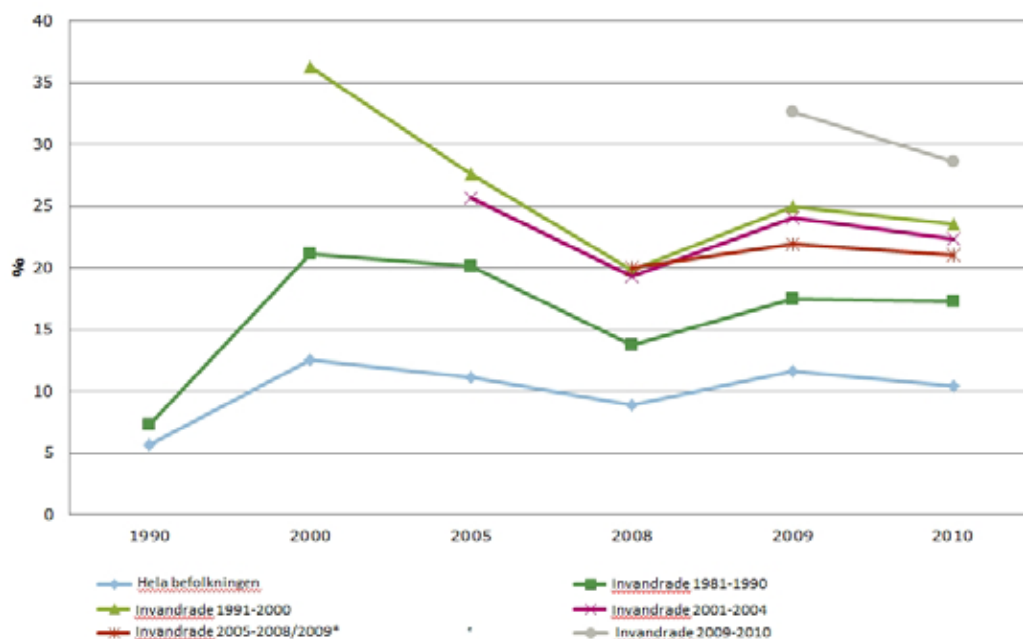
Figur 10. Arbetslöshetsgraden jämfört med hela befolkningen 2010. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013.

I bilaga 4 (figur 51) presenteras dessutom en beskrivning av sysselsättningsgraden 2010 enligt kön, invandringstidpunkt och utreseområde. I figurerna 52–57 i bilaga 4 presenteras dessutom sysselsättningsgraden enligt kön och ålder (under 25 år) inom respektive NTM-centrals område. I tabell 15 i bilaga 1 presenteras dessutom antalet invandrare och utländska medborgare (N) inom respektive NTM-centrales område.

Indikator nr 5	Föremål för mätningen	Informationskälla
Uppföljning av arbetslöshetsgraden (utveckling)	Utländska medborgare och invandrare (enligt den definition som tagits fram för uppföljningen)	Statistikcentralen, sysselsättningssstatistiken

Arbetslöshetsgradens utveckling studeras i fråga vid granskningspunkterna, dvs. 1990, 2000, 2005, 2008, 2009 och 2010. Utvecklingen granskas utifrån invandringstidpunkt, kön, utreseområde och ålder (under 25 år).

Arbetslöshetsgradens utveckling bland dem som invandrat är i hög grad beroende av invandringstidpunkten (figur 11). Arbetslöshetsgraden bland dem som invandrade 1981–1990 var 7,3 % 1990, så skillnaden jämfört med arbetslöshetsgraden bland hela befolkningen var bara 1,6 procentenheter. Arbetslöshetsgraden bland dem som invandrade 1991–2000 var 36,3 % 2000 medan den var 12,5 % bland hela befolkningen, alltså var skillnaden mellan grupperna 23,8 procentenheter. Könet inverkar på arbetslöshetsgraden särskilt bland dem som invandrat på 2000-talet (figur 58 i bilaga 5).

Figur 11. Uppföljning av arbetslöshetsgradens utveckling 1990–2010 enligt invandrarkategori. Källa: sysselsättningsstatistiken, Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

I bilaga 5 (figurerna 60–64) granskas arbetslöshetsgradens utveckling mera ingående enligt invandringstidpunkt och utreseområde: I fråga om dem som vistats i landet 20–30 år (invandrade 1981–1990) har arbetslöshetsgraden bland dem som invandrat från Afrika varit högst under hela jämförelseperioden, liksom också i fråga om dem som invandrade under åren 1991–2000. I fråga om dem som invandrat från Nordamerika och EU15-länderna har arbetslöshetsgraden varit lägst bland jämförelsegrupperna. I fråga om dem som invandrade under åren 2001–2004 fanns jämförelsegruppens lägsta arbetslöshetsgrad bland dem som invandrat från EU15-länderna och Estland, liksom också i fråga om dem som invandrade 2005–2008/2009. I fråga om dem som invandrade 2009–2010 är skillnaden mellan den högsta och den lägsta arbetslöshetsgraden, dvs. dem som invandrat från Afrika och från Estland, 52 procentenheter. I fråga om kategorin som vistats längst i landet är spridningen mellan den högsta och den lägsta arbetslöshetsgraden, dvs. kategorin "av okänt" ursprung och dem som invandrat från Afrika 20,8 procentenheter. Detta indikerar att den tid man vistats i landet är av betydelse för sänkt arbetslöshetsgrad.

I fråga om dem som är under 25 år beskrivs arbetslöshetsgradens utveckling enligt invandrings-tidpunkt i figur 59 i bilaga 5. När det gäller gruppen under 25 år är det emellertid skäl att lägga märke till att antalet invandrare (N) är litet. Antalet ingår i tabellerna 9 – 15 i bilaga 1.

Allmänt om sysselsättning och arbetslöshet

I sin helhet reagerar arbetslösheten bland invandrare snabbare på konjunkturförändringar än när det gäller majoritetsbefolkningen. I flera undersökningar har det konstaterats att invandrarna är överrepresenterade i arbetsmarknadens marginal som fungerar som en buffert som skyddar kärnarbetskraften, som utgörs av majoritetsbefolkningen, i ekonomiska upp- och nedförsbackar.¹⁶ Indikatorerna ovan pekar också på andra omständigheter som konstaterats i flera undersökningar, nämligen att invandringstidpunkten och den tid man vistats i landet inverkar avsevärt på invandrarnas ställning på arbetsmarknaden. Särskilt de som kom under depressionen på 1990-talet hamnade i en besvärlig situation. Situationen för dem som kommit under den ekonomiska recession som tog sin början 2008 verkar också vara problematisk. Det står också klart att situa-

¹⁶ Annika Forsander i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013, s. 240,

tionen varierar mycket mellan olika invandrargrupper.¹⁷ Likaså har utreseområdena, ålders- och könsstrukturen och migrationsorsakerna varierat för dem som invandrat under olika tidsperioder. I samband med denna uppföljningsöversikt har det inte varit möjligt att studera dessa förändringar mera ingående. Ställningen på arbetsmarknaden påverkas vid sidan av makroförhållandena naturligtvis också av andra omständigheter som t.ex. personliga egenskaper, utbildning och kompetens, arbetsmarknadens strukturer samt de arbetssökandes och arbetsgivarnas attityder.

I den enkät som riktades till arbets- och näringsbyråerna hösten 2012 ombads de myndigheter som betjänar invandrarkunder bedöma vad som för närvarande är de största hindren för att invandrarna ska hitta sysselsättning. De sysselsättningshinder som nämndes hänförde sig till både invandrarna (språkkunskap, yrkesskicklighet), arbetsgivarna (attityder, krav) och andra faktorer, t.ex. utbudet av arbetsplatser eller identifieringen av examina. Det vanligaste sysselsättningshindret ansågs vara bristfälliga kunskaper i finska. Andra sysselsättningshinder som ofta nämns är arbetsgivarnas fördomar och attityder mot invandrare samt höga krav på kunskaper i finska och utbildning (också fördomar mot utländska examina), invandrarnas bristfälliga yrkesutbildning, brist på lämpliga arbetsplatser (t.ex. sådana där man klarar sig med svaga kunskaper i finska eller som annars motsvarar arbetssökande invandrades kunskande) samt allmän brist på arbetsplatser under ekonomiskt svåra tider. Som hinder nämndes ofta också invandrarnas dåliga möjligheter att komma in på yrkesutbildning samt annan vidareutbildning och svårigheterna att identifiera invandrarnas kompetens och examina.

Arbets- och näringsbyråernas tjänstemän ombads också ta ställning till frågan hur invandrarnas behov har beaktats i arbets- och näringsbyråns servicehelhet. Totalt bedömde ungefär hälften av arbets- och näringsbyråerna att byrån beaktat invandrarnas behov bra medan ungefär hälften bedömde att de beaktat invandrarnas behov nöjaktigt. De mindre byråerna bedömde att invandrarnas behov beaktats något bättre i byråns servicehelhet än vad de stora byråerna gjorde. En del företrädare för de större arbets- och näringsbyråerna var oroade för de knappa resurserna, som inte gör det möjligt att betjäna alla kunder personligt och tillräckligt bra samt orsakar köer vid tidsbokningen. En del ansåg att arbets- och näringsbyråns personal behöver mera utbildning. Största delen av dem som svarade ansåg ändå att serviceurvalet är mångsidigt och fungerande och att personalen är kunnig.

Tre fjärdedelar av alla arbets- och näringsbyråer bedömde att invandrare i allmänhet har bra tillgång till byråns tjänster. Ungefär en femtedel av dem som svarade bedömde att invandrarna har nöjaktig tillgång till byråns service. Tillgången till service begränsas av invandrarkundernas språkkunskaper samt säsongsvariationen i servicen. Det ansågs vara mycket svårt för invandrare att komma in på kurser eller utbildningar riktade särskilt till majoritetsbefolkningen. I vissa områden ansågs utbildningsutbudet vara för litet i förhållande till efterfrågan.

I Finland, liksom i många andra länder, är andelen företagare högre bland utlänningarna och dem som är födda utomlands än bland hela befolkningen.¹⁸ Detta har förklarats både med risktagningsförmåga och med att deras enda möjlighet är att bli företagare.¹⁹ Företagsamheten bland invandrare är koncentrerad till Nyland. År 2009 fanns det 3 900 företag i Nyland där minst hälften av de ansvariga personernas var utländska medborgare.²⁰ Utifrån Statistikcentralens sysselsättningsstatistik fanns det ungefär 6 000 företagare med utländskt medborgarskap i Finland 2010. Av dem var över 40 % kvinnor, och över 40 % av alla företagare talade ryska, estniska eller turkiska som modersmål.²¹

¹⁷ Exempelvis Martikainen, Saari och Korkiasaari granskar sysselsättnings- och arbetslöshetsgraderna bland 1:a generationens (utländsk/finsk bakgrund), 2:a generationens, 2,5:e generationens invandrare enligt sin definition. I sin studie utnyttjar de också den indelning av utreseområdena som grundar sig på indexet för mänsklig utveckling, i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013, s. 45-54. Pekka Myrskylä har å sin sida studerat risken för marginalisering bland unga som talar främmande språk, Nuoret työmarkkinoi-den ja opiskelun ulkopuolella, TEM julkaisuja 12/2011.

¹⁸ Tuula Joronen, Maahanmuuttajien yrittäjyys Suomessa, Helsingin kaupungin tietokeskus, 2012.

¹⁹ I invandrarbarometern 2012 tillfrågades de som blivit företagare om orsaken till detta. De fick nämna flera olika orsaker. Den vanligaste orsaken till att de som svarade blivit företagare var att de ville bestämma själva över sitt arbete – "vara sin egen chef". Den näst vanligaste orsaken var en bra affärsidé och den tredje vanligaste att den som svarade inte hade fått något annat arbete som motsvarade hans eller hennes utbildning. Antalet som svarade på denna fråga var mycket litet (N=47).

²⁰ Annika Forsander, Maahanmuuttajien sijoittuminen työelämään, i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013, s. 229.

²¹ Annika Forsander, 2013, s. 229.

Indikator nr 6	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Erfarenhet av placering i arbete som motsvarar utbildningen	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)

En direkt fråga om placering i arbete som motsvarade utbildningen ställdes i invandrarbarometern 2012. De som svarade (N=594) tog ställning till påståendet (fråga 41) "Arbetsuppgifterna motsvarar min utbildning".

Andel av de svarande som upplever att deras arbetsuppgifter motsvarar deras utbildning (nästan av samma åsikt eller helt av samma åsikt)

61 %

Ungefär 61 % av dem som besvarade frågan bedömde att deras arbetsuppgifter motsvarade deras utbildning och ungefär 16 % av dem som svarade ansåg att de hade ett arbete som inte motsvarade deras utbildning. I barometern frågade man inte närmare hur eller varför arbetsuppgifterna inte motsvarade utbildningen. Detta lämnar utrymme för olika tolkningar. För denna indikator är dessa uppföljningsdata av betydelse särskilt som tidsserie.

Av dem som besvarade invandrarbarometerns arbetslivssektion var 73 % helt eller nästan av samma åsikt som påståendet att de trivs bra i arbetet. Majoriteten ansåg att man litar på dem, deras anställningsvillkor är klara, de behandlas på samma sätt som andra arbetstagare och man erkänner deras kompetens. I den arbetsbarometer som arbets- och näringsministeriet publicerade 2012 var 73 % av alla löntagare fullständigt eller nästan av samma åsikt som påståendet att de behandlas jämlikt på arbetsplatsen. I invandrarbarometern var denna procentandel 69 %.

I undersökningar har man länge fäst uppmärksamhet vid att invandrarnas kunnande utnyttjas bristfälligt på arbetsmarknaden, att vissa yrkeskategorier fungerar som inkörsyrken samt att arbetsmarknaden är indelad i primär- och sekundärsektorer. På den primära arbetsmarknaden används det mänskliga kapitalet helt och hållet, medan utbildning och arbete i praktiken inte motsvarar varandra på den sekundära arbetsmarknaden. I stället för beständighet är den sekundära sektorn förenad med framför allt osäkra anställningsförhållanden, stor risk för arbetslöshet och dåliga avancemangsmöjligheter. Det finns fortfarande tämligen få forskningsrön om dessa fenomen i Finland. En bidragande orsak är utan tvekan att antalet invandrare fortfarande är ganska litet på arbetsmarknaden.

5.3 Deltagande i samhället

Indikator nr 7	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Kännedom om rösträtt	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)

En direkt fråga om rösträtt ställdes i invandrarbarometern 2012. I invandrarbarometern skulle man svara på frågan (fråga 35) "får ni rösta i Finland?". Fördelningen av svaren (N=888) var följande: ja 46,7 %, nej 31 % och vet inte: 22,3 %. Som "medvetna" definieras de som svarade antingen "ja" eller "nej".

Andel av de svarande som är medvetna om sin rösträtt.

77,7 %

I frågan preciserades rösträtt inte i fråga om kommunalval, riksdagsval, Europaparlamentsval eller presidentval, så det är i praktiken omöjligt att av svaren sluta sig till om de svarande har svarat "fel", dvs. t.ex. varit ovetande om att de har rösträtt i kommunalval om de uppfyller minimiboendetiden på hemorten. Indikatorns uppföljningsdata är av betydelse som tidsserie.

De som deltog i invandrarbarometern tillfrågades också om de behöver mera information om röstning i Finland. 47 % av alla som svarade konstaterade att de behöver mera information, vilket kan betraktas som en stor andel. Även i tidigare undersökningar har det konstaterats att invandrarnas kännedom om sin rösträtt är förenad med problem.

Det förs statistik över utländska medborgares röstningsaktivitet i kommunalval. Röstningsaktiviteten kan betraktas som tämligen låg, eftersom den är klart lägre än bland finska medborgare, exempelvis i valen 1996, 2000, 2004 och 2008 varierade utländska medborgares röstningsaktivitet mellan cirka 15 % och cirka 21 %, då finländarnas aktivitet varierade mellan cirka 56 % och 62 %. Angående röstningsbeteendet i riksdagsval finns med vissa förbehåll information att få ur enkät databasen European Social Survey. Enligt dessa uppskattningar utnyttjade ungefär hälften av de utlandsfödda finska medborgarna sin rösträtt i riksdagsvalen 1999–2007.²²

Indikator nr 8	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Erfarenhet av delaktighet	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.).

I invandrarbarometern 2012 ställdes ingen direkt fråga om delaktighet. Man kan närma sig begreppet delaktighet på flera sätt. I fortsättningen är det viktigt att definiera genom vilka olika frågor man vilja följa det mera exakt. Av barometerresultaten lyfts nedan fram tillhörighet i arbetet, organiserad hobby- eller fritidsverksamhet utanför hemmet samt organisationer eller föreningar. Det är några potentiella exempel på hur man kan behandla delaktighet.

Arbete torde allmänt kunna anses indirekt påverka känslan av delaktighet i det omgivande samhället. Drygt hälften av dem som svarade hade arbete (heltidsarbete, deltidsarbete eller företagande) och av dem trivdes över 70 % bra i sitt arbete. Även om sysselsättningssituationen som helhet verkar vara tämligen bra för dem som besvarade invandrarbarometern, hade endast cirka hälften av de svarande som ansåg att arbetet är en viktig del av integrationen i arbete (N=880).

De som besvarade invandrarbarometern är rätt aktiva när det gäller organiserad fritidsverksamhet utanför hemmet och organisationsaktivitet. Av dem som svarade (N=868) konstaterade 50 % att de deltar i organiserad hobby- eller fritidsverksamhet utanför hemmet. Av dem som besvarade invandrarbarometern (N=868) upplevde dessutom 46 % att fritiden är mycket viktig och 40 % att den är ganska viktig. I Statistikcentralens fritidsundersökning från 2002 ansåg över 60 % av finländarna att fritiden är mycket viktig och ungefär 30 % att den är ganska viktig. Enligt Statistikcentralens fritidsundersökning deltog 60 % av dem som svarade i organiserad hobbyverksamhet utanför hemmet.

Av dem som svarade (N=843) hörde cirka 40 % till minst en organisation eller förening. Enligt Statistikcentralens fritidsundersökning deltog 52 % av finländarna i verksamheten inom åtminstone en organisation 2002. De som deltog i invandrarbarometern tillfrågades dessutom om vilka organisationer, sällskap eller föreningar de tillhör. De som svarade kunde välja flera svarsalternativ. Oftast nämndes fackföreningar eller fackförbund (70 %), invandrarföreningar eller föreningar som företrädare den egna kulturen (28 %) samt idrottsföreningar (25 %). I den omfattande hälso- och välfärdsundersökningen (Maamu-undersökningen) lade man dessutom märke till att två tredjedelar av dem med somalisk bakgrund men mindre än en tredjedel av dem med kurdisk bakgrund deltog regelbundet i organisations- och föreningsverksamhet. Sålunda finns det skäl att anta att skillnaderna enligt t.ex. nationalitet och ort är stora. Överlag bedriver invandrarnas frivilligorganisationer och religiösa samfund dock livlig verksamhet i Finland, ungefär på samma sätt som i t.ex. Sverige eller Norge.²³

²² Marjukka Weide & Pasi Saukkonen, Maahanmuuttajien poliittinen osallistuminen, i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013, s. 272-274.

²³ Miikka Pyykkönen & Tuomas Martikainen, Muuttoliike ja kansalaisyhteiskunta, i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013, s. 299.

Indikator nr 9	Föremål för mätningen	Informationskälla
Kommunfullmäktige med invandrabakgrund i förhållande till befolkningen med invandrabakgrund i kommunen	Kommunerna	Statistikcentralen, kommunalval. Serviceenkät riktad till kommunerna

Man får en tillförlitlig bild genom att granska Statistikcentralens statistik över röstberättigade, kandidater och invalda på grundval av modersmålet i kommunalvalet 2012. Andelen invalda som talade ett annat språk var 0,4 % i Fastlandsfinland medan de röstberättigade som talade ett annat språk utgjorde sammanlagt 4,1 %, dvs. de invalda som talade ett annat språk utgjorde cirka 10 % av de röstberättigade som talade ett annat språk. Situationen varierar tämligen mycket mellan de olika landskapen. I kommunalvalet 2008 var andelen invalda som talade ett annat språk 0,3 procent, dvs. 0,1 procentenheter färre än i valet 2012.

Av invandrare från tredje land förutsätts att de haft giltigt uppehållstillstånd i två år innan de får rösta i kommunalval, medan endast 52 dagars vistelse krävs av dem som kommer från EU-länder²⁴. Enligt ECRIs (2013) rapport var valdeltagandet bland tredjelandsmedborgare mycket lågt (15–19 %) i senaste kommunalval.

Tabell 4. Röstberättigade, kandidater och invalda som talade främmande språk i kommunalvalet 2012.

Landskap	Röstberättigade			Kandidater			Invalda		
	Finska, samiska	Svenska	Annat språk	Finska, samiska	Svenska	Annat språk	Finska, samiska	Svenska	Annat språk
FASTLANDSFINLAND	91,0	4,9	4,1	92,8	5,3	1,8	93,1	6,4	0,4
Nyland	83,4	8,5	8,0	82,7	14,1	3,3	79,8	19,4	0,9
Huvudstadsregionen	84,0	5,9	10,1	83,1	11,5	5,5	83,2	14,1	2,7
Egentliga Finland	90,1	5,7	4,2	92,6	5,9	1,5	92,9	6,4	0,7
Satakunta	97,9	0,3	1,7	98,9	0,0	1,0	99,6	0,2	0,2
Centrala Tavastland	97,4	0,4	2,3	98,7	0,3	1,0	99,5	0,3	0,3
Birkaland	96,6	0,3	3,1	98,3	0,3	1,4	99,4	0,2	0,4
Päijänne-Tavastland	96,5	0,3	3,2	97,8	0,2	2,0	99,2	0,0	0,8
Kymmenedalen	95,4	0,8	3,8	95,9	1,6	2,4	97,2	2,8	0,0
Södra Karelen	96,2	0,2	3,6	98,3	0,1	1,6	100,0	0,0	0,0
Södra Savolax	98,0	0,2	1,9	98,2	0,3	1,5	99,3	0,3	0,5
Norra Savolax	98,3	0,1	1,6	97,9	0,2	1,9	99,5	0,3	0,2
Norra Karelen	97,6	0,1	2,3	97,5	0,2	2,3	98,8	0,5	0,7
Mellersta Finland	97,8	0,2	2,1	98,5	0,2	1,3	99,5	0,0	0,5
Södra Österbotten	98,4	0,3	1,3	98,9	0,2	0,9	99,8	0,0	0,2
Österbotten	46,4	50,2	3,6	47,6	49,1	3,4	33,5	65,8	0,6
Mellersta Österbotten	88,9	9,5	1,6	91,1	7,6	1,3	95,0	5,0	0,0
Norra Österbotten	98,3	0,2	1,6	98,5	0,4	1,1	99,4	0,1	0,5
Kajanaland	98,2	0,1	1,7	98,0	0,3	1,8	99,6	0,0	0,4
Lapland	98,2	0,2	1,6	98,8	0,1	1,1	99,7	0,2	0,2

En annan informationskälla för indikatorn är den serviceenkät som riktades till kommunerna. I samband med den måste man komma ihåg serviceenkätens begränsningar (det kom svar från 106 kommuner, så svarsprocenten blev bara 33 % av alla kommuner). Eftersom begreppet "invandrabakgrund", som användes i frågan, kan tolkas på olika sätt, har frågan också kunnat förstås på olika sätt i olika kommuner, så svaren på serviceenkäten måste i första hand ses som riktgivande. Enligt svaren på serviceenkäten fanns det inga kommunfullmäktige med invandrabakgrund i 85 % av de kommuner som svarade, 12 % av de kommuner som svarade hade en sådan fullmäktige medan två kommuner hade två fullmäktige. Av fullmäktige i de kommuner som svarade hade sammanlagt 0,39 % invandrabakgrund, vilket ligger nära andelen officiellt statistikförda fullmäktige som talar främmande språk (0,4 %). I 80 % av de kommuner som svarade fanns inga nämndmedlemmar med invandrabakgrund och var femte kommun hade minst en nämndmedlem med invandrabakgrund.

²⁴ ECRI (2013). European Commission against Racism and Intolerance. Suomea koskeva raportti (neljäs raportointikierron). ECRI 2013:19.

5.4 Trygghet

Indikator nr 10	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Andel som känner sig trygga i Finland	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)

De som besvarade invandrarbarometern (N=889) svarade på frågan (fråga 22) "Hur trygg känner ni er på er bostadsort".

Andel av de svarande som kände sig trygga eller ganska trygga

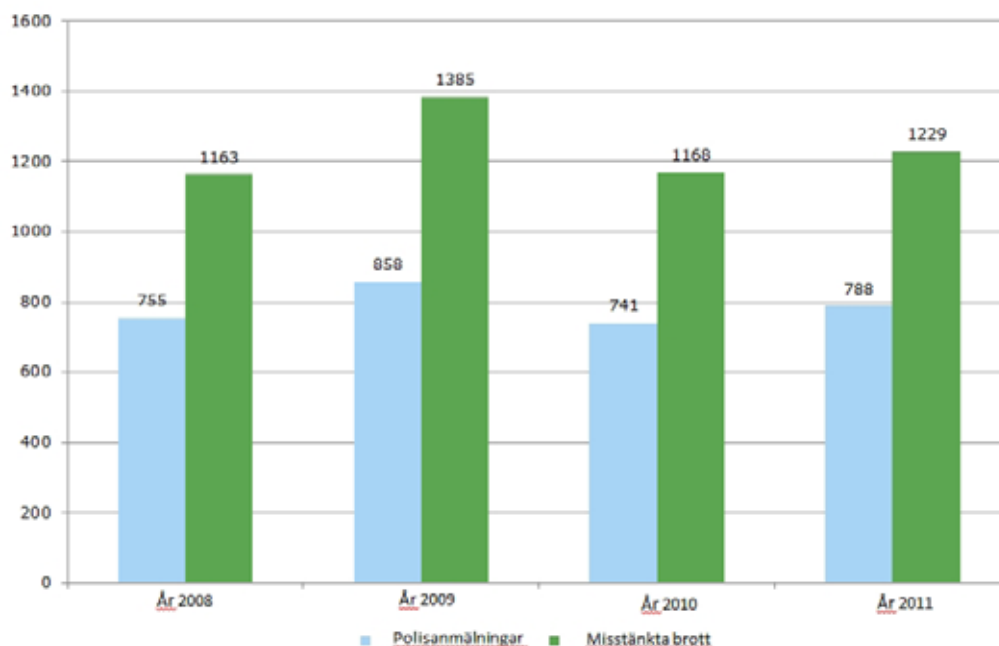
95,1 %

Nästan alla som besvarade barometern kände sig alltså trygga. Indikatorn har betydelse som tidsserie. I fortsättningen kunde frågan preciseras så att man i samband med den frågar närmare om hur trygga de som svarar känner sig på olika ställen, t.ex. i sitt bostadsområde.

Indikator nr 11	Föremål för mätningen	Informationskälla
Antalet misstänkta rasistbrott som kommit till polisens kännedom	Personer som upplevt rasism och gjort polisanmälan	Polisyrkeshögskolans hatbrottsuppföljning

Från 2011 fanns det 788 polisanmälningar som gällde rasism eller främlingsfientlighet. Av dessa gällde ungefär en tredjedel verbala brott, såsom kränkningar och hot. En något större del (41 %) gällde fysiskt våld. Polisanmälningarna från 2011 innehöll 1229 misstänkta huvudbrott, dvs. det allvarligaste brottet riktat mot respektive målsägande. Året innan var antalet huvudbrott 1168. Den vanligaste brottsrubriceringen var misshandel, som utgjorde 32 % av alla huvudbrott. Med misstänkt huvudbrott avses den allvarligaste brottsrubriceringen för respektive målsägande i polisanmälan. Eftersom en polisanmälan kan ha en eller flera målsägande, är antalet huvudbrott större än antalet polisanmälningar.

Trots en liten årlig variation har antalet polisanmälningar och misstänkta brott förblivit på ungefär samma nivå sedan 2008.

Figur 12. Antalet polisanmälningar och misstänkta brott med rasistiska drag.

Siffrorna från 2008–2011 kan anses jämförbara, även om det gjordes vissa små ändringar i urvalet 2009. Statistiken beskriver endast brottslighet som kommit till polisens kännedom. Alla sådana fall som inte har anmälts till polisen eller för vilka polisen inte har registrerat en polisanmälan hamnar utanför statistiken.²⁵

År 2009 utvidgades uppföljningen av rasistbrottslighet till hatbrottsuppföljning, och i utredningarna började man granska även andra brott där orsaken till gärningen har att göra med den referensgrupp som offret representerar. Som hatbrott har definierats brott riktade mot en person, en grupp, någons egendom, en institution eller företrädare för dessa där motivet är fördomar eller hat mot offrets förmodade eller faktiska etniska eller nationella bakgrund, religiösa övertygelse eller livsåskådning, sexuella läggning, könsidentitet, könsuttryck eller handikapp. Fallen klassas som hatbrott utifrån polisens fritt formulerade text i polisanmälan. Klassificeringen är således delvis beroende av tolkning.²⁶

5.5 Icke-diskriminering

Indikator nr 12	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Andel som upplevt diskriminering	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)

När det gäller diskriminering tillfrågades de som besvarade barometern (N=865) om de hade blivit diskriminerade under de senaste 12 månaderna och om så är fallet, varför.

Andel av de svarande som har upplevt diskriminering under de senaste 12 månaderna

24,4 %

Ungefär en fjärdedel av dem som svarade hade upplevt diskriminering. Största delen av diskrimineringsfallen berodde enligt de svarandes egen uppskattning på etniskt ursprung. Den näst vanligaste orsaken till diskriminering antogs vara språk. Enligt svaren hade mest diskriminering upplevts i samband med arbetet – dvs. antingen i samband med rekryteringen eller på arbetsplatsen.

I undersökningen EU-MIDIS, som genomfördes 2008²⁷, samt i Europeiska unionens barometer om diskriminering från 2008²⁸ ställdes samma fråga. För undersökningen EU-MIDIS intervjuades personer bosatta i huvudstadsregionen vilkas etniska bakgrund var somalisk eller rysk. De som svarade hade bott betydligt längre i Finland än de personer som besvarade invandrarbarometern. I undersökningen EU-MIDIS framkom särskilt den diskriminering som somalierna upplevt. Också i ECRIs rapport (2013) påpekas särskilt att somaliernas ställning är sämre än andras.²⁹ Dessutom utsätts ryskspråkiga för diskriminering i arbetslivet.

I 2008 års Eurobarometer om diskriminering utreddes invånarnas erfarenheter av och tankar om diskriminering i Europeiska unionens 27 medlemsländer. Under de senaste 12 månaderna hade 15 % av alla invånare i Europeiska unionen upplevt diskriminering. De vanligaste orsakerna till diskriminering var ålder (6 %) och kön (3 %). Också 15 % av dem som bodde i Finland hade upplevt diskriminering. Av de svarande som upplevde sig höra till en etnisk minoritet hade 23 % upplevt diskriminering under de senaste 12 månaderna på grund av sin etniska bakgrund, dvs. ungefär lika stor andel som i 2012 års invandrarbarometer. Enligt resultaten av 2012 års Eurobarometer ansågs diskriminering med anknytning till etniskt ursprung vara vanligare i Finland (69 % av dem som svarade) än i EU i genomsnitt (56 % av dem som svarade). I flera undersökningar framhävs särskilt att personer med afrikansk bakgrund upplever diskriminering. I den nyligen

²⁵ Jenni Niemi & Iina Sahramäki. 2012. Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2011. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 104.; Laura Peutere. 2010. Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2009. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 88/2010.

²⁶ Se ovan.

²⁷ EU-MIDIS European Union Minorities and Discrimination Survey, Main Results Report. European Union Agency for Fundamental Rights, 2009, http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/eumidis_mainreport_conference-edition_en_.pdf

²⁸ Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes. Special Eurobarometer 296, European Commission, 2008, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf

²⁹ ECRI (2013). European Commission against Racism and Intolerance. Suomea koskeva raportti (neljäs raportointikierron). ECRI 2013:19.

genomförda omfattande hälso- och välfärdsundersökningen (Maamu-undersökningen) konstaterades att erfarenheter av diskriminering var vanligare hos dem som bott längre i Finland och invandrat vid yngre ålder än hos dem som flyttat för en kortare tid sedan och vid högre ålder.

Överlag har diskriminering med anknytning till etniskt ursprung studerats ganska mycket i Finland. Särskild uppmärksamhet har fästs vid diskriminering i samband med rekrytering och på arbetsplatsen.³⁰ Den nationella uppföljningen av diskriminering har också utvecklats i sin helhet under de senaste åren.³¹ I fortsättningen är det viktigt att se till att den information som alla andra uppföljningssystem producerar beaktas när uppföljningssystemen utvecklas.

I de serviceenkäter som riktades till kommunerna och arbets- och näringsbyråerna hösten 2012 ombads kommunernas och arbets- och näringsbyråernas myndigheter uppskatta situationen jämfört med föregående år när det gäller de etniska relationerna. Av dem från arbets- och näringsbyråerna som svarade hade cirka 40 % iakttagit förändringar. I svaren framhölls att den ekonomiska recessionen i euroområdet inverkar på migrationen och invandrarna. Flera som svarade var bekymrade för invandrarnas sysselsättningsmöjligheter när det allmänna sysselsättningsläget försämras. I flera svar konstaterades att attityderna mot invandrare skärpts när ekonomin försämrats. Av dem som besvarade kommunenkäten uppskattade å sin sida största delen att situationen när det gäller etniska relationer inte just förändrats i kommunen jämfört med föregående år.

5.6 Språkkunskap

Indikator nr 13	Föremål för mätningen	Informationskälla
Tid till uppnående av färdighetsnivå 3 i testet på mellannivån i allmän språkexamen från ankomsten till landet och inledandet av språkutbildning	Deltagarna i testet	Ingen tillgänglig information

För närvarande finns det små möjligheter att följa alla invandrades språkkunskaper eller hur de utvecklas. Tills vidare är testet i finska eller svenska i den allmän språkexamen det enda verktyg som finns för att följa invandrarnas språkkunskaper på ett kommensurabelt sätt. De allmänna språkexamina är avsedda för vuxna språkstuderande och mäter de funktionella och kommunikativa språkkunskaperna. I de allmänna språkexamina testas allmänspråket och inte fackspråket i någon viss bransch.

Som mätare är de allmänna språkexaminans språktest problematisk, för testet görs i huvudsak av invandrare som inte har grundskole-, gymnasie- eller yrkesexamen (eller tjänstemannaexamen från högskola) som uppvisar nöjaktiga språkkunskaper och som ansöker om medborgarskap. Testet görs visserligen också av en del invandrare som behöver examen när de söker till en utbildning eller söker en arbetsplats. Uppföljningen av resultaten av språktesten berättar alltså om språkkunskaperna hos en utvald grupp, eftersom alla t.ex. inte ansöker om medborgarskap. Dessutom antas de som hänvisas till testet i praktiken redan ha uppnått färdighetsnivå 3, som i en europeisk referensram motsvarar färdighetsnivå B1, vilket ungefär motsvarar nivå B1.1 inom integrationsutbildningen. År 2011 avlades sammanlagt 4 560 examina på mellannivå i finska.

För närvarande finns inga uppgifter enligt indikatorn direkt tillgängliga, dvs. för närvarande följer man inte systematiskt tiden från invandringen eller inledandet av språkutbildningen till uppnåendet av färdighetsnivå 3. I separata undersökningar har man emellertid konstaterat att 1–3 års vistelse i landet och studier i finska korrelerar med ovannämnda nivå 3 och över 10 års vistelse i landet och något under eller något under 10 års studier med färdighetsnivå 4. Andra faktorer är dock viktigare än enbart vistelsetiden i landet (t.ex. språkinläring i arbetet).³²

För närvarande hänför sig inget slutttest av språkkunskapen till integrationsutbildningen. Erhållet medborgarskap berättar dessutom i sista hand att språkkunskapen bedömts som tillräcklig. I framtiden kunde det vara nyttigt att mera systematiskt än nu följa hur språkkunskapen utvecklas under integrationsutbildningen. Detta är dock något problematiskt, eftersom en verkligt begränsad grupp, dvs. de som deltar i integrationsutbildningen, även då blir föremål för inledande mätning och slutmätning, så dessa resultat kan inte generaliseras så att de skulle gälla alla invandra-

³⁰ Se t.ex. Liisa Larja, Johanna Varius, Liselott Sundbäck, Karmela Liebkind, Irja Kandolin & Inga Jasinskaja-Lahti, Discrimination in the Finnish Labor Market, An overview and a field experiment on recruitment, TEM julkaisuja 16/2012.

³¹ Se www.yhdenvertaisuus.fi.

³² Sari Pöyhönen, Mirja Tarnanen, Teija Kyllönen, Eeva-Maija Vehviläinen & Tatjana Rynkänen. 2009. Kielikoulutus maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa. Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielitutkimuksen keskus.

re. Eftersom språkkunskapen är en central del av integreringen, är det särskilt viktigt att utveckla uppföljningen i anslutning till den.

Indikator nr 14	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Egen bedömning av språkkunskapernas tillräcklighet och inverkan på sysselsättningen	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.).

Språkkunskapernas inverkan på sysselsättningen efterfrågades inte i 2012 års invandrarbarometer. Närmast detta svarade de som besvarade invandrarbarometern (N=853) på frågan (fråga 15) "Hur bra klarar ni er på finska eller svenska i följande situationer? Arbete".

Andel av de svarande som bedömde att de klarar sig mycket eller ganska bra
69,4 %

En stor del av dem som besvarade barometern anser alltså att deras språkkunskaper är så bra att de klarar sig i arbetet. Indikatorn har betydelse som tidsserie.

Resultatet av barometern pekar i samma riktning som andra undersökningar på temat. Invandrarna har själva bedömt sina språkkunskaper på 2000-talet bland annat i Statistikcentralens undersökning om invandrarnas levnadsförhållanden samt i utredningen om invandrarnas arbetsförhållanden 2008. Enligt bägge utredningarna anser över hälften av de svarande med invandrarbakgrund att nivån på deras språkkunskaper är tillräcklig.

Färska information har också fått via den omfattande hälso- och välfärdsundersökningen (MaaMu-undersökningen). Undersökningen riktade sig mot personer med rysk, somalisk och kurdisk bakgrund. Enligt den ansåg sig var tionde kvinna med somalisk eller kurdisk bakgrund kunna läsa dåligt eller inte alls, av männen ett par procent. Nästan en tredjedel av personerna med rysk och kurdisk bakgrund och var sjätte med somalisk bakgrund uppgav att det innebär svårigheter att utträtta ärenden på banken, ämbetsverk eller motsvarande ställen. Sålunda finns det skäl att anta att språkkunskaperna varierar ganska mycket och att avsaknaden av språkkunskaper leder till många olika svårigheter.

5.7 Utbildning och kompetens

Indikator nr 15	Föremål för mätningen	Informationskälla
Andel elever som direkt övergår till utbildning på andra stadiet efter grundskolan och som inte fortsätter direkt av alla elever (utexaminerade från 9:e klassen)	Elever som talar främmande språk och som gått ut grundskolans 9:e klass	Informationen inte tillgänglig

Inga uppgifter enligt indikatorn fanns tillgängliga i samband med utarbetandet av denna översikt.

Statistikcentralen följer hur de som går ut grundskolans 9:e klass direkt fortsätter sina studier. År 2011 gick cirka 63 200 elever ut 9:e klassen i grundskolan, tusen färre än ett år tidigare. Av dem fortsatte 50 % (58 % av kvinnorna och 42 % av männen) att studera i gymnasiet medan 41 % (33 % av kvinnorna och 49 % av männen) fortsatte att studera inom yrkesutbildning på andra stadiet. Resterande 9 % fortsatte inte direkt med examensinriktade studier. De kunde emellertid fortsätta inom någon icke-examensinriktad utbildning, t.ex. grundskolans påbyggnadsundervisning (10:e klassen) eller utbildning som leder till och förbereder för grundläggande yrkesutbildning (yrkesstart).

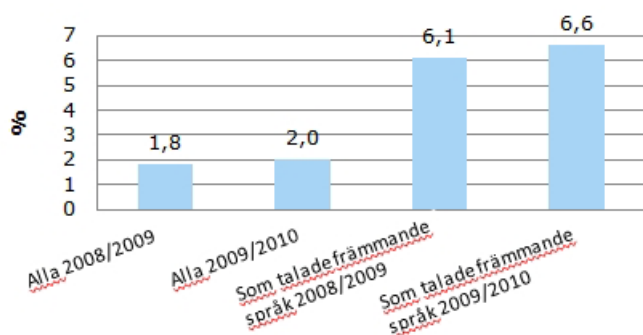
Indikator nr 16	Förmål för mätningen	Informationskälla
Andel elever som avbrutit utbildningen inom den egna utbildningssektorn och som helt lämnat examensinriktad utbildning av alla elever (andra stadiet och grundskolan)	Elever som talar främmande språk och som avbrutit och lämnat utbildningen	Statistikcentralen, avbrott i utbildningen. Informationen var inte tillgänglig för grundskolans del

För grundskolans del var dessa uppgifter inte tillgängliga utifrån dem som pratade främmande språk. Nedan behandlas sålunda endast situationen på andra stadiet för unga (inte vuxna) invandrare. Dessutom bör man notera att den grundläggande yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen för yrkesutbildningens del endast granskas enligt läroplanen för unga.

Statistikcentralen har sammanställt statistik över avbrott i utbildningen efter grundskolestadiet på basis av ett individbaserat material över studerande och examina sedan läsåret 2000–2001. Uppgifterna fås genom att man i september år xxxx+1 följer situationen för personer som studerat i september år xxxx. Om en person inte har fortsatt sina studier eller avlagt examen under året anses han eller hon ha avbrutit studierna. Här granskas både andelen elever som avbrutit studierna inom den egna utbildningssektorn och andelen elever som har lämnat all examensinriktad utbildning. Med elever som avbrutit studierna inom den egna utbildningssektorn avses dem som avbryter studierna inom den egna utbildningssektorn men som fortsätter inom någon annan utbildningssektor (t.ex. lämnar gymnasiestudierna men fortsätter i t.ex. yrkesskola). Med elever som helt lämnat utbildningen avses dem som har upphört att studera och inte fortsätter inom någon annan utbildningssektor.

Av eleverna i utbildning på andra stadiet som talade främmande språk 2009 gick 2 660 personer (34 %) i gymnasiet och 5 163 personer (66 %) i yrkesutbildning. År 2009 gick 102 332 personer (43 %) i gymnasiet och 133 690 personer (57 %) i yrkesutbildning (studerande enligt gymnasiets läroplan för unga/studerande inom grundläggande yrkesutbildning). Elever som talar främmande språk både lämnar helt och avbryter sina studier på andra stadiet oftare än hela befolkningen i genomsnitt (men fortsätter inom någon annan utbildningssektor). I det följande granskas de som helt lämnar och dem som avbryter sina studier (för att fortsätta inom någon annan utbildningssektor) på andra stadiet när det gäller hela befolkningen och personer som talar främmande språk.

Åren 2008–2010 lämnade cirka 2 % av alla och cirka 6–7 % av dem som talade främmande språk helt den examensinriktade utbildningen för gymnasiets del (studerande enligt läroplanen för unga) (figur 13). Av de 2 660 studerande inom gymnasieutbildningen som talade främmande språk lämnade 177 sina examensinriktade studier läsåret 2009/2010. Andelen elever med främmande språk som lämnar studierna varierar mycket från område till område (figur 65 i bilaga 6). När man granskar de olika NTM-centralernas områden är det emellertid skäl att påpeka att antalet gymnasiestuderande som talar främmande språk (N) är litet inom respektive NTM-centrals område (tabell 16 i bilaga 6).

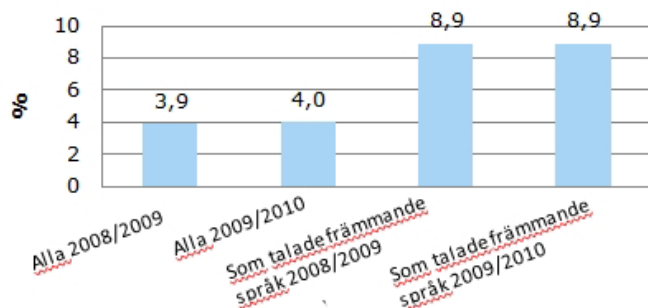

Lsåret 2009/2010 studerade 2 660 som talade främmande språk i gymnasiet, av vilka 177 (6,6 %) lämnade sina studier.

Figur 13. Gymnasiet: andelen som lämnat examensinriktad utbildning. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Här granskas de som studerar i gymnasiet enligt läroplanen för unga.

Åren 2008–2010 avbröt cirka 4 % av alla som studerande enligt läroplanen för unga och cirka 9 % av dessa studerande som talade främmande språk sina gymnasiestudier (men fortsatte inom annan examensinriktad utbildning inom utbildningssektorn) (figur 14). De geografiska skillnaderna är åter stora (figur 66 i bilaga 6), men när man granskar de olika NTM-centralernas områden

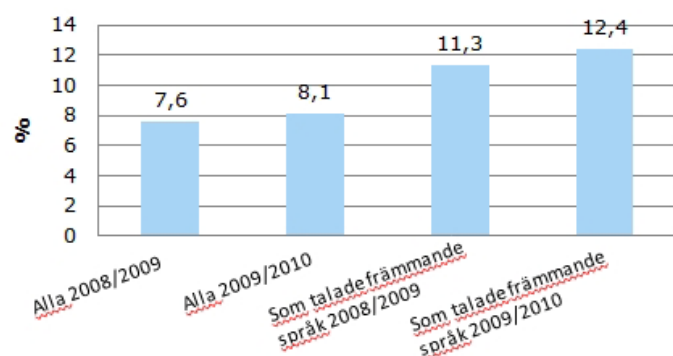
är det skäl att påpeka att antalet gymnasiestuderande som talar främmande språk (N) är litet inom respektive NTM-centrals område (tabell 16 i bilaga 6).

Figur 14. Gymnasiet: andelen som avbrutit utbildningen inom utbildningssektorn. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Här granskas de som studerar enligt läroplanen för unga.

Yrkesutbildning

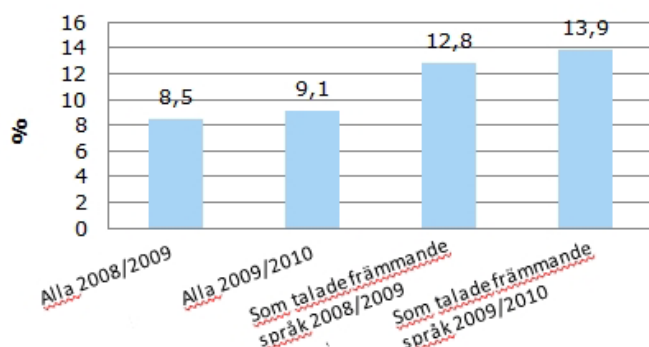
När det gäller yrkesutbildning lämnade cirka 8 % av alla studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen och cirka 12 % (figur 15) av dessa studerande som talade främmande språk helt den examensinriktade utbildningen 2009/2010. I hela landet fanns då 5 163 studerande som talade främmande språk inom yrkesutbildningen, varav cirka 640 avbröt sina studier (figur 16). De geografiska skillnaderna är åter stora, men när man granskar de enskilda NTM-centralernas områden är det emellertid skäl att påpeka att antalet studerande som talar främmande språk (N) är litet inom de respektive NTM-centrals område (figur 67 och tabell 16 i bilaga 6).

Läsåret 2009/2010 fanns i hela landet 5 163 studerande som talade främmande språk inom den grundläggande yrkesutbildningen, varav 640 (12,4 %) lämnade sina studier.

Figur 15. Yrkesutbildning: andelen som lämnat den examensinriktade utbildningen. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Här granskas de som studerar inom den grundläggande yrkesutbildningen.

Läsåret 2009/2010 avbröt cirka 9 % av alla studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen och cirka 14 % av dessa studerande som talade främmande språk utbildningen inom den egna utbildningssektorn (men fortsatte någon annanstans) (figur 16). När man granskar de enskilda NTM-centralernas områden är det dock skäl att påpeka att antalet studerande som talar främmande språk (N) är litet (figur 68 och tabell 16 i bilaga 6).

Figur 16. Yrkesutbildning: andelen som avbrutit utbildningen inom utbildningssektorn. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Här granskas de som studerar inom den grundläggande yrkesutbildningen.

5.8 Socioekonomiska faktorer

De socioekonomiska faktorerna granskas i fråga om hushållets disponibla ekvivalenta penninginkomst³³, boendeyta samt låginkomstgrad³⁴.

Indikator nr 17	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Hushållets disponibla ekvivalenta penninginkomst jämfört med alla hushålls disponibla ekvivalentinkomst	Invandrarhushåll	Statistikcentralen, totalstatistiken över inkomstfördelningen	Ekvivalentinkomst= Hushållets disponibla inkomst delad med hushållets konsumtionsenhetstal

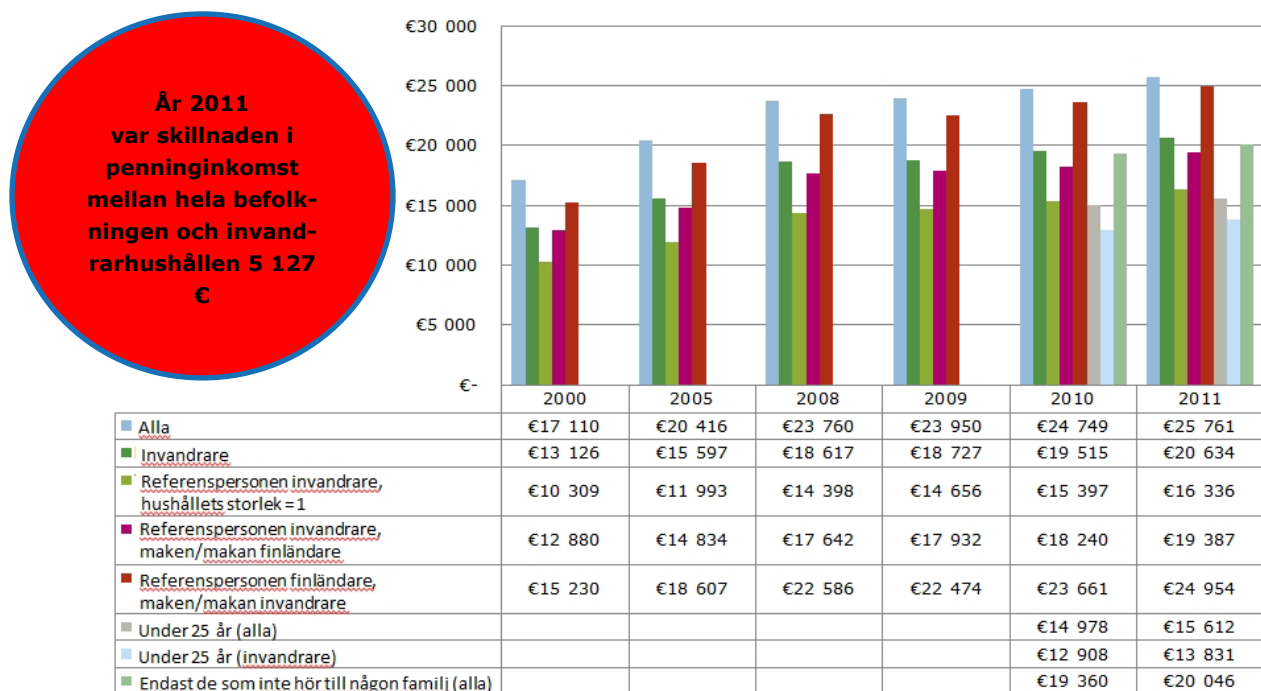
Invandrarnas ekvivalenta penninginkomst är betydligt mindre än hela befolkningens penninginkomst: år 2011 var hela befolkningens penninginkomst cirka 25 000 euro och invandrarnas cirka 20 000 euro (figur 17). Mellan 2000 och 2011 har skillnaden mellan hela befolkningens och invandrarnas penninginkomst ökat. Då den 2000 var något under 4 000 euro, var den 2011 över 5 100 euro. Inkomstutvecklingen har ändå varit något bättre för invandrarna (1,571-faldig) än för hela befolkningen (1,505-faldig) åren 2000–2011.

När man granskar enpersonshushållen (för allas del = endast de som inte hör till någon familj) märker man att den ekvivalenta penninginkomsten för allas del var cirka 3 700 euro högre än ensamboende invandrares penninginkomst. När det gäller dem som är under 25 år märker man att skillnaden mellan invandrarna och alla relativt sett är mindre än skillnaden mellan andra referensgrupper. Ändå var den ekvivalenta penninginkomsten för invandrare under 25 år 2011 cirka 1 800 euro mindre än penninginkomsten för alla under 25 år.

När man granskar de hushåll där referenspersonen är en invandrare och maken/makan finländare, hamnar den ekvivalenta penninginkomsten efter alla invandrarhushåll, år 2011 var dessa hushålls penninginkomst cirka 19 000 euro. När referenspersonen är finländare och maken/makan invandrare, ligger hushållets ekvivalenta penninginkomst nära samtliga hushålls ekvivalenta penninginkomst.

³³ Ekvivalent inkomst är ett inkomstbegrepp med vars hjälp man försöker göra olika slags inkomster jämförbara genom att beakta nytan av gemensam konsumtion. Ekvivalent inkomst = hushållets inkomster delade med antalet konsumtionsenheter i hushållet. I inkomstfördelningsstatistiken har man sedan 2002 i enlighet med Eurostats rekommendation använt OECD:s s.k. justerade konsumtionsenhetsskala, enligt vilken den första fullvuxna hushållsmedlemmen får vikten 1, övriga personer över 13 år får vikten 0,5, barn får vikten 0,3 (som barn definieras de som är 0–13 år). Antagandet är att inkomsterna fördelas jämnt inom hushållet mellan medlemmarna i förhållande till ovannämnda konsumtionsbehov.

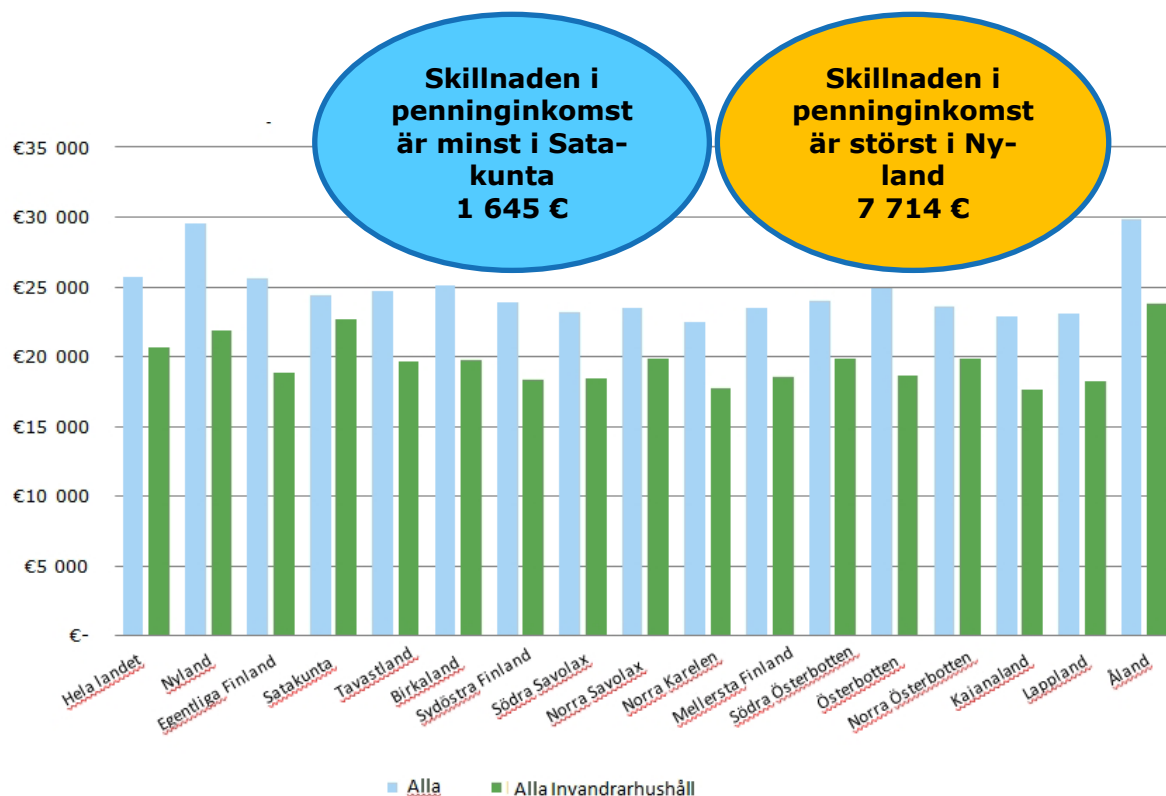
³⁴ Låginkomsttagare är personer vars disponibla penninginkomster per konsumtionsenhet i hushållet (s.k. ekvivalent penninginkomst) är mindre än 60 % av medianinkomsten av alla hushålls disponibla penninginkomster. Den andel av befolkningen som hamnar under denna inkomstgräns kallas låginkomstgraden. Eurogränsen för vem som är låginkomsttagare varierar från år till år. Definitionen grundar sig på Europeiska unionens statistikmyndighet Eurostats rekommendationer.

Figur 17. Hushållets disponibla ekvivalenta penninginkomst jämfört med alla hushålls disponibla ekvivalentinkomst. Källa: Statistikcentralen, 2013.

När man jämför hela befolkningens och invandrarhushållens ekvivalenta penninginkomst inom respektive NTM-centrals område märker man att det finns betydande geografiska skillnader i inkomstfördelningen i fråga om både hela befolkningen och invandrarna (figur 18). I Nyland ligger hushållens penninginkomst högst när det gäller hela befolkningen, cirka 30 000 euro. Inkomstnivån är lägst i Kajanaland (22 841 €) och i Norra Karelen (22 455 €). För invandrarernas del är hushållens penninginkomst högst på Åland (23 779 €) och i Satakunta (22 710 €), och minst i Lapp-land (18 250 €) och Kajanaland (17 632 €).

Skillnaden i ekvivalent penninginkomst mellan invandrarna och hela befolkningen är minst i Satakunta, där skillnaden är 1 645 euro och störst i Nyland, är skillnaden är 7 714 euro. I Satakunta är invandrarhushållens inkomster 94 % av hela befolkningens inkomster och i Nyland endast 74 %. I Satakunta förklaras den lilla skillnaden mellan hela befolkningen och invandrarhushållen med att hela befolkningens penninginkomst är lägre än den genomsnittliga nivån i hela landet medan invandrarhushållens penninginkomst är högre än den genomsnittliga penninginkomsten i landet. I figur 69 i bilaga 7 presenteras mera ingående jämförelser mellan de enskilda NTM-centralområdenas enpersonshushåll och make/maka med finsk/invandrarbakgrund.

Figur 18. Disponibel ekvivalent penninginkomst enligt respektive NTM-centrals område 2011. Källa: Statistikcentralen, 2013.

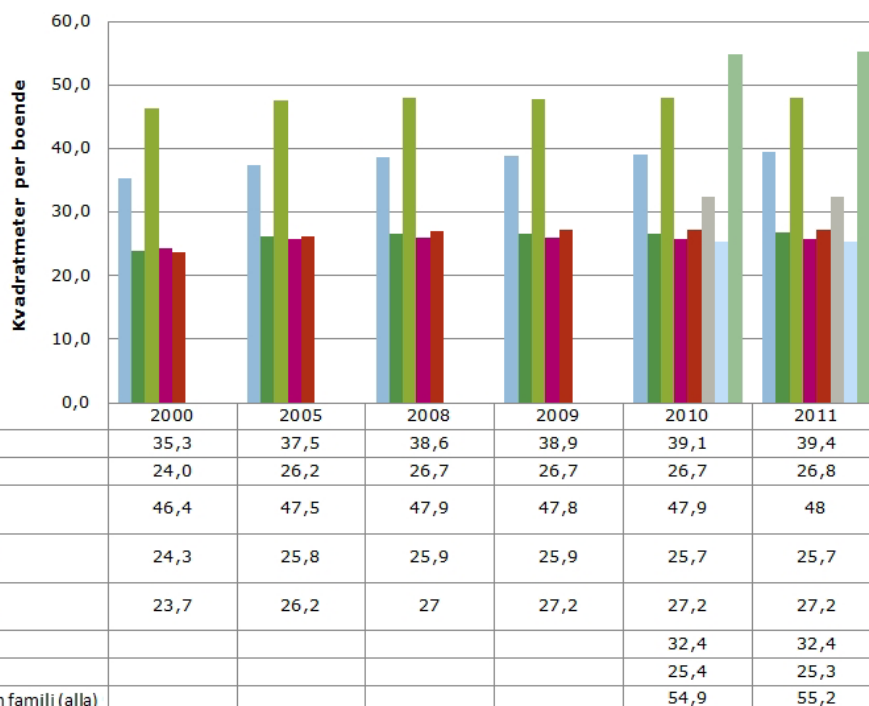
Indikator nr 18	Föremål för mätningen	Informationskälla
Kvadratmeter i bostaden per boende i invandrarhushåll jämfört med alla hushålls boendetäthet	Invandrarhushåll	Statistikcentralen, bostäder och boendeförhållanden

År 2011 disponerade invandrarhushållen över 12,6 kvadratmeter mindre yta per boende än hela befolkningen: hela befolkningen hade 39,4 kvadratmeter per boende och invandrarna cirka 26,8 kvadratmeter per boende (figur 19). Skillnaden kan delvis förklaras med att en relativt sett stor andel av invandrarna bor i städer jämfört med hur många som bor i glesbygden. Sedan 2000 har skillnaden mellan hela befolkningen och invandrarna ökat något hela tiden. År 2000 var skillnaden 11,3 kvadratmeter. Sedan 2000 har boendeytan ökat absolut för både hela befolkningen och invandrarna. Absolut har ytan ökat mer för hela befolkningen än för invandrarna, men proportionellt har ökningen varit ungefär lika stor (1,12-faldig).

Störst boendeyta har de ensamboende: 2011 var boendeytan för alla ensamboendes del (= endast de som inte hörde till någon familj) 55,2 kvadratmeter och för ensamboende invandrare 48 kvadratmeter. Boendeytan för alla under 25 år var 2011 cirka 7 kvadratmeter större än boendeytan för invandrare under 25 år.

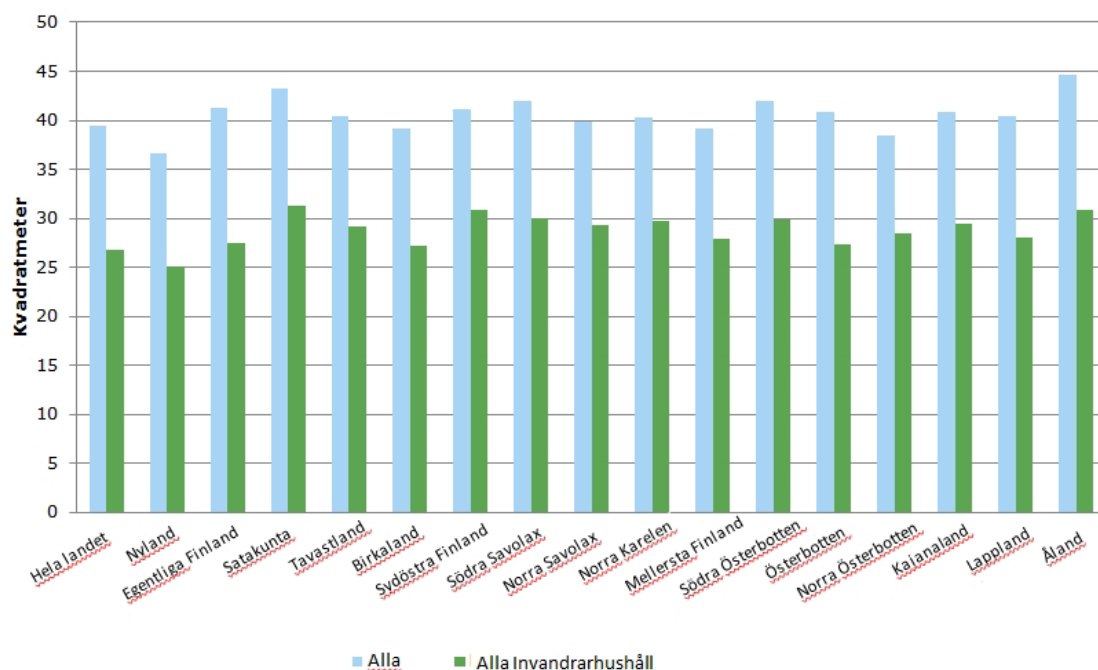
Mest trångbodda av de jämförda grupperna är invandrare som har en finländsk make/maka. Den relativa ökningen av deras boendeyta (1,06-faldig) har också varit långsammare än för hela befolkningen eller alla invandrare. Av jämförelsegrupperna har boendeytan relativt sett ökat snabbast för de finländare vars make/maka har invandrat.

År 2011 hade invandrarna cirka 13 kvadratmeter per boende mindre än hela befolkningen i genomsnitt.

Figur 19. Kvadratmeter i bostaden per boende i invandrarhushåll jämfört med alla hushålls boendetätet. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Geografiskt sett följer invandrarnas boendeyta en liknande fördelning som hela befolkningens boendeyta (figur 20). Minst utrymme har både hela befolkningen (36,6 m²) och invandrarna (25,1 m²) i Nyland. Mest utrymme har bägge grupperna i Satakunta (43,3 m²/31,3 m²) och på Åland (44,6 m²/30,9 m²). I figur 70 i bilaga 7 presenteras närmare jämförelser mellan de enskilda NTM-centralernas områden.

Figur 20. Kvadratmeter i bostaden per boende, granskning enligt respektive NTM-centrals område från 2011. Källa: Statistikcentralen, 2013.

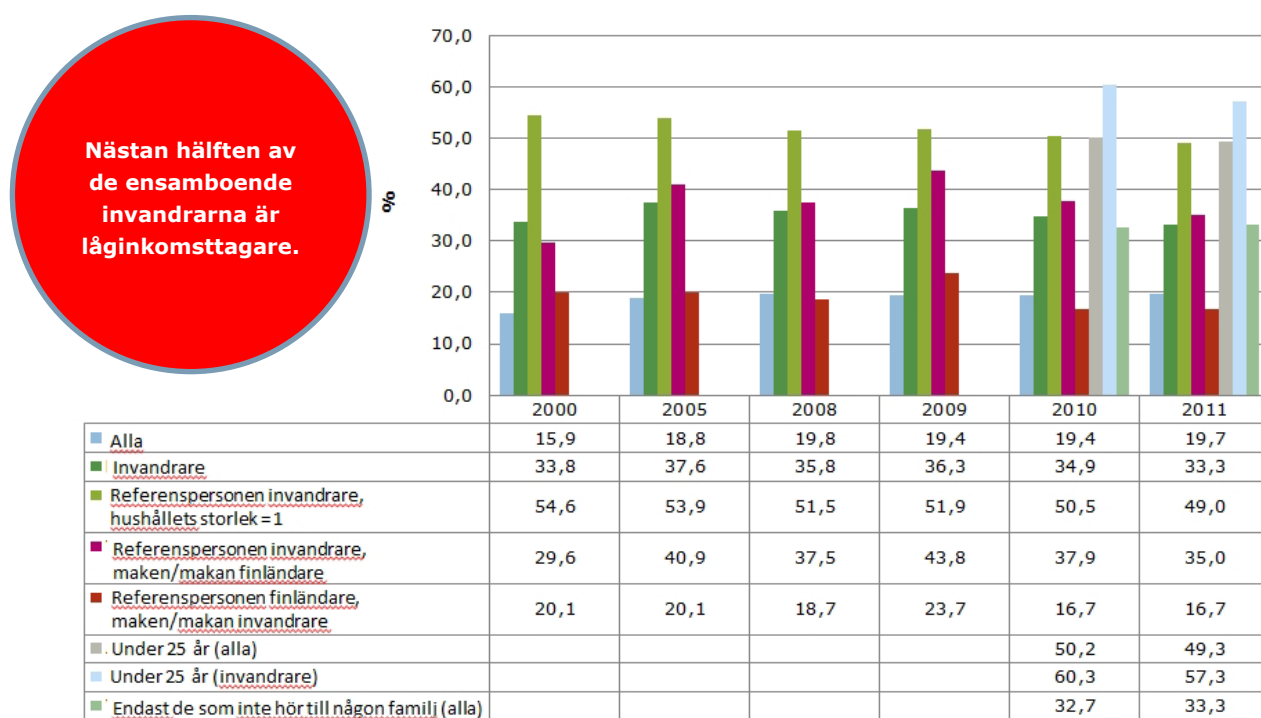
Låginkomstgraden bland invandrarhushåll jämfört med låginkomstgraden bland alla hushåll

Invandrarhushåll

Statistikcentralen
totalstatistiken
över inkomstfördelningen

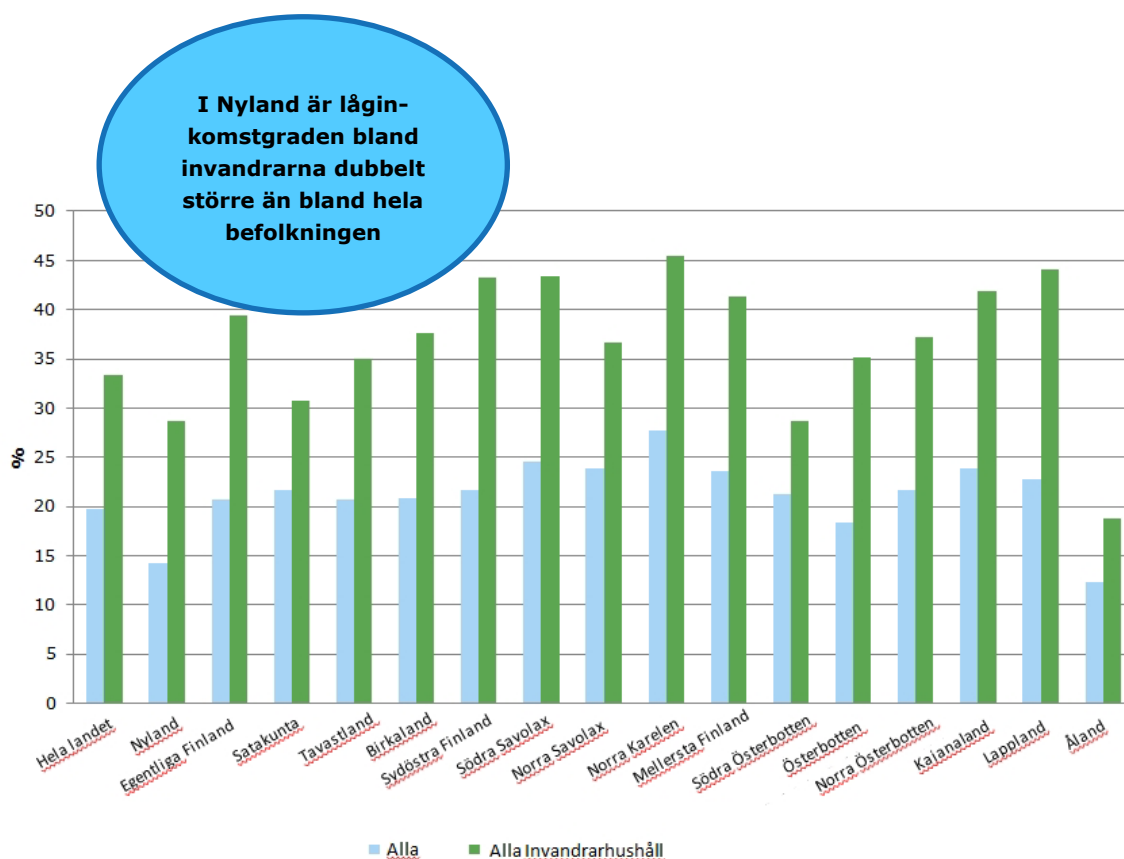
År 2011 var 33,3 % av invandrarhushållen låginkomsttagare och av hela befolkningen 19,7 % (figur 21). Av de ensamboende invandrarna var nästan 50 % låginkomsttagare 2011. Låginkomstgraden i gruppen har dock krympt sedan 2000. År 2011 var låginkomstgraden bland alla ensamboende (=endast de som inte hörde till någon familj) cirka 33 %.

Bäst ställt av jämförelsegrupperna har hushåll där referenspersonen är en finländare vars make/maka är invandrare: av dem är endast 16,7 % låginkomsttagare. Låginkomstgraden bland dem har sjunkit i jämn takt sedan 2000. Däremot är låginkomstgraden hög bland sådana hushåll där referenspersonen är en invandrare med finländsk make/maka: 2011 var den 35 %. Låginkomstgraden bland invandrare under 25 år var cirka 57 % år 2011. Låginkomstgraden bland alla under 25 år var cirka 50 %.

Figur 21. Låginkomstgraden bland invandrarhushåll (låginkomsttagarhushållens andel av alla hushåll i gruppen) jämfört med låginkomstgraden bland alla hushåll. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Låginkomstgraden bland invandrarna varierar kännbart från område till område (figur 22). Den geografiska variationen är relativt sett större bland invandrarna än inom hela befolkningen. Bäst är situationen på Åland, där låginkomstgraden bland hela befolkningen är 12,3 % och bland invandrarna 18,8 %. Låginkomstgraden är störst i Norra Karelen både bland hela befolkningen (27,7 %) och bland invandrarna (45,5 %). Den relativa skillnaden mellan hela befolkningen (14,2 %) och invandrarna (28,7 %) är störst i Nyland, där låginkomstgraden bland invandrarna är nästan dubbelt större än bland hela befolkningen. I figur 71 i bilaga 7 presenteras också mera ingående jämförelser mellan de enskilda NTM-centralernas områden.

Figur 22. Låginkomstgraden inom de enskilda NTM-centralernas områden 2011. Källa: Statistikcentralen, 2013.

6.1 Hälsa

Indikatorer som gäller hälsa definierades inte 2009 och 2010, eftersom den omfattande hälso- och välfärdsundersökningen riktad till invandrare (Maamu) pågick då. Man beslöt att flytta fram definitionen av mätarna så att de skulle kunna granskas utifrån resultaten av undersökningen.

Majoritetsbefolkningens hälsa varierar enligt socioekonomisk ställning. Med socioekonomiska hälsoskillnader avses systematiska skillnader i befolkningsgruppernas hälsa. I internationella undersökningar är levnadsförhållandena, välfärden och hälsan för invandrare och etniska minoriteter som kommit från områden utanför västländerna vanligtvis sämre i genomsnitt än för majoritetsbefolkningen.³⁵ Särskilt en del av flyktingarna och de asylsökande befinner sig i en svag ställning med avseende på hälsan och välfärden när de kommer till landet. Arbetslösa, fattiga, ensamförsörjare och flerbarnsfamiljer förekommer likaså i högre grad inom vissa invandrargrupper än inom majoritetsbefolkningen. Socioekonomiska hälsoskillnader förekommer också inom och mellan invandrargrupperna. I undersökningar som gjorts i västeuropeiska länder har det också konstaterats att hälsan när boendetiden blir längre ändå försämras hos en majoritet av invandrarna i förhållande till majoritetsbefolkningen som en sammantagen effekt av flera olika faktorer, t.ex. sämre levnadsförhållanden, låga inkomster, diskriminering och mera utbredd arbetslöshet än bland majoritetsbefolkningen.³⁶ I den undersökning av invandrararnas levnadsförhållanden som Statistikcentralen genomförde 2002 studerades vuxna som flyttat till Finland från Ryssland, Estland, Somalia och Vietnam.³⁷ I undersökningen konstaterades att de undersökta invandrargruppernas åldersstruktur är yngre än bland majoritetsbefolkningen, de saknade oftare utbildning efter grundstadiet, arbetslöshetsgraden var högre och inkomsterna mindre. Arbetslöshet och låga inkomster indikerade eller var ofta kopplade till olika hälso- och välfärdsproblem.

Till hälso- och välfärdsundersökningen för invandrare (Maamu) kallades sammanlagt tusen personer med rysk bakgrund, tusen personer med somalisk bakgrund och tusen personer med kur-

³⁵ Maili Malin & Merja Anis, Maahanmuuttajat hyvinvointivaltiossa i verket Martikainen, Saukkonen & Säävälä, 2013, s. 147.

³⁶ Seppo Koskinen, Anu E Castaneda, Shadia Rask, Päiviikki Koponen & Mulki Mölsä i verket Anu E Castaneda, Shadia Rask, Päiviikki Koponen, Mulki Mölsä & Seppo Koskinen (red.), Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi; Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurdi-taustaisista Suomessa, THL, Raportti 61/2012, johdanto s.13.

³⁷ K. Pohjanpää, S. Paananen & M. Nieminen, Maahanmuuttajien elinolot. Venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamilaisten elämää Suomessa, Statistikcentralen, 2003.

disk bakgrund i åldern 18–64 år, som bodde i Helsingfors, Esbo, Vanda, Åbo, Tammerfors eller Vasa. De kallade hade bott i Finland i minst ett år. Det har redan publicerats många resultat från undersökningen, men resultatanalysen fortsätter.³⁸

Utbildningsnivån bland invandrarna med rysk bakgrund var högre än i de andra undersökta grupperna eller bland hela befolkningen i samma ålder på de undersökta orterna. De med somalisk bakgrund hade minst utbildning. Ungefär var tionde kvinna med somalisk och kurdisk bakgrund ansåg sig kunna läsa endast dåligt eller inte alls, av männen ett par procent. Nästan en tredjedel av personerna med rysk och kurdisk bakgrund och var sjätte med somalisk bakgrund uppgav att det innebär svårigheter att utträta ärenden på banken, ämbetsverk eller motsvarande ställen.

Kvinnorna med kurdisk och rysk bakgrund upplevde att deras hälsa var klart sämre än vad som var fallet i de andra undersökta grupperna. Däremot upplevde de med somalisk bakgrund, framför allt männen, att deras hälsa av synnerligen bra. De som hade somalisk bakgrund var också allra nöjdast med sin livskvalitet. De som hade rysk bakgrund klarade sig bäst i tester av den fysiska funktionsförmågan, de som hade somalisk bakgrund sämst. Av dem med kurdisk bakgrund hade så stor andel som 78 %, av dem med somalisk bakgrund 57 % och av dem med rysk bakgrund 23 % upplevt någon betydande traumatisk händelse i sitt tidigare hemland. Bland grupperna med kurdisk och rysk bakgrund var det lika vanligt att anlita mentalvårdstjänster som bland hela befolkningen i samma ålder på de undersökta orterna, trots att förekomsten av allvarliga depressions- och ångestsymtom var betydligt vanligare i dessa grupper än bland hela befolkningen. Invandrarna med somalisk och kurdisk bakgrund anlätade hälsocentralens läkarmottagningsstjänster mera än dem med rysk bakgrund och befolkningen i samma ålder på de undersökta orterna, och en betydande andel av dessa besök var jourbesök. Alla undersökta grupper använde mindre privatläkar- och företagsläkartjänster samt av läkare ordinerade receptläkemedel än hela befolkningen.

Svårigheter med den fysiska och sociala funktionsförmågan hos personer med somalisk och kurdisk bakgrund var vanligare hos dem som flyttat till Finland för kortare tid sedan och i högre ålder. Av dem med rysk bakgrund hade å sin sida de som kommit till landet som yngre upplevt fler traumatiska händelser, hade större behov av mentalvårdstjänster och använde mera droger. De hade också upplevt diskriminering oftare än dem som kommit till landet som äldre.³⁹ Även utbildningsnivån är av betydelse. Den ringa utbildningen hos dem med somalisk och kurdisk bakgrund var förenad med problem på många av de granskade delområdena av hälsan och välfärden.⁴⁰

Enligt undersökningen brådskar det med att utveckla hälsovårdstjänster för invandrarna, särskilt mentalvårdstjänster, eftersom det nuvarande servicesystemet når bara en del av dem som behöver service. Hälsofrämjande åtgärder och rehabilitering behövs för att förebygga fetma och begränsad funktionsförmåga och för att rätta till bristen på motion och eventuella brister när det gäller födan. För att förebygga folksjukdomar, särskilt diabetes, och utveckla behandling behövs åtgärder även bland personer med invandrarbakgrund. I undersökningen konstateras att ännu mera uppmärksamhet än hittills måste fästas vid stödet för integration, särskilt vid bättre språkkunskaper, och i vissa grupper också bättre läs- och skrivkunskaper. Att man upplever sig ha god livskvalitet och känner förtroende för det finländska servicesystemet är styrkor som kan betraktas som goda utgångspunkter för främjandet av hälsa och välfärd.

Maamu-undersökningen har kännbart utökat kunskaperna särskilt om de invandrades hälsa som utgjorde målgrupp. Uppföljningsmaterial för Maamu-undersökningen samlas in 2014 som en del av invandrarstickprovet för den regionala hälso- och välfärdsundersökningen och Statistikcentralens arbetskraftsundersökning (Labour Force Survey). Invandrarernas hälsa har också granskats inom andra undersökningsprojekt den senaste tiden (t.ex. THL:s projekt Etno Kids och Tammerfors universitets undersökning om invandrarungdomars hälsovanor).

Centrala indikatorer för uppföljningen av invandrarernas hälsa kunde läggas till uppföljningssystemet i ljuset av undersökningsresultaten och registermaterial som eventuellt står till förfogande i fortsättningen. Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd (THL) projekt gällande indikatorer för invandrarungdomars hälsa, välfärd och integration lagt fram ett förslag till indikatorer särskilt för uppföljning av invandrarungdomar. En del av uppgifterna enligt dessa indikatorer kunde samlas in via THL (t.ex. för skolhälsoenkäten har man fått frågor om invandrarbakgrund som bakgrundsvariabler). En central utmaning i anslutning till hälsoinformation är att klienterna inte registre-

³⁸ Styckena nedan, Anu E Castaneda, Shadia Rask, Päiviikki Koponen, Mulki Mölsä & Seppo Koskinen (red.), Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi; Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa, THL, Raportti 61/2012, tiivistelmä s. 9–12.

³⁹ Anu E Castaneda, Shadia Rask, Päiviikki Koponen & Seppo Koskinen, Maahanmuuttotilastien ja koulutuksen yhteydet terveyden ja hyvinvoinnin tekijöihin, s. 272.

⁴⁰ Anu E Castaneda, Shadia Rask, Päiviikki Koponen & Seppo Koskinen, Maahanmuuttotilastien ja koulutuksen yhteydet terveyden ja hyvinvoinnin tekijöihin, s. 283.

ras på grundval av medborgarskap, härkomst eller modersmål inom hälso- och sjukvården, så det krävs alltid särskilda undersökningar för att få informationen.

6.2 Attityder mellan majoritetsbefolkningen och invandrare

Indikator nr 20	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Andel invandrare som är positivt inställda till majoritetsbefolkningen och andra invandrare	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt 3.2.)

I invandrarbarometern 2012 tillfrågades inte invandrarna direkt om sina attityder till majoritetsbefolkningen och andra invandrare.

I invandrarbarometern tillfrågades invandrarna om de vill ha fler finländska bekanta. Till denna del var svaren positiva: av dem som svarade gav 73 % ett positivt svar. De som deltog i invandrarbarometern tillfrågades dessutom hur många finländska vänner de har som de träffar eller talar i telefon med varje månad. En tredjedel av alla som svarade har 1–2 finländska vänner. Nästan en tredjedel av dem som svarade konstaterade att de inte har en enda finländsk vän. Enligt barometerresultaten upplevde 33 % av dem som svarade att det är ganska eller mycket svårt att lära känna finländare. Den största orsaken till att det är svårt att lära känna finländare var språket, hälften av dem som svarade upplevde att de inte talar tillräckligt bra finska.

Frågor med anknytning till denna indikator kunde vara med som ett specialtema i barometern vissa år, särskilt om man kan hitta en lösning för att regelbundet genomföra en attitydundersökning bland majoritetsbefolkningen, så att man också kunde följa hur majoritetsbefolkningens attityder utvecklas. När det gäller kartläggning av majoritetsbefolkningens attityder vore det kostnadseffektivast att försöka koppla ändamålsenliga frågor till andra mera omfattande attitydundersökningar som genomförs med jämna mellanrum. I Finland har det tidigare gjorts långsiktig uppföljning i form av undersökningar av finländarnas attityder till invandrare. Dessutom har det gjorts en mängd separata undersökningar. Man vet att attityderna till invandring varierar. Traditionellt har inställningen till arbetsrelaterad invandring varit positivare. Kön, ålder, utbildning och boningsort påverkar attityderna.⁴¹ Enligt separata undersökningar förhåller sig finländarna positivt till invandare med liknande kultur som kommer från länder med hög levnadsstandard.⁴² Enligt en färsk barometer som Migrationsinstitutet riktade till högskolestuderande förhåller sig även studerande klart negativare till flyktingar än till invandrad arbetskraft. Särskilt bland männen är attitydskillnaden klar. Även utländska studerande var mycket avogt inställda till mottagandet av flyktingar. Överlag visar ändå resultaten av denna barometer att inställningen till invandring är övervägande positiv bland högskolestuderande.⁴³

I en jämförelse på EU-nivå som gjordes 2008 verkade befolkningens attityder i Finland vara något negativare än i Europa i genomsnitt (Europeiska kommissionen, Special Eurobarometer). Enligt undersökningar som Näringslivets delegation gjort mildrades attityderna till arbetsrelaterad invandring i början av 2000-talet, men de senaste åren har inställningen igen blivit mer reserverad.⁴⁴ Relationerna mellan etniska grupper påverkas ofta i hög grad av hur det ekonomiska läget utvecklas.⁴⁵

Överlag är det svårt att dra rätlinjiga slutsatser om utvecklingstrenderna när det gäller attityderna.⁴⁶

När det gäller indikatorerna på goda relationer pågår som bäst utvecklingsarbete inom inrikesministeriets projekt Good Relations, där utgångspunkten för indikatorarbetet består av fyra olika synvinklar: attityder, personlig säkerhet, växelverkan med andra, deltagande och påverkan.

⁴¹ M. Jaakkola, Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta – Asennemuutokset 1987 – 2007, 2009.

⁴² Tuuli-Anna Mähönen & Inga Jasinskaja-Lahti, Etniset ryhmäsuhteet ja maahanmuuttajien akkulturaatio, i verket Martikainen, Saukonen och Säävälä, 2013, s. 248.

⁴³ Heli Sjöblom-Immala, Tervetuloa Suomeen? Korkeakouluopiskelijoiden asenteita mittaava ETNOBAROMETRI 2013, Migrationsinstitutet, 2013.

⁴⁴ EVA, Ovi raottuu – suomalaisten maahanmuuttoasenteet 2012, EVA analyysi no. 22, 2012.

⁴⁵ Tuuli-Anna Mähönen & Inga Jasinskaja-Lahti, 2013, s. 248.

⁴⁶ För att förbättra situationen skulle det behövas långtidsundersökningar samt undersökningar som koncentrerar sig på hela spektrumet av invandrargrupper i Finland, samma som ovan, s. 248.

Indikator nr 21	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Omfattningen av växelverkan mellan majoritetsbefolkningen och invandrare	Invandrarbarometerns målgrupp	Invandrarbarometern (2012)	Barometerns begränsningar (presenteras i punkt)

I invandrarbarometern ställs ingen direkt och entydig fråga om omfattningen av växelverkan, men barometern har frågor om finländska bekanta, den svarandes närmaste krets samt hur man bekantar sig med finländare.

De som besvarade barometern har överlag ganska mycket kontakt med majoritetsbefolkningen, eftersom cirka 85 % av dem som svarade har finländska bekanta. De som svarade har i huvudsak träffat sina finländska beakta på arbetet, i grannskapet eller via fritidsaktiviteter. Nästan en tredjedel av dem som besvarade invandrarbarometern hade emellertid inga bekanta från den egna kulturgemenskapen. Detta kan delvis förklaras med att äktenskap är en av de viktigaste orsakerna till att man har kommit till landet bland dem som besvarade barometern. Av de svarande har cirka 70 % finländska vänner som de träffar eller talar i telefon med varje månad.

För alla svarande var språket den största orsaken till att det är svårt att bli bekant med finländare eftersom hälften av dem som svarande upplevde att de inte talade tillräckligt bra finska. Åsikterna om hur man blir bekant med finländare granskades dessutom enligt de svarandes arbetsmarknadsstatus. Största delen av de arbetslösa eller permitterade upplevde att det är ganska svårt att bli bekant med finländare.

6.3 Det offentliga servicesystemet: tjänster och åtgärder

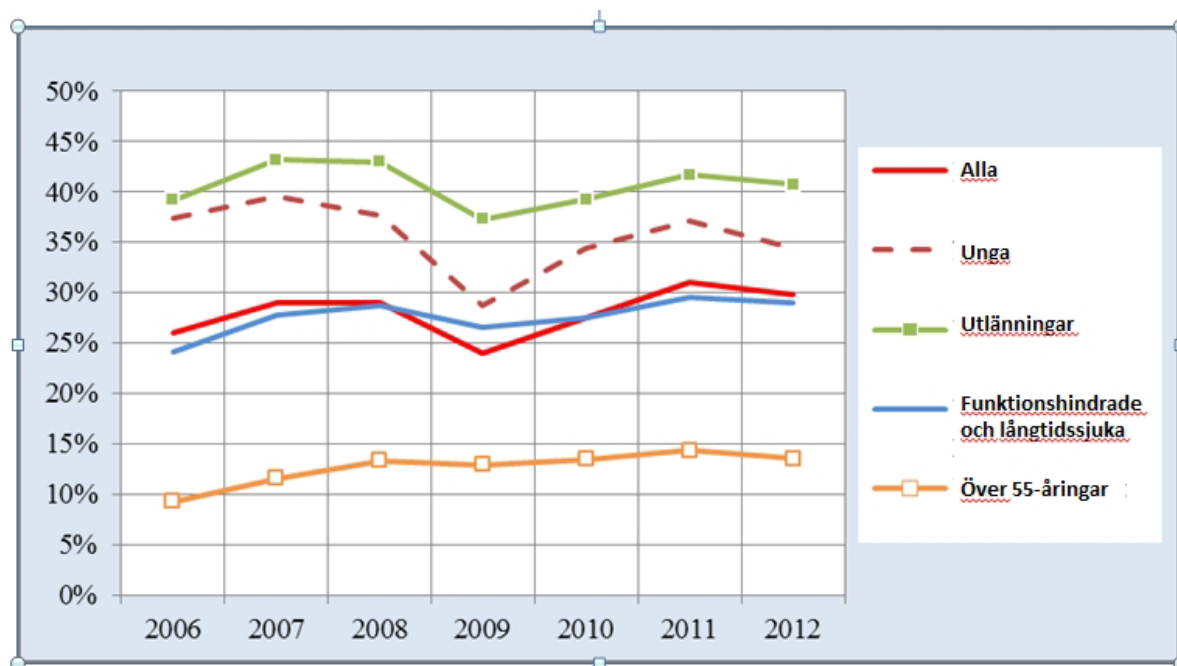
Det offentliga servicesystemet granskas nedan genom arbets- och näringstjänster, uppehållstillstånd och ansökningar om medborgarskap, dagvård, förskoleundervisning, språkundervisning och specialundervisning. När det gäller arbets- och näringsförvaltningens åtgärder och tjänster används nedan begreppet arbetskraftspolitisk åtgärd i den innebörd det hade de år som är föremål för granskning.

6.3.1 Stödåtgärder och deras effektivitet

Indikator nr 22	Föremål för mätningen	Informationskälla
Antalet åtgärder i förhållande till dem som omfattas av åtgärderna och de arbetslösa (aktiveringsgrad)	Utländska medborgare som är kunder hos arbets- och näringsbyrån	ANM, sysselsättningsstatistiken och registret över arbetssökande

Sysselsättningen bland dem som deltagit i arbetskraftspolitiska aktiva åtgärder har följts sedan 2005 med hjälp av ett uppföljningssystem som baserar sig på Statistikcentralens register över sysselsättningsstatistik, det s.k. sysselsättningsregistret, där man bestämmer ställningen på arbetsmarknaden för dem som omfattats av åtgärder tre och sex månader efter att åtgärden upphörde. Den på sysselsättningsstatistiken baserade registeruppföljningen ger vid sidan av uppgifter i ANM:s register över arbetssökande exakt information om dem som har gått från åtgärder till sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden och också om dem som har börjat studera, börjat avtjäna sin värnplikt eller gått i pension.⁴⁷

⁴⁷ Matti Sihto, Mika Tuomaala & Paula Sardar. 2012. Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010. TEM-analyyseja 42/2012. Uppgifterna enligt indikatorerna 22 och 23 kommer från denna analys.

Figur 23. Utveckling av aktiveringsgraden.

År 2012 var aktiveringsgraden bland utlänningar 40,7 %. Av alla grupper som omfattades av uppföljningen var det vanligast att utländska medborgare deltog i arbetskraftspolitiska åtgärder. En betydande del av åtgärderna avviker dock från sedvanliga arbetskraftspolitiska åtgärder. Aktivåtgärder ordnas särskilt för invandrare som omfattas av integrationsstöd som betalas i form av arbetsmarknadsstöd. Genom integrationsfrämjande åtgärder försöker man främja likabehandlingen av invandrare på arbetsmarknaden, och i praktiken blir det då i första hand fråga om utbildning som ger introduktion till det finländska arbetslivet och som ordnas i form av förberedande arbetskraftsutbildning samt språkutbildning för sådana arbetslösa invandrare som inte blir sysselsatta för att de inte behärskar finska.

Enligt Sihtos, Tuomaalas och Sardars utredning slutförde utlänningar 2010 oftast (81 %) antingen språkutbildning och annan invandrarutbildning som genomförs i form av förberedande arbetskraftsutbildning som ingår i personens integrationsplan (50 %) eller arbetspraktik/arbetslivsträning (31 %). För medborgare i EU-länderna (exkl. finländare) var dessa åtgärders andel av alla aktivåtgärder 68 % 2010. Finländarnas andel var 43 % och andra än EU-ländernas medborgares andel 84 %.⁴⁸

Indikator nr 22	Föremål för mätningen	Informationskälla
Placeringen av utländska medborgare som slutfört aktivåtgärder	Utländska medborgare som är kunder hos arbets- och näringsbyrån	ANM, sysselsättningssstatistiken och registret över arbetssökande

Av alla 161 439 personer som slutförde arbetskraftspolitiska aktiva åtgärder 2010 var 23 077 (14,3 %) utländska medborgare. Nedan granskas först kortfattat arbetsmarknadssituationen 2010 för alla utlänningar som slutfört olika åtgärder 3 och 6 månader efter att åtgärden slutförts. I praktiken hade en stor del ännu inte fått fotfäste på arbetsmarknaden efter ett halvt år. Utlänningars sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden är i praktiken sämre än genomsnittet efter arbets- och näringsförvaltningens alla olika åtgärder.

⁴⁸ Matti Sihto, Mika Tuomaala & Paula Sardar. 2012. Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010. TEM-analyysseja 42/2012, s. 21.

Tabell 5. Arbetsmarknadssituationen för utlänningar efter 3 och 6 månaders åtgärder.

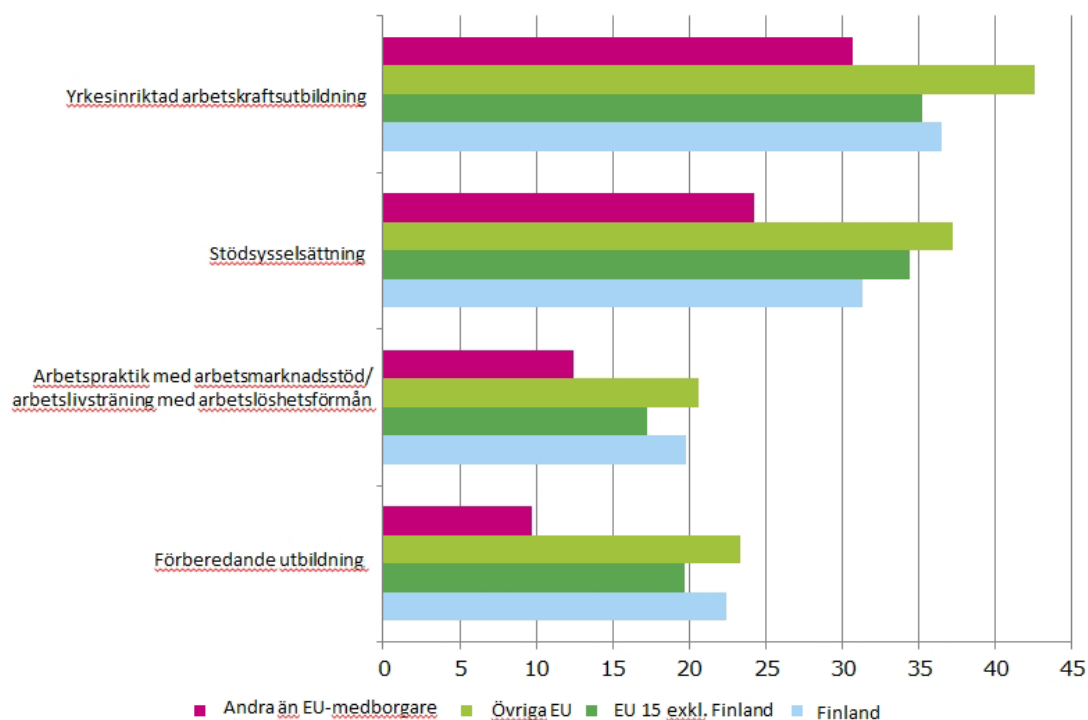
Arbetsmarknadssituation	3 mån. %	6 mån. %
På den öppna arbetsmarknaden	13,6	15,7
Studerar hösten 2010	3,8	3,4
I arbetskraftsutbildning	18,8	18,4
Placerad genom åtgärder	11,9	11,5
Arbetslös	33,2	32,8
Annat	18,7	18,2

En viktig orsak till skillnaderna i sysselsättning mellan utlänningar och finländare har att göra med att utlänningar jämfört med finländare deltar i olika utsträckning i olika åtgärder, dvs. i praktiken särskilt i förberedande arbetskraftsutbildning och arbetspraktik/arbetslivsträning, som bara kan betraktas som de första stegen mot det finländska arbetslivet.

Tabell 6. Utländska medborgare som placerar sig på den öppna arbetsmarknaden 3 och 6 mån. efter att de aktiva åtgärderna slutförts jämfört med finska medborgare enligt åtgärd.

	Andel av åtgärderna, %	3 mån. %	6 mån. %	6 mån.-3 mån. %-enh.
Finska medborgare				
Förberedande arbetskraftsutbildning	15,1	18,0	25,5	4,4
Arbetspraktik/arbetslivsträning	28,2	17,1	19,8	2,7
Stödsysselsättning	30,0	31,1	31,4	0,2
Yrkesinriktad arbetskraftsutbildning	26,7	33,3	36,5	3,1
Åtgärder sammanlagt	100,0	25,8	28,1	2,4
Utländska medborgare				
Förberedande arbetskraftsutbildning	50,0	9,4	11,6	2,2
Arbetspraktik/arbetslivsträning	31,4	11,1	13,2	2,1
Stödsysselsättning	8,2	28,8	27,4	-1,4
Yrkesinriktad arbetskraftsutbildning	10,4	29,3	33,7	4,4
Åtgärder sammanlagt	100,0	13,6	15,7	2,1

När man tittar närmare på dem som har gått över till den öppna arbetsmarknaden efter 6 månader finns det stora skillnader mellan medborgarskapsgrupperna både när man jämför grupperna sinsemellan och när man jämför olika medborgarskapsgrupper med finländare. De som har kommit från de gamla EU-länderna (EU-15) går i allmänhet från olika åtgärder till den öppna arbetsmarknaden i något lägre utsträckning än finländare och från de nyare EU-länderna å sin sida något bättre än finländarna. De som kommer från länder utanför EU övergår till den öppna arbetsmarknaden i lägst utsträckning.

Figur 24. På den öppna arbetsmarknaden 6 mån. efter åtgärden enligt medborgarskapsgrupp.

Särskilt stödsysselsättning och yrkesinriktad arbetskraftsutbildning ger bra resultat i fråga om många utländska medborgare.

6.3.2 Tillståndprocesser

Indikator nr 24	Föremål för mätning	Informationskälla
Genomsnittlig behandlingstid för arbetstagares och studerandes uppehållstillstånd	De som ansökt om uppehållstillstånd	Migrationsverket

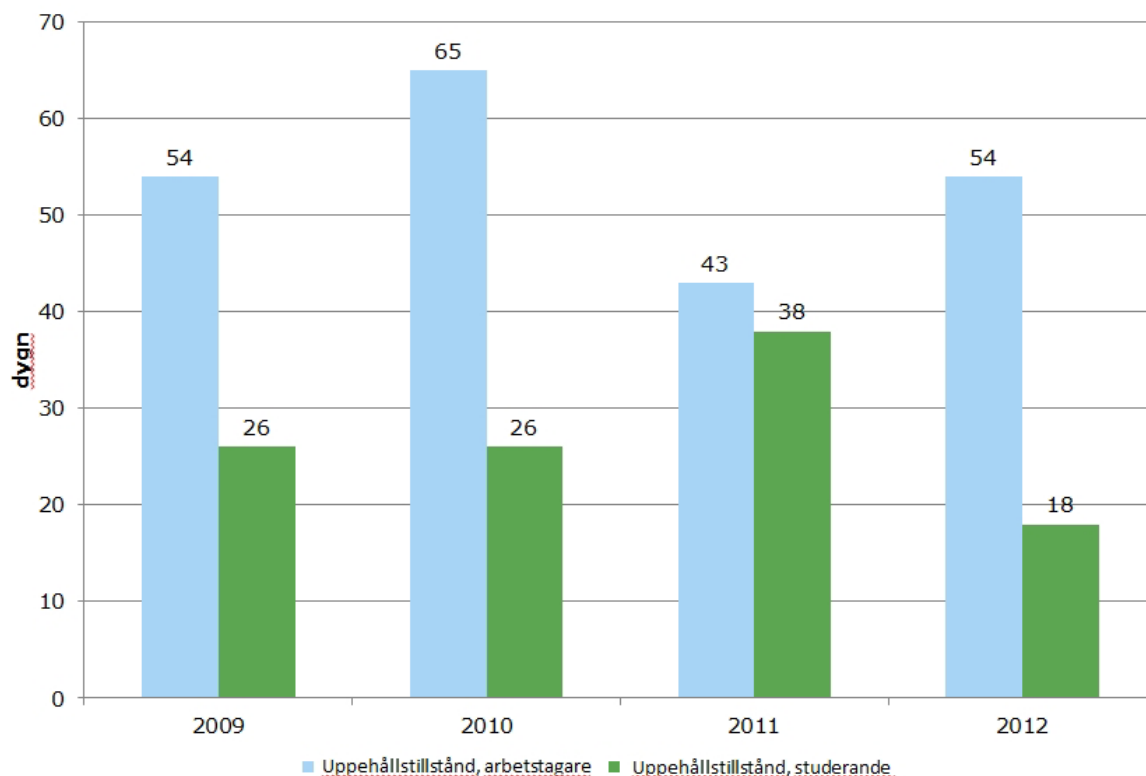
År 2012 ansökte sammanlagt 21 264 personer om uppehållstillstånd i Finland, vilket är cirka 11 % färre än föregående år.⁴⁹ Den vanligaste motiveringen till ansökan om uppehållstillstånd var familjeband. Studier var för första gången den näst vanligaste motiveringen framom arbete. Antalet ansökningar om uppehållstillstånd ökade endast i fråga om studerandes ansökningar om uppehållstillstånd. Antalet arbetsrelaterade ansökningar minskade med cirka 10 % jämfört med föregående år. År 2012 fattade Migrationsverket 22 620 beslut om det första uppehållstillståndet. Det fattades 17 157 (76 %) positiva beslut och 5 463 (24 %) negativa. År 2012 kom det sammanlagt 3 129 asylsökande till Finland. I Finland fick sammanlagt 1 601 positivt beslut om uppehållstillstånd på olika grunder 2012. Sammanlagt 553 personer beviljades asyl.

Upphållstillståndens giltighetstid varierar i enlighet med orsaken till vistelsen i landet. Det första tillståndets maximala längd är i allmänhet ett år och på motsvarande sätt anses vistelser på mindre än tre månader i princip omfattas av visumförfarandet. Av alla uppehållstillstånd som Migrationsverket beviljade 2012 gällde 15 % kortare tid än sex månader medan 55 % var tillfälliga.⁵⁰

År 2012 var Migrationsverkets genomsnittliga behandlingstider i fråga om uppehållstillstånd för studerande 18 dygn och i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare 54 dygn.

⁴⁹ Nordbor behöver inte uppehållstillstånd i andra nordiska länder. Andra medborgare i EU/EES-länder och Schweiz behöver inte heller uppehållstillstånd, men de måste registrera sin uppehålls rätt. Asylsökande statistikförs separat.

⁵⁰ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med den, RP 139/2013.

Figur 25. Genomsnittlig behandlingstid för uppehållstillstånd. Källa: Migrationsverket.

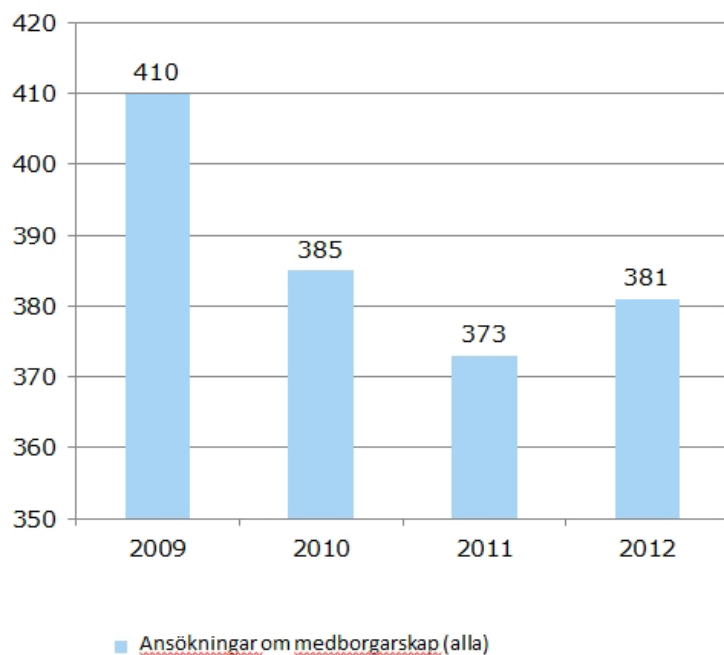
De senaste åren har Migrationsverket utvecklat sina tillståndprocesser på flera olika sätt. I början av 2012 blev det för första gången möjligt att sköta tillstånd för utlänningar på elektronisk väg. Ungefär var tredje studerande som ansökte om uppehållstillstånd lämnade in sin ansökan över webben, vilket nästan halverade behandlingstiderna för denna grupp av sökande. I oktober 2012 utvidgades den elektroniska kommunikationen till ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete, ansökningar om medborgarskap och sådan registrering av EU-medborgare som ankommer på polisen.

Ovan presenteras Migrationsverkets behandlingstid i enlighet med indikatorn. I den ingår inte behandlingstiden för arbets- och näringsbyråns delbeslut. Enligt de uppgifter som fås ur det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden har det 2012 tagit i genomsnitt 113 dygn att behandla arbetstagares ansökningar om uppehållstillstånd från det att ansökan lämnades in till det första beslutet. Arbets- och näringsbyråns andel av behandlingstiden har varit i medeltal 61 dygn och Migrationsverkets 54 dygn. Polisen har å sin sida 2012 fattat sammanlagt cirka 26 000 beslut om fortsatt uppehållstillstånd och cirka 9 000 beslut om permanent uppehållstillstånd.

Indikator nr 25	Föremål för mätningen	Informationskälla
Genomsnittlig behandlingstid för ansökningar om medborgarskap	De som ansökt om medborgarskap	Migrationsverket

Medborgarskap kan erhållas genom antingen ansökan eller anmälan. År 2012 beviljades 9 518 personer finskt medborgarskap. År 2012 ökade antalet ansökningar med över 39 % jämfört med föregående år. Det ökade antalet ansökningar förklaras framför allt med den ändring av medborgarskapslagen som trädde i kraft den 1 september 2011. Den boendetid som krävs för medborgarskap förkortades från sex år till fem år.

År 2012 var den genomsnittliga behandlingstiden för ansökningar om medborgarskap 381 dygn. På samma sätt som i fråga om uppehållstillstånd har också behandlingsprocessen för ansökningar om medborgarskap utvecklats vid Migrationsverket de senaste åren.

Figur 26. Behandlingstider för ansökningar om medborgarskap. Källa: Migrationsverket

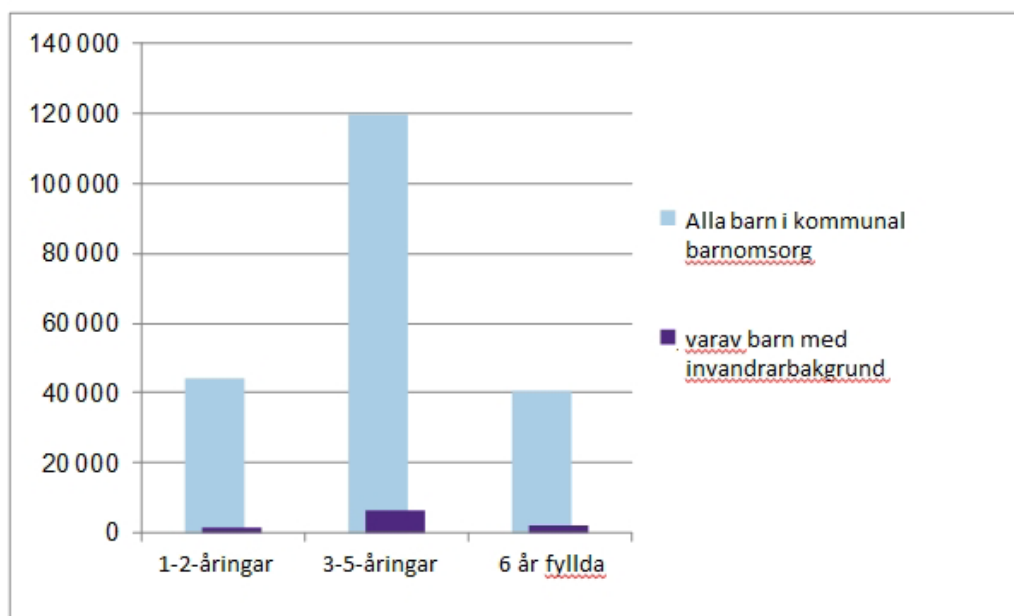
7.1.1 Barnomsorg

Indikator nr 26	Föremål för mätningen	Informationskälla	Anmärkningar
Andel barn med invandrarbakgrund i kommunal barnomsorg av alla 1–5-åringar med invandrarbakgrund jämfört med andelen alla barn i barnomsorg av alla 1–5-åringar	Barn med invandrarbakgrund	THL:s statistikenkät gällande äldre, funktionshindrade, social kreditgivning och barnomsorg	Invandrarna definieras inte klart på grundval av medborgarskap, härkomst eller språk, utan med begreppet med invandrarbakgrund.

Invandrare i barnomsorg statistikförs inte på grundval av födelseland, medborgarskap eller modersmål. I den enkät som THL riktar till kommunerna används termen "med invandrarbakgrund".

I de kommuner som besvarade THL:s enkät 2010 fanns det sammanlagt 11 430 barn med invandrarbakgrund i kommunal barnomsorg. Begreppet invandrarbakgrund kan tolkas på olika sätt, så det är skäl att förhålla sig med reservation till resultaten. Enligt kommunernas ekonomi- och verksamhetsstatistik fanns det allt som allt 189 259 barn i kommunal barnomsorg i de kommuner som besvarade enkäten. Sålunda har ungefär 6 % av de barn som omfattas av kommunal barnomsorg invandrarbakgrund. Av barnen med invandrarbakgrund i de kommuner som besvarade enkäten var 15 % 1–2 år, 64 % 3–5 år och 21 % 6 år fyllda. Förhöjt enligt svarsprocenten på enkäten skulle det i hela landet finnas uppskattningsvis 12 000–12 500 barn med invandrarbakgrund i kommunal barnomsorg 2010. Jämfört med föregående enkät, dvs. 2007 har antalet och andelarna barn med invandrarbakgrund ökat. Följande enkät genomförs 2013.⁵¹

⁵¹ THL, Lasten päivähoido 2010 – Kuntakyselyn osaraportti.

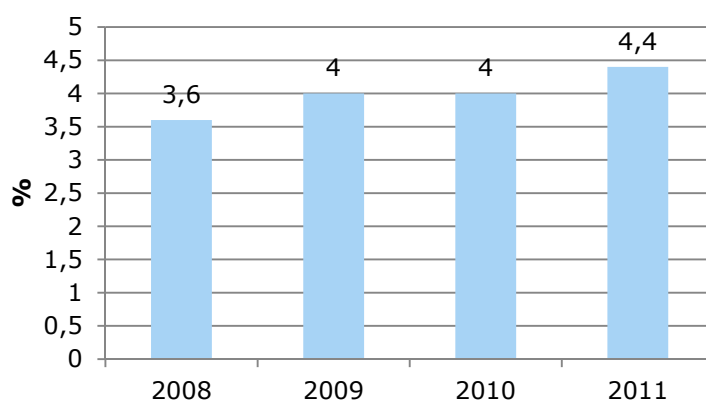
Figur 27. Barn med invandrabakgrund i kommunal barnomsorg. Källa: THL.

Enligt Statistikcentralens befolkningsstatistik utgjorde 2010 de barn i åldern 1–5 år som talade främmande språk 4,8 % av hela befolkningen i åldern 1–5 år. Eftersom man i enkäten använt det flertydiga begreppet "med invandrabakgrund", är det inte möjligt att direkt säga om t.ex. den andel som talar främmande språk inom barnomsorgen motsvarar deras proportionella andel av åldersklassen.

7.1.2 Förskoleundervisning

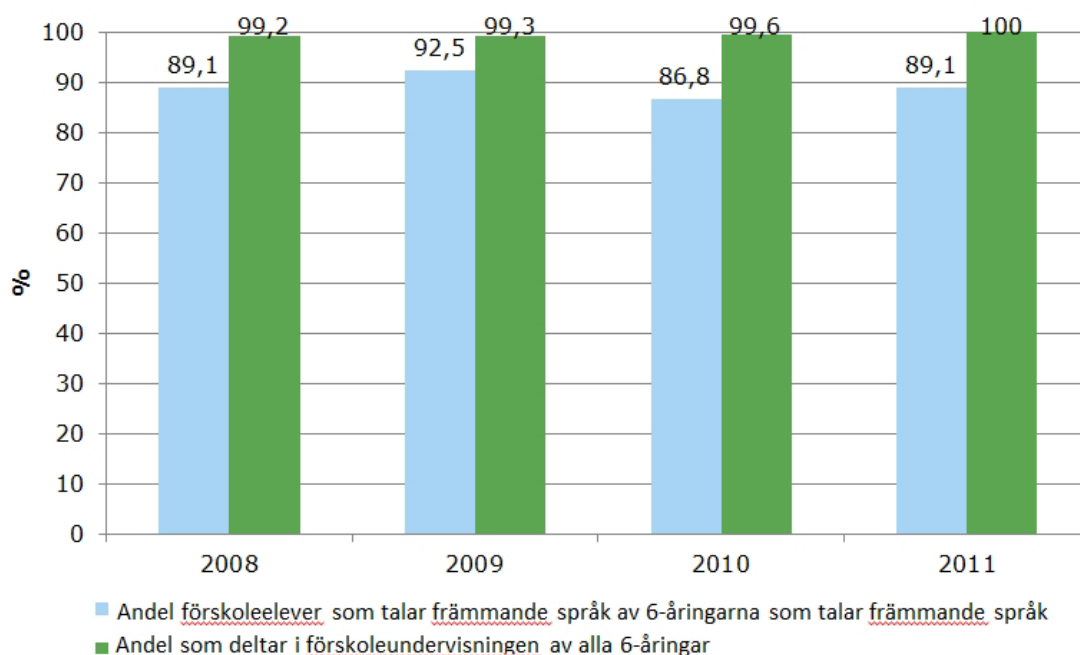
Indikator nr 27	Föremål för mätningen	Informationskälla
Andel förskoleelever som talar främmande språk av alla som deltar i förskoleundervisningen och andel av alla barn i förskoleåldern som talar främmande språk	Barn som talar främmande språk och som deltar i förskoleundervisningen	Statistikcentralen, för- och grundskoleundervisning

Andelen förskoleelever som talar främmande språk utgör cirka 4 % av alla förskoleelever (figur 28). Åren 2008–2011 har andelen som talar främmande språk ökat med 0,8 procentenheter från 3,6 % till 4,4 %. Särskilt stor andel av dem som deltar i förskoleundervisningen utgör de som talar främmande språk i Nyland, där de utgör 8 % av alla förskoleelever (tabell 7). När man granskar de enskilda NTM-centralernas områden är det dock skäl att påpeka att antalet förskoleelever som talar främmande språk (N) är litet i respektive område (se tabell 7).

Figur 28. Andelen förskoleelever som talar främmande språk av alla förskoleelever. Källa: Statistikcentralen

För denna utredning har det inte gått att få det exakta antalet förskoleelever som talar främmande språk, och därför jämförs förskoleeleverna med åldersgruppen 6-åringar. I verkligheten finns det bland förskoleeleverna förutom 6-åringar även 5-åringar och 7-åringar eller ännu äldre. Sålunda är indikatorn närmast riktgivande. Enligt uppskattning deltog 89 % av alla barn i förskoleåldern som talade främmande språk i förskoleundervisningen 2011 (figur 29). Inom hela befolkningen deltar nästan vartannat barn i förskoleundervisningen.

Figur 29. Andelen förskoleelever som talar främmande språk av alla barn i förskoleåldern som talar främmande språk. Källa: Statistikcentralen

Nedan granskas förskoleelever som talar främmande språk enligt respektive NTM-centrals område. Andelarna förskoleelever som talar främmande språk av alla barn i förskoleåldern som talar främmande språk är riktgivande, eftersom åldersklassen 6-åringar som talar främmande språk är divisor, vilket nogga taget alltså inte är samma sak som barn i förskoleåldern. Sålunda kan andelen vara över 100 procent, särskilt när det är fråga om små antal.

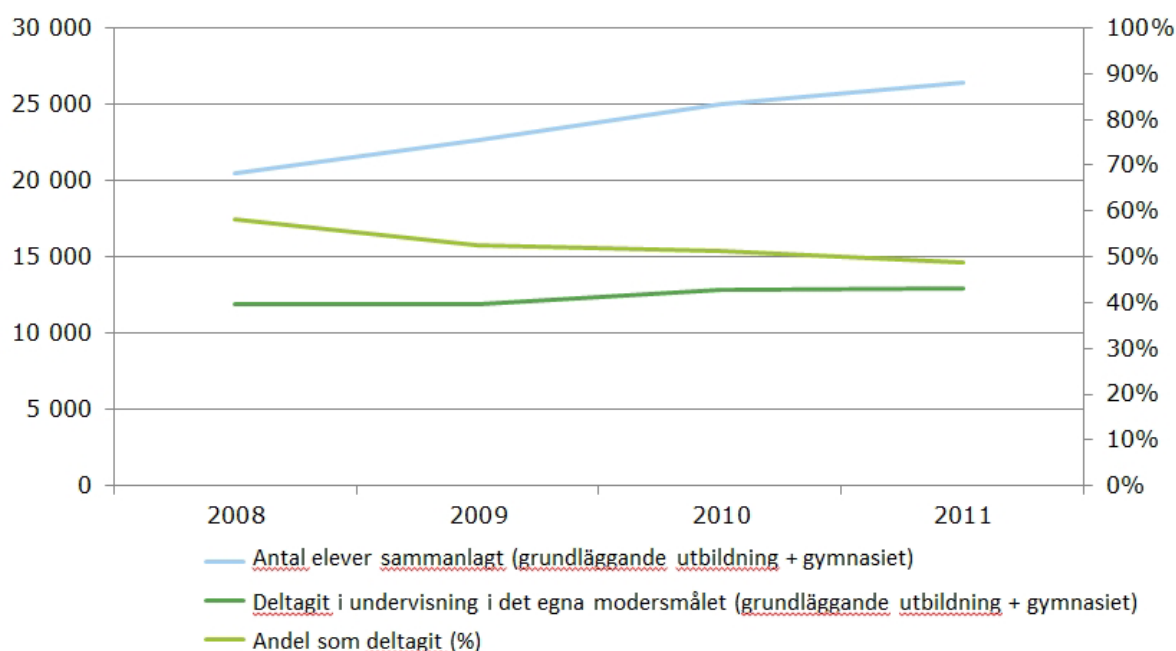
Tabell 7. Förskoleelever som talar främmande språk enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen

År 2011	Andel förskoleelever som talar främmande språk av alla förskoleelever. (%)	Andel förskoleelever som talar främmande språk av 6-åringarna som talar främmande språk. (%)	Andel som deltar i förskoleundervisningen av alla 6-åringar. (%)	Antal förskoleelever som talar främmande språk	Antal 6-åringar som talar främmande språk
Hela landet	4,4	89,1	99,6	2 599	2 916
Nyland	8,8	91,9	102,9	1 483	1 613
Egentliga Finland	6,1	98,7	97,9	297	301
Satakunta	1,5	94,6	96,5	35	37
Tavastland	3,6	97,9	100,0	143	146
Birkaland	3,1	77,8	99,5	168	216
Sydöstra Finland	3,1	63,2	97,3	96	152
Södra Savolax	1,9	87,1	96,7	27	31
Norra Savolax	1,7	74,1	97,8	43	58
Norra Karelen	2,4	97,5	98,0	39	40
Mellersta Finland	1,7	80,6	98,8	50	62
Södra Österbotten	0,9	77,8	97,2	21	27
Österbotten	2,4	76,1	95,7	70	92
Norra Österbotten	1,2	83,5	99,6	66	79
Kajanaland	3,3	127,3	95,1	28	22
Lappland	1,8	82,5	98,9	33	40

7.1.3 Språkundervisning

Indikator nr 28	Föremål för mätningen	Informationskälla
Elever som får undervisning i det egna modersmålet i förhållande till antalet undervisade barn som talar främmande språk	Elever som talar främmande språk	Utbildningsstyrelsen, årsbok för utbildningsstatistik

I UBS statistik omfattar antalet barn med främmande språk inom den grundläggande utbildningen och gymnasiet de elever vilkas modersmål är något annat än finska, svenska, samiska, romani eller teckenspråk. Den grundläggande utbildningen innefattar årskurserna 1–9 och eleverna inom påbyggnadsundervisningen. Undervisning i det egna modersmålet baserar sig på kommunernas anmälningar och beskriver antalet invandrarelever samt samisk- och romanispråkiga elever inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen som deltagit i undervisning i det egna modersmålet som har ordnats med stöd av särskilt statsbidrag.

Figur 30. Elever som deltar i undervisning i det egna modersmålet av alla elever som talar främmande språk.

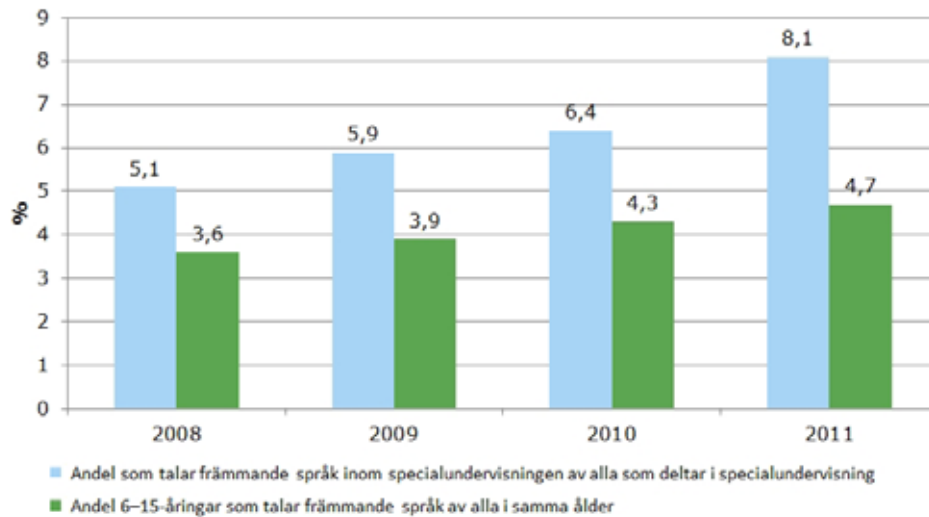
Särskilt inom den grundläggande utbildningen har antalet elever med främmande språk ökat jämförelsevis snabbt. När man jämför antalet som deltagit i undervisning i det egna modersmålet (gymnasiet + grundläggande utbildning) med det totala antalet elever som talar främmande språk, kan man konstatera att antalet som deltagit i undervisning i det egna modersmålet inte har ökat i samma proportion som antalet elever som talar främmande språk.

7.1.4 Specialundervisning

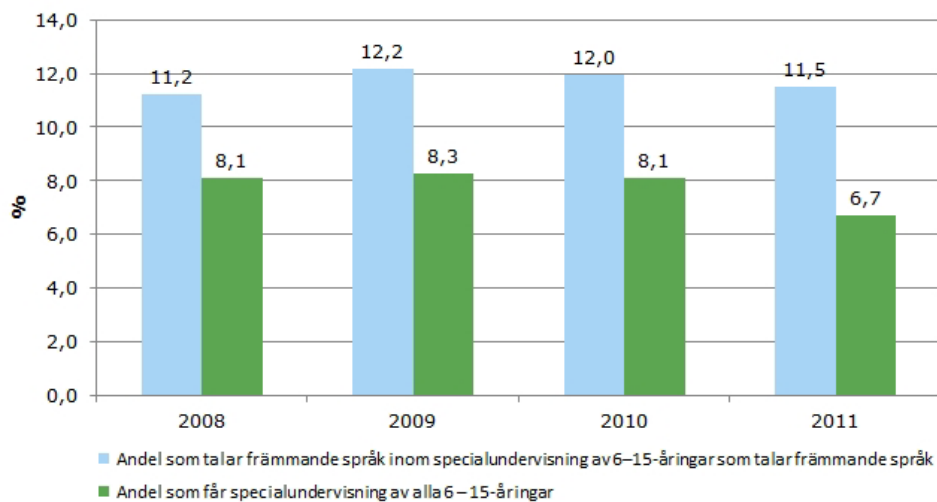
Indikator nr 29	Föremål för mätningen	Informationskälla
Andel som talar främmande språk av alla som deltar i specialundervisning	Elever som talar främmande språk	Utbildningsstyrelsen, årsbok för utbildningsstatistik

År 2011 var andelen som talade främmande språk av alla elever inom specialundervisningen 8 %. Andelen har ökat med tre procentenheter sedan 2008 (figur 31 och 32). Elever som talar främmande språk är överrepresenterade inom specialundervisningen: exempelvis 2011 var andelen som talade främmande språk av alla 6–15-åringar 4,7 %. Dessutom var t.ex. 2011 andelen

som talade främmande språk inom specialundervisningen 11,5 av 6–15-åringarna som talade främmande språk medan alla som fick specialundervisning utgjorde 6,7 % av alla 6–15-åringar.

Figur 31. Andel som talar främmande språk inom specialundervisningen av alla som deltar i specialundervisning. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Figur 32. Andel som talar främmande språk inom specialundervisningen av alla som deltar i specialundervisning. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Andelen som talar främmande språk inom specialundervisningen varierar avsevärt från område till område (tabell 8). Exempelvis i Nyland talar nästan 13 % av eleverna inom specialundervisningen främmande språk, medan t.ex. i Södra Österbotten talar bara 0,9 % av alla som deltar i specialundervisningen främmande språk. När man granskar de enskilda NTM-centralernas områden är det dock skäl att påpeka att antalet som talar främmande språk inom specialundervisningen (N) överlag är litet i en del NTM-centralers områden (se tabell 8).

Tabell 8. Andel som talar främmande språk inom specialundervisningen av barnen i förskoleåldern som talar främmande språk i respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

År 2011	Andel som talar främmande språk inom specialundervisningen av alla som deltar i specialundervisning	Andel 6–15-åringar som talar främmande språk av alla i samma ålder	Andel som talar främmande språk inom specialundervisningen av 6–15-åringar som talar främmande språk	Andel som får specialundervisning av alla 6–15-åringar	Antal som talar främmande språk inom specialundervisningen	Antal 6–15-åringar som talar främmande språk
Hela landet	8,1	4,7	11,5	6,7	3 139	27 197
Nyland	12,8	8,9	12,3	8,5	1 833	14 945
Egentliga Finland	9,7	5,5	11,6	6,6	315	2 726
Satakunta	1,2	1,6	4,7	6,4	18	383
Tavastland	4,9	3,0	10,4	6,4	127	1 222
Birkaland	7,2	3,6	10,2	5,1	188	1 848
Sydöstra Finland	7,4	4,3	12,4	7,2	169	1 366
Södra Savolax	5,4	2,4	15,2	6,7	55	363
Norra Savolax	2,2	1,9	7,5	6,4	37	494
Norra Karelen	3,4	2,9	7,9	6,8	39	495
Mellersta Finland	7,3	2,0	22,0	6,0	131	595
Södra Österbotten	0,9	1,0	4,7	5,7	11	232
Österbotten	6,9	4,2	8,9	5,4	104	1 175
Norra Österbotten	2,6	1,5	8,0	4,6	62	779
Kajanaland	5,3	2,6	12,7	6,2	27	212
Lappland	2,2	1,9	6,4	5,5	23	362

8. IAKTTAGELSER AV HELHETEN

Integration, integrationsfrämjande och etniska relationer: nuläge och utveckling

I denna helhetsöversikt har i det enlighet med uppföljningssystemet för integration, integrationsfrämjande och etniska relationer sammanställts information enligt de indikatorer som fastställts för olika delområden samt andra resultat av undersökningar och utredningar som gjorts den senaste tiden. Denna översikt är den första i sitt slag, så det är också fråga om ett pilotförsök med uppföljningsverktyget, helhetsöversikten. Utifrån den information som har gått igenom är det möjligt att göra vissa centrala iakttagelser av nuläget och utvecklingen i Finland när det gäller integration, integrationsfrämjande och etniska relationer. Det är fråga om en omfattande granskning av hela samhället – alltså inte en smal studie av enbart myndighetsarbetet.

Oberoende av om man studerar invandrarna utifrån härkomst, medborgarskap eller modersmål är helhetsbilden naturligtvis flerdimensionell. Människor kommer till Finland av många olika orsaker, men de viktigaste är familjeskäl, studier och arbete. Redan denna utgångspunkt betyder att integration inte är en entydig och rätlinjig process, som skulle gå till på samma sätt för alla. Beror på livssituationen kan t.ex. tillträde till arbetslivet vara den viktigaste enskilda saken som påverkar integrationen, medan frågan inte nödvändigtvis blir aktuell på många år för andra. Genom lagstiftning och politiska riktlinjer har man redan i årtal försökt uppnå en situation där de integrationsstödande åtgärderna riktar sig mot individuella behov – och mot alla invandare oberoende av varför de har kommit.

Syftet med uppföljningen är att ge en överblick över hela samhällsutvecklingen och invandrarnas möjligheter att aktivt delta i det finländska samhället. Med hjälp av indikatorerna har vi i denna översikt dessutom granskat jämställdhet, jämlikhet samt växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. Som alltid i undersökningar och utredningar som gäller migration är det inte särskilt givande att samtidigt tala om alla invandrare och genomsnittresultat. Situationerna varierar när man studerar personer som kommit av olika orsaker och från olika länder, som har olika utbildningsbakgrund och är av olika kön.

De som besvarade invandrarbarometern ansåg att de har integrerats tämligen bra i Finland. De betonade särskilt den trygga livsmiljön samt sin vilja och sitt behov av att arbeta. Finland visar sig i huvudsak vara en trygg plats. Positivt i sig var också de svarandes syn på sina språkkunskaper som de ansåg vara tämligen bra. Barometerresultaten kan ändå inte generaliseras till att omfatta någon särskilt stor grupp av de utländska medborgare som vistas i landet. Språkkunskaperna är ett bra exempel på detta – det är tyvärr väldigt svårt att säga något om dem när det gäller hela den invandrabefolkning som talar främmande språk.

När sysselsättningen och arbetslösheten granskades kunde man konstatera att invandringstidpunkten och vistelsetiden i landet är av betydelse. När de inflyttade har tillbringat längre tid i Finland närmar sig deras förhållanden majoritetsbefolkningens förhållanden – det gäller såväl sysselsättning och arbetslöshet som de granskade socioekonomiska faktorerna. Skillnaderna i t.ex. boendeförhållanden och inkomster är betydande, framför allt de första åren efter invandringen. Om invandringen inträffar under en ekonomisk recession räcker det längre och är svårare att uppnå motsvarande förhållanden som majoritetsbefolkningen. Den som kommer ut på arbetsmarknaden från ställen utanför landets gränser befinner sig i en liknande situation som en nyutexaminerad person som hör till majoritetsbefolkningen.

Situationen för unga verkar vara särskilt problematisk, något som ändå inte kommer fram direkt när man granskar sysselsättnings- och arbetslöshetsgraden, men som har påvisats genom separata undersökningar. Exempelvis i Myrskyläs undersökning var andelen unga som talar främmande språk av de s.k. utanförstående och arbetslösa 23 % - betydligt mera än deras proportionella andel av befolkningen. Risken för utanförskap och arbetslöshet bland unga med utländsk bakgrund som har gått ut grundskolan är nästan sexfaldig jämfört med inhemska unga. Det är viktigt att följa hur många som fortsätter i utbildning på andra stadiet samt som avbryter och helt lämnar utbildningen, för att man ska kunna ingripa i proportionell överrepresentation i fråga om dem som talar främmande språk. Systematisk långtidsuppföljning vore nyttig till denna del. I fortsättningen måste man överlag fokusera på att följa och ingripa i särskilt de ungas situation, vilket också framhäver att uppföljningen måste utsträckas till andra generationens invandrare.

Också könet och utreselandet är av betydelse. Kvinnors och mäns vägar till sysselsättning avviker från varandra. Likaså varierar vägarna till sysselsättning för dem som kommer från olika områden. Migrationsorsakerna och utgångspunkterna varierar på individnivå, men på helhetsnivå måste särskild uppmärksamhet fästas vid de grupper som har särskilda svårigheter att komma in och få fotfäste på arbetsmarknaden.

Likaså finns det hälsoskillnader både mellan olika invandrargrupper och i förhållande till majoritetsbefolkningen. Den omfattande Maamu-undersökningen visade tydligt att situationen för olika grupper varierar mycket. Likaså visade undersökningen att det finns brister och svagheter i servicesystemet. När det gäller uppgifter om hälsan vore det med tanke på utvecklingen av servicen nyttigt om det skulle gå att identifiera invandrare bättre än nu, så att deras ställning skulle kunna jämföras med den övriga befolkningen.

Diskriminering drabbar särskilt icke-västerlänningar som kommer från länder utanför EU. Ökad jämställdhet och jämlikhet förutsätter fortfarande ansträngningar i samhället. Deltagande i samhället mätt särskilt genom politiskt deltagande motsvarar inte nivån på majoritetsbefolkningens deltagande, något som det måste fästas särskild uppmärksamhet vid i fortsättningen. Attityderna mellan majoritetsbefolkningen och invandrare avspeglar samhällsutvecklingen och den ekonomiska utvecklingen, trots att det är svårt att dra några exakta slutsatser om deras utveckling. Allt detta tyder emellertid på att genuint samhällsdeltagande eller mera omfattande dubbelriktad integration mellan invandrare och majoritetsbefolkningen åtminstone inte är en vardagsrealitet för alla invandrargrupper.

På 2000-talet har det offentliga servicesystemet strävat efter att anpassa sig till det ökade antalet invandrare. Hur Migrationsverket klarar av tillståndprocesserna är i hög grad beroende av antalet kunder, som varierar från år till år. Överlag har man ändå lyckats utveckla processerna och omfördela resurserna. Arbets- och näringsförvaltningen spelar en central roll eftersom den ordnar service som främjar invandras integration och sysselsättning. Vägarna till sysselsättning är dock i flera avseenden i genomsnitt längre än för arbets- och näringsbyråns kunder som tillhör majoritetsbefolkningen – redan beroende på språkutbildningen i början. Den kommunala servicen, såsom dagvård, förskoleundervisning, specialundervisning och språkundervisning, har i regel förmått svara på de växande servicebehoven. Eftersom invandringen som helhet ändå varierar geografiskt så att den är koncentrerad till de stora stadsregionerna i söder, finns det regionala och lokala skillnader i basservicens tillgänglighet och funktion.

Som helhet ger informationen enligt uppföljningsindikatorerna en bra allmän bild av hur den ökade och allt mångformigare invandringen har förändrat och håller på att förändra samhället. När man granskar invandringen allmänt (genom medborgarskap, främmande språk eller födelseland) står det klart att invandrarnas levnadsförhållanden närmar sig majoritetsbefolkningens när de har vistats längre i landet, men skillnaderna är delvis mycket stora när man studerar olika invandrargrupper.

Behov av fortsatt utveckling av uppföljningssystemet

Överlag erbjuder uppföljningens delområden jämte indikatorer möjlighet att skapa en heltäckande helhetsbild. Uppföljningssystemet måste dock utvecklas. I samband med utarbetandet av översikten identifierades ett antal utvecklingsbehov.

- 1) Antalet indikatorer är stort, vilket å ena sidan är motiverat med hänsyn till temaområdets tvärsektoriella natur, men å andra sidan gör det att uppföljningen blir något tung. Särskilda resurser krävs för att gå igenom resultaten, spegla dem i annan befintlig vetenskaplig litteratur och kommunicera de viktigaste resultaten. I fortsättningen kunde det vara nyttigt att identifiera 5-8 nyckelindikatorer, med vilkas hjälp utvecklingen kunde både följas och analyseras tillräckligt snabbt.
- 2) Eftersom det finns mycket tillgänglig kunskap, vore det viktigt att tolkningen av sambandet mellan olika saker kunde diskuteras i olika forum mellan olika experter. Genomgången och tolkningen av resultaten kunde kopplas till genomförandeprocessen för helhetsöversikten. I fortsättningen kunde detta i tillämpliga delar genomföras via Kompetenscentret för integration, som kommer att placeras vid ANM.
- 3) De nuvarande indikatorerna borde utvärderas i samarbete mellan olika förvaltningsområden utifrån denna helhetsöversikt.
- 4) Indikatorer som inte ger några uppgifter borde tas bort, om det inte är möjligt att påverka informationsproduktionen.
- 5) När uppföljningssystemet vidareutvecklas borde man utvärdera om separat material i fortsättningen kan produceras enligt medborgarskap, främmande språk och härkomst utan en särskild definition av "invandrare". Eller kunde förvaltningsområdena använda en gemensam definition av invandrare? Nu har det producerats material för uppföljningssystemet som gäller både den särskilda grupp som uppfyller invandrardefinitionens kriterier samt utländska medborgare. Med avseende på tolkningen tillför det dock inget särskilt mervärde att presentera dessa uppgifter parallellt.
- 6) Det finns fortfarande inga uppföljningsdata gällande andra (och 2,5 och 3) generationen, men i fortsättningen vore detta centralt för att vi bättre ska kunna bedöma hur olika offentliga tjänster och åtgärder har lyckats. Detta skulle hjälpa t.ex. vid en eventuell studie av flera generationer som har det sämre ställt.

- 7) När det gäller den nuvarande indikatorn som mäter språkkunskap kunde man överväga att följa hur antalet som fått olika betyg i testet på medelnivå varierar från år till år. Dessutom kunde man följa hur många av deltagarna som klarar kombinationen av delproven i muntlig och skriftlig framställning i finska eller svenska enligt Migrationsverkets krav. Dessa utvecklingsåtgärder undanröjer dock inte det allmänna problemet med de allmänna språkexamina, dvs. att de som mätare täcker en ganska liten grupp invandrare. För barns och ungdomars del kunde man följa S2-undervisningen.
- 8) För närvarande syns det inte i uppföljningssystemet hur man går vidare på utbildningsvägen. På senaste tid fästs dessutom särskild uppmärksamhet vid i vilken mån de som studerar för examen på högskolenivå i Finland lämnar landet.
- 9) När uppföljningen utvecklas måste samarbete med andra uppföljningssystem säkerställas (t.ex. uppföljning av diskriminering och särskilt långtidsuppföljning av diskriminering i arbetet).
- 10) Långtidsuppföljningen av invandrarungdomars situation bör utvecklas i anslutning till exempelvis uppföljningen av ungdomsgarantin. Det vore särskilt viktigt med uppföljning av ungas vägar efter grundskolan med hänsyn till uppgifterna om den stora risken för att invandrarungdomar marginaliseras. I detta sammanhang kunde man förutom att följa hur många som avbryter gymnasie- och yrkesutbildningen också följa hur många som genomgår den. Man kunde följa hur många som avlägger examen, fortsätter utbildningen, går till vidareutbildning och inte gör något av det ovannämnda. Uppföljningen kunde ske under den målsatta tiden för avläggande av examen, 3 år, men helst under 4 år.
- 11) Koncentration på boendet och bostadslöshet var teman redan 2009 och 2010 och man borde kunna följa dem bättre än nu.
- 12) I fortsättningen borde man utvärdera vilka indikatorer som kan användas för att jämföra invandrare med icke-invandrare i stället för att hela befolkningen används som jämförelseobjekt. Dessutom borde man kunna beakta åldersstrukturen samt invandringsåldern. Förutom medelvärdena kunde det vara nyttigt att granska spridningen. När det gäller uppföljning av sysselsättningen bland unga vore det viktigt att följa den s.k. NEET-graden bland dem som är under 25 år. De indikatorer där det är möjligt att göra borde fastställas så att invandrarnas andel med deras hjälp bedöms jämfört med den proportionella befolkningsandelen (överrepresentation/underrepresentation).
- 13) Inom uppföljningen på EU-nivå finns det två indikatorer som för närvarande inte förekommer inom den nationella uppföljningen i Finland.
 - a. "Andel som vistats länge/permanent i landet" är med i EU-indikatorerna, men den är inte särskilt ändamålsenlig för Finlands del, för Finland har i praktiken inga kriterier med anknytning till integration som villkor för att uppehållstillstånd ska beviljas.
 - b. Andelen företagare (self-employed) är med i uppföljningen på EU-nivå, så den borde tas med i den nationella uppföljningen.
- 14) Barometerns och serviceenkäternas roll som informationskälla för indikatorerna kan minskas till den del som tillförlitligare informationskällor är tillgängliga. Invandrarbarometern måste utvecklas i ljuset av de erhållna erfarenheterna.
 - a. Invandrarbarometern producerar information om integration i första fasen (de som vistats 3-5 år i Finland). I fortsättningen vore det nyttigt om man med hjälp av samarbete mellan förvaltningsområdena dessutom kunde få svar på de viktigaste frågorna med hjälp av ett bredare invandrarurval (t.ex. allmänna åsikter om integration/trivsel med hjälp av ett urval som omfattar fler nationaliteter och sådana som kommit till Finland vid olika tidpunkter).
 - b. Vissa frågor i barometern borde preciseras för att minska tolkningssvårigheterna
 - Kännedomen om rösträtt kan tolkas på flera sätt.
 - Begreppet "med invandrarbakgrund" kunde slopas.
 - Delaktighet och integration borde definieras noggrannare, så att begreppen kan granskas med hjälp av flera frågor.
 - Frågan om trygghet kunde också ställas på områdesnivå.
- 15) Frågorna i serviceenkäten borde preciseras
 - a. I blanketterna ombes de svarande utvärdera situationen beträffande de etniska relationerna, vilket kan vara en alltför allmän fråga. I detta sammanhang kunde man t.ex. hellre fråga om växelverkan eller umgänge mellan olika grupper.

KÄLLFÖRTECKNING

Accenture (2007). Kotouttamisen vaikuttavuus ja mittaaminen-projekti. Työministeriö.

Aro, Timo (2013). Mitä voidaan oppia muiden kuntien ja alueiden maahanmuuttostrategioista ja –ohjelmista? Uudenmaan ELY-keskus, Mosaiikki-projekti, Hyria.

Castaneda, A., Rask, S., Koponen, P., Mölsä, M. & S. Koskinen (red. 2012). Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi; Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa. THL Raportti 61/2012.

ECRI (2013). European Commission against Racism and Intolerance. Suomea koskeva raportti (neljäs raportointikierrös). ECRI 2013:19.

EU (2009). European Union Minorities and Discrimination Survey, Main Results Report. European Union Agency for Fundamental Rights. <http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/eumidis_mainreport_conference-edition_en_.pdf>.

European Commission (2008). Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes. Special Eurobarometer 296.
<http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf>

EVA (2012). Ovi raottuu – suomalaisten maahanmuuttoasenteet. EVA analyysi 22/2012.

FCG Efeko Oy, Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos (2009). Kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden seuranta ja arviointi Suomessa (Puikot-slutrapporten).

Forsander, A. (2013). Maahanmuuttajien sijoittuminen työelämään. / *verket* Martikainen, T., Saukkonen, P. & M. Säävälä (red.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, Helsinki.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med den, RP 139/2013.

Jaakkola, M. (2009). Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta – Asennemuutokset 1987 – 2007. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1/2009.

Joronen, Tuula (2012). Maahanmuuttajien yrittäjäyys Suomessa. Helsingin kaupungin tietokeskus 2: 2012.

Karvinen, A-M. (2009). Maahanmuuttajien poismuutto Suomesta. VATT-tutkimuksia 144, Helsinki, VATT.

Larja, L., Varius, J., Sundbäck, L., Liebkind, I., Kandolin, I. & I. Jasinkaja-Lahti (2012). Discrimination in the Finnish Labor Market, An overview and a field experiment on recruitment, TEM julkaisuja 16/2012.

Linnanmäki, S. (2007). Maahanmuuttajien työmarkkinaintegraatio Suomessa. Vuosina 1989-1993 tulleiden aseman tarkastelua, Pro gradu tutkielma, Helsingin yliopisto.

Maahanmuuttajabarometri 2012 (2013). TEM Raportteja 11/2013.

Maahanmuuton vuosikatsaus vuodelta 2012 (2013). Sisäasiainministeriö.

Martikainen, T., Saukkonen, P & M. Säävälä (2013). Johdanto: Suomi muuttuu kun Suomeen muutetaan. *Teoksessa* Martikainen, T., Saukkonen, P. & M. Säävälä (red.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, Helsinki.

Martikainen, T., Saari, M. & J. Korkiasaari (2013). Kansainväliset muuttoliikkeet ja Suomi. *I verket* Martikainen, T., Saukkonen, P. & M. Säävälä (red.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, Helsinki.

Myrskylä, P. (2011). Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. TEM julkaisu 12/2011.

Mähönen, T.-A. & Jasinskaja-Lahti, I (2013). Etniset ryhmäsuhteet ja maahanmuuttajien akkulturaatio. *I verket* Martikainen, T., Saukkonen, P. & M. Säävälä (red.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, Helsinki.

Niemi, J. & I. Sahramäki (2012). Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2011. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 104/2012.

Peutere, L. (2010). Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2009. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 88/2010.

Pohjanpää, K., Paananen, S. & M. Nieminen (2003). Maahanmuuttajien elinolot. Venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamlaisien elämää Suomessa, Tilastokeskus, 2003.

Pyykkönen, M & T. Martikainen (2013). Muuttoliike ja kansalaisyhteiskunta. *I verket* Martikainen, T., Saukkonen, P. & M. Säävälä (red.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, Helsinki.

Pöyhönen, S., Tarnanen, M., Kyllönen, T., Vehviläinen, E.- M. & T. Rynkänen (2009). Kielikoulutus maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa. Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

Saukkonen, P. (2013). Erilaisuuksien Suomi; Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot. Gaudeamus, Helsinki.

Sektoritutkimuksen neuvottelukunta (2009). Maahanmuuttajien integroituminen Suomalaiseen yhteiskuntaan elämän eri osa-alueilla. Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan julkaisu 9/2009.

Sjöblom-Immala, H. (2013). Tervetuloa Suomeen? Korkeakouluopiskelijoiden asenteita mittaava ETNOBAROMETRI 2013.

Sihto, M., Tuomaala, M. & P. Sardar (2012). Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010. TEM-analyysseja 42/2012.

THL (2010). Lasten päivähoito 2010 – Kuntakyselyn osaraportti.

Statsrådets principbeslut (2013). Strategin migrationens framtid 2020.

Statens program för integrationsfrämjande. Regeringens prioriteringar för 2012 – 2015. Arbets- och näringsministeriets publikationer 27/2012.

Weide, M. & P. Saukkonen (2013). Maahanmuuttajien poliittinen osallistuminen. *I verket* Martikainen, T., Saukkonen, P. & M. Säävälä (red.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta, Gaudeamus, Helsinki.

Bilaga 1. ANTALET INVANDRARE

I denna bilaga beskrivs antalet invandrare under 25 år samt enligt respektive NTM-centrals område.

Tabell 9. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 1990. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Antal (N) 1990	Invandrade 1981–1990
Ryssland + f.d. SU	159
Estland	34
EU15- och EF- TA-länderna	188
Övriga euro- peiska länder	193
Afrika	156
Asien + Oceanien	617
Sydamerika och Nordame- rika	48
Okänt	20
SAMMANLAGT	1415

Tabell 10. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2000. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Antal (N) 2000	Invandrade 1981–1990	Invandrade 1991–2000	SAMMANLAGT
Ryssland + f.d. SU	118	2591	2709
Estland	20	974	994
EU15- och EF- TA-länderna	185	404	589
Övriga euro- peiska länder	69	949	1018
Afrika	17	961	978
Asien + Oceanien	382	1455	1837
Nordamerika	17	177	194
Sydamerika	21	88	109
Okänt	18	21	39
SAMMANLAGT	847	7620	8 467

Tabell 11. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2005. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Antal (N) 2005	Invandrade 1981–1990	Invandrade 1991–2000	Invandrade 2001–2004	SAMMANLAGT
Ryssland + f.d. SU	70	3150	954	4174
Estland	23	1095	420	1538
EU15- och EF- TA-länderna	86	68	194	348
Övriga euro- peiska länder	56	868	574	1498
Afrika	21	862	576	1459
Asien + Oceanien	325	1306	1240	2871
Sydamerika och Nordame-	28	60	160	248

rika				
Okänt	36	22	7	65
SAMMANLAGT	645	7431	4125	12 201

Tabell 12. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2008. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Antal (N) 2008	Invandrade 1981–1990	Invandrade 1991–2000	Invandrade 2001–2004	Invandrade 2005–2008	SAMMANLAGT
Ryssland + f.d. SU	50	3101	982	1391	5524
Estland	17	1160	272	987	2436
EU15- och EF- TA-länderna	19	89	59	805	972
Övriga euro- peiska länder	52	1010	367	1168	2597
Afrika	13	914	468	1225	2620
Asien + Oceanien	243	1502	896	2902	5543
Sydamerika och Nordame- rika	18	40	70	344	472
Okänt	30	27	15	50	122
SAMMANLAGT	442	7843	3129	8872	20 286

Tabell 13. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2009. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Antal (N) 2009	Invandra- de 1981– 1990	Invandra- de 1991– 2000	Invandra- de 2001– 2004	Invandra- de 2005– 2008	Invandra- de 2009	SAMMAN- LAGT
Ryssland + f.d. SU	42	2864	1008	1182	383	5479
Estland	12	1122	277	809	359	2579
EU15- och EFTA- länderna samt övriga europeiska länder	49	1108	396	1402	584	3539
Afrika	9	868	454	1069	345	2745
Asien + Oceanien	199	1532	845	2373	1357	6306
Sydamerika och Norda- merika	12	44	61	225	154	496
Okänt	23	32	17	41	18	131
SAMMAN- LAGT	346	7570	3058	7101	3200	21 275

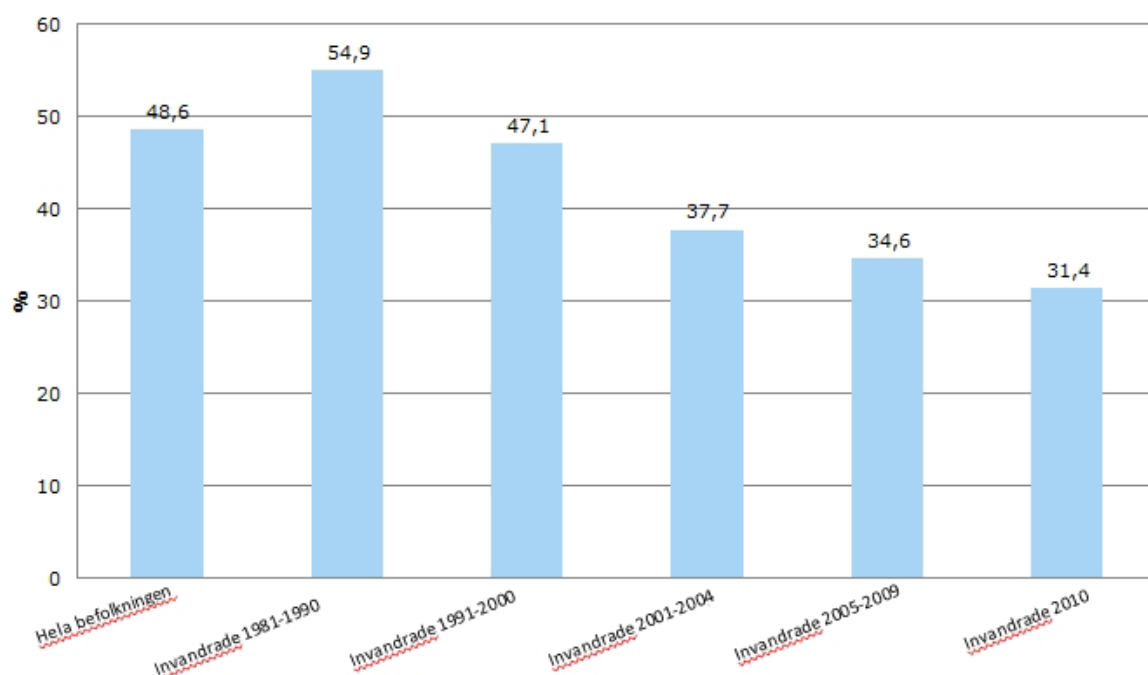
Tabell 14. Antal invandrare under 25 år enligt utreseområde 2010. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Antalet (N) 2010	Invandra- de 1981– 1990	Invandra- de 1991– 2000	Invandra- de 2001– 2004	Invandrade 2005–2009	Invandrade 2010	SAMMAN- LAGT
Ryssland + f.d. SU	29	2535	981	1367	377	5289
Estland	10	1065	297	1005	485	2862
EU15- och EFTA- länderna samt övriga europeiska länder	41	1096	375	1463	1579	4554
Asien + Oceanien samt Afrika	159	2305	1267	4421	1840	9992
Nordamerika och Sydame- rika	8	46	56	275	186	571
Okänt	17	33	15	46	31	142
SAMMAN- LAGT	264	7080	2991	8577	4498	23 410

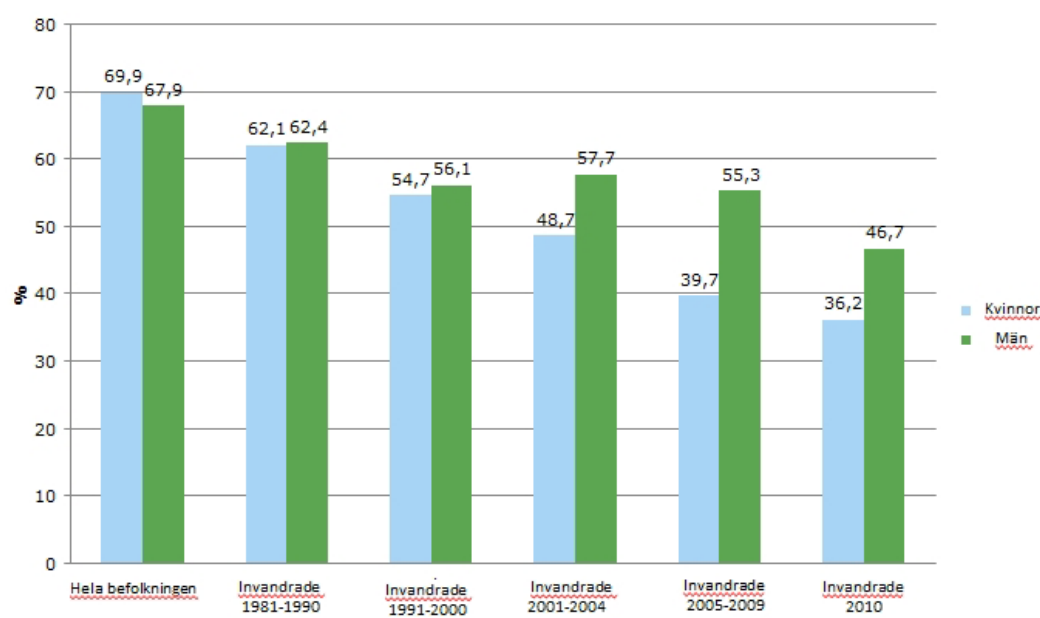
Tabell 15. Antal invandrare och utländska medborgare (N) 2010 sammanlagt och enligt ålder (under 25 år) enligt respektive NTM-centrals område. Källa Statistikcentralen, 2013.

NTM- centralsområde	Invandrare		Utländska medborgare	
	Sammanlagt	Under 25 år	Sammanlagt	Under 25 år
Åland	1545	204	2415	200
Södra Österbot- ten	2093	353	2113	341
Södra Savolax	2604	278	2352	210
Tavastland	8773	984	7969	710
Sydöstra Finland	10104	1281	9107	977
Kajanaland	1476	207	1389	186
Mellersta Finland	4969	691	4349	485
Lappland	3047	518	3153	458
Birkaland	13098	1763	11410	1255
Österbotten	7355	1290	7816	1132
Norra Karelen	3542	414	2987	293
Norra Österbot- ten	5679	800	5523	660
Norra Savolax	3432	418	3099	337
Satakunta	3198	342	3017	271
Nyland	96634	11560	86685	8288
Egentliga Finland	16643	2307	14570	1521
SAMMANLAGT	184 192	23 410	167 954	17 324

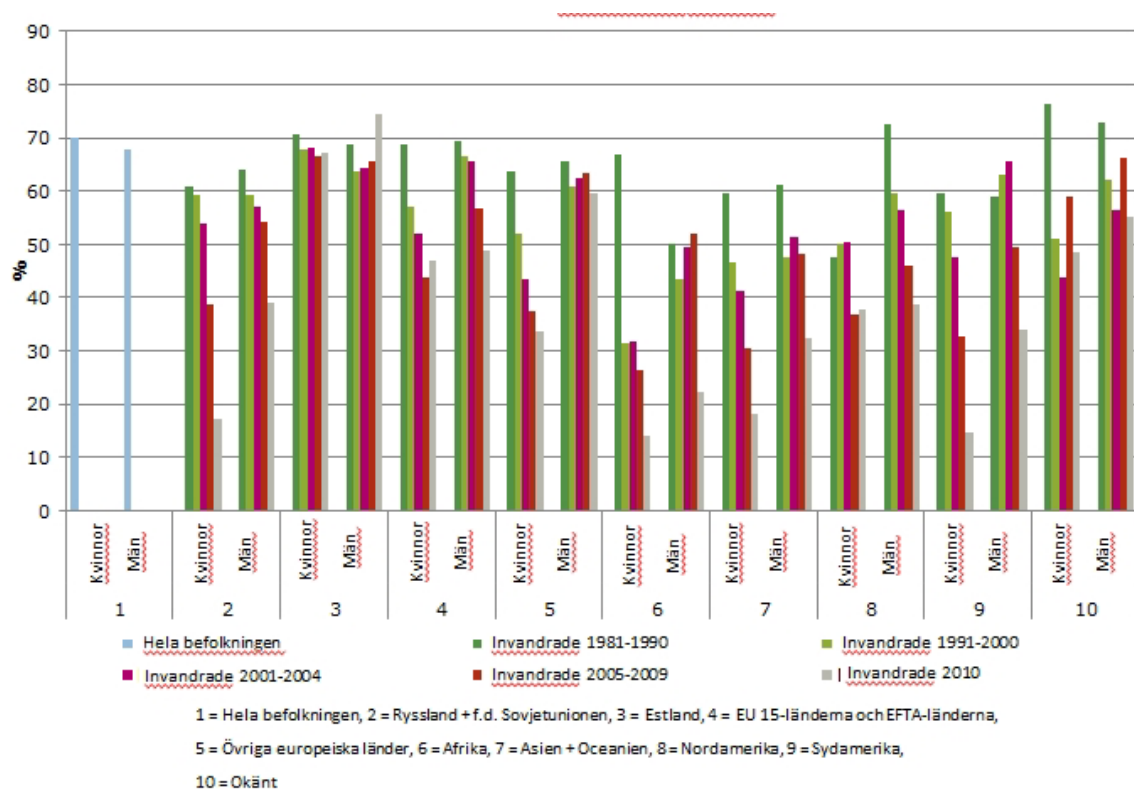
2. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 2

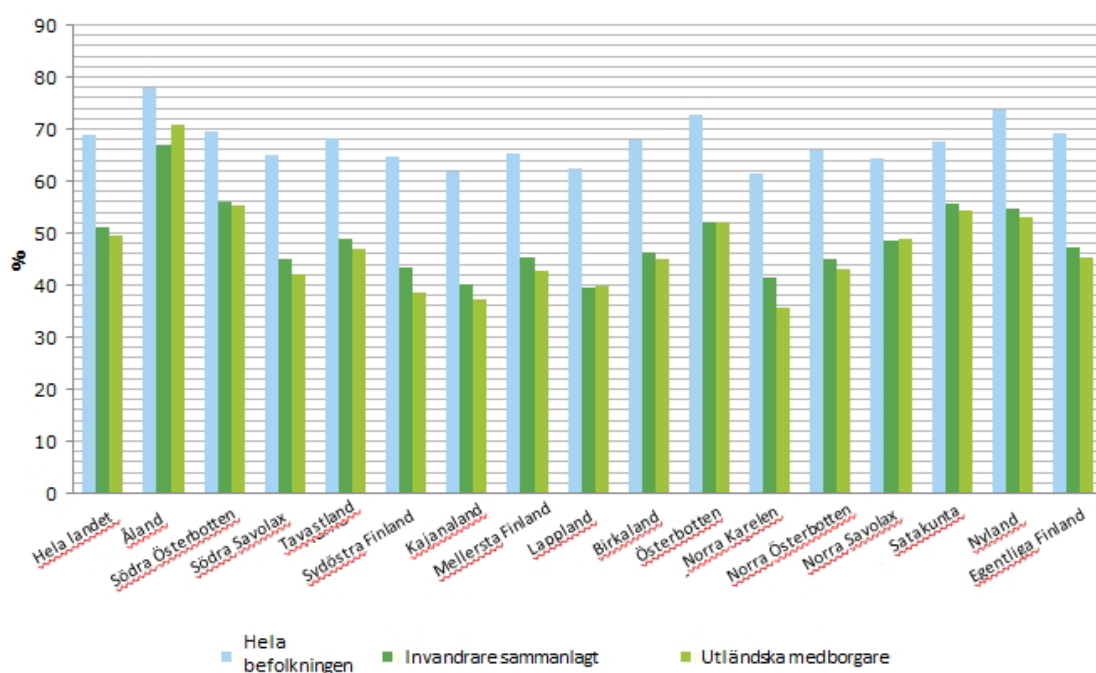
Figur 33. Sysselsättningsgrad 2010 bland personer under 25 år som invandrat vid olika tidpunkter jämfört med hela befolkningen. Källa: Statistikcentralen, 2013.

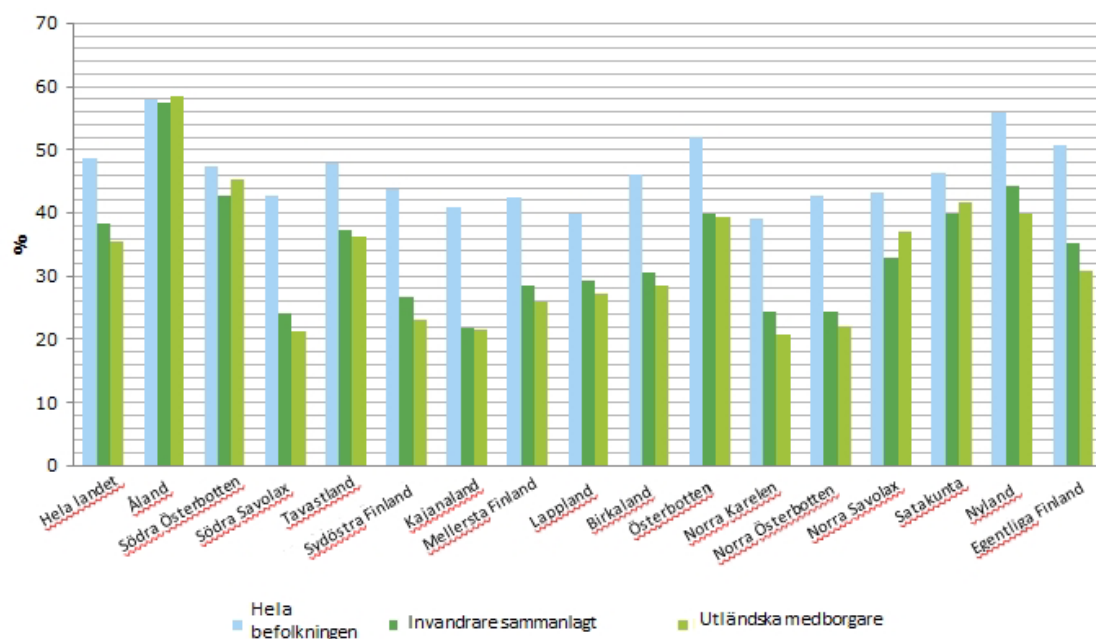
Figur 34. Sysselsättningsgrad 2010 jämfört med hela befolkningen enligt invandringstidpunkt och kön. Källa: Statistikcentralen, 2013.

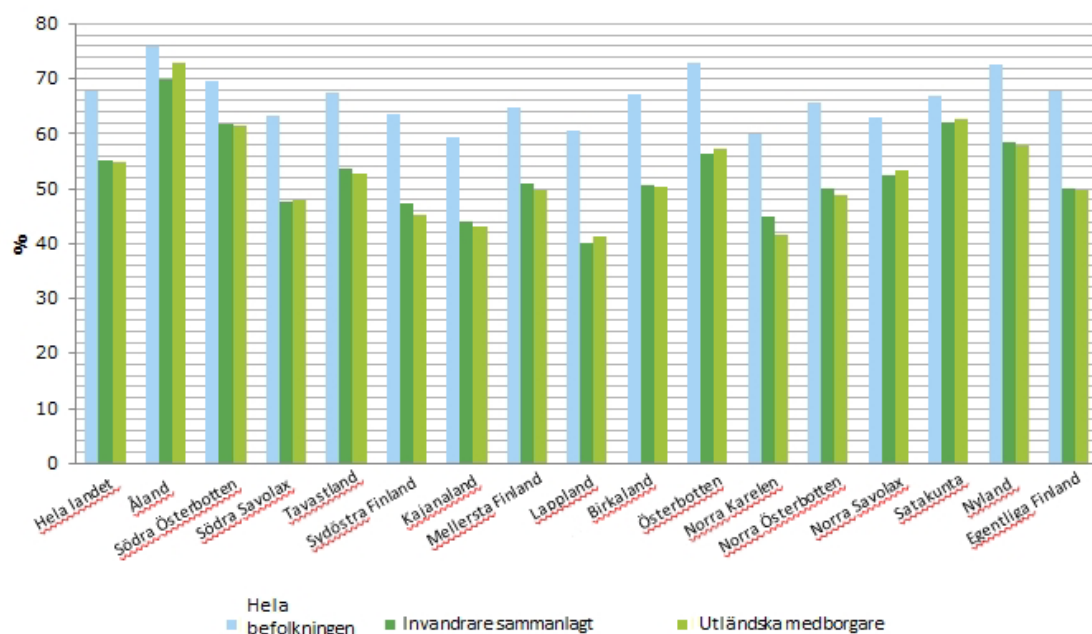
Figur 35. Sysselsättningsgrad jämfört med hela befolkningen 2010 enligt kön, invandringstidpunkt och utreseområde. Källa: Statistikcentralen, 2013.

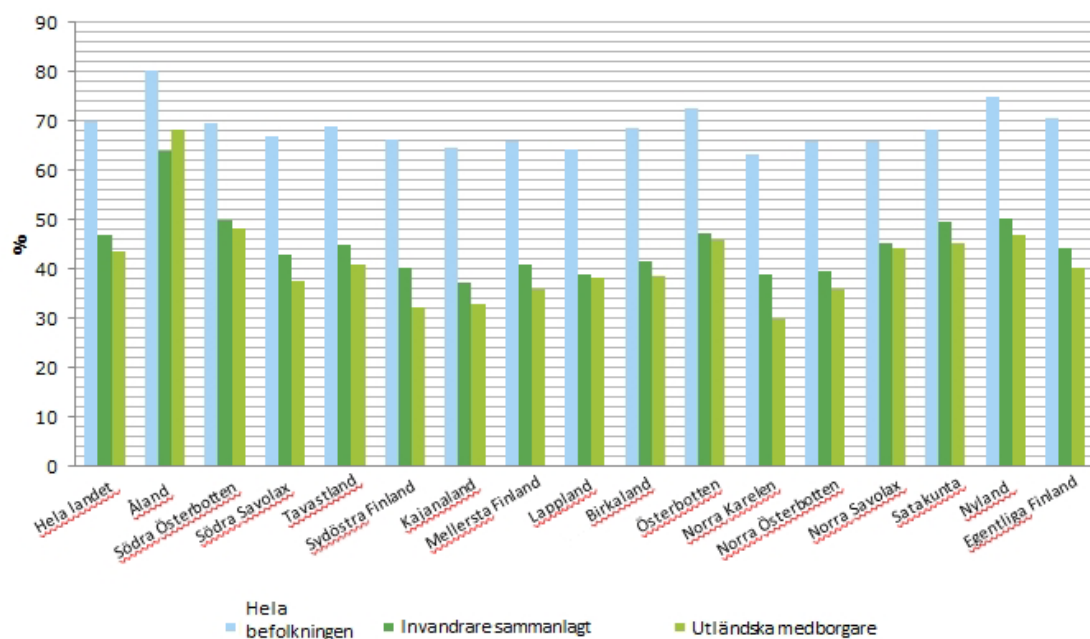
Figur 36. Sysselsättningsgrad 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Se antal i tabell 15 i bilaga 1.

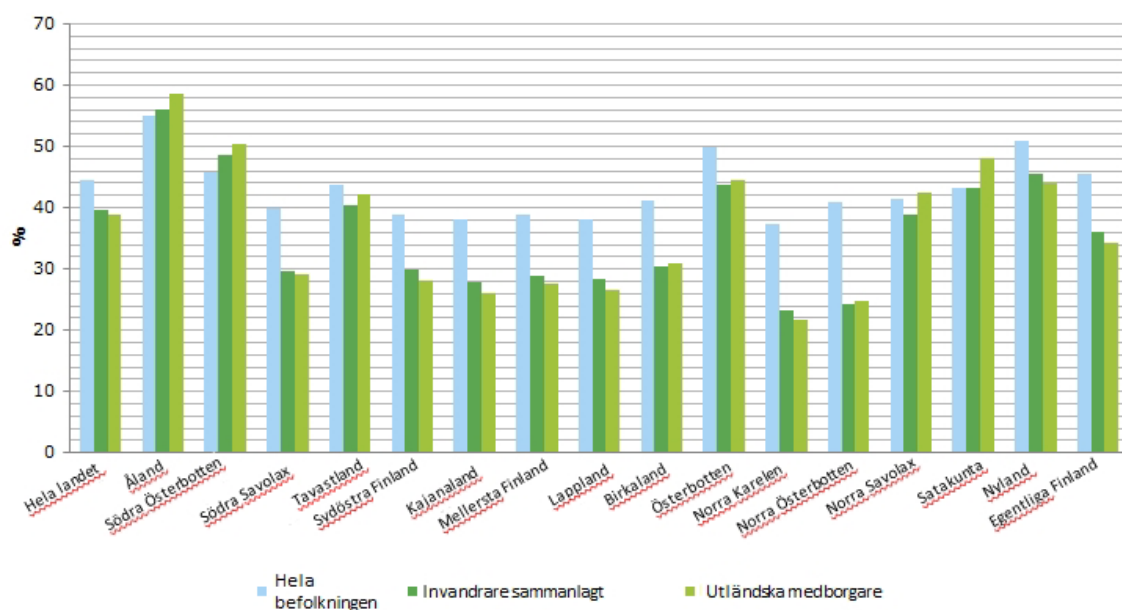
Figur 37. Sysselsättningsgrad bland unga under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Se antal i tabell 15 i bilaga 1.

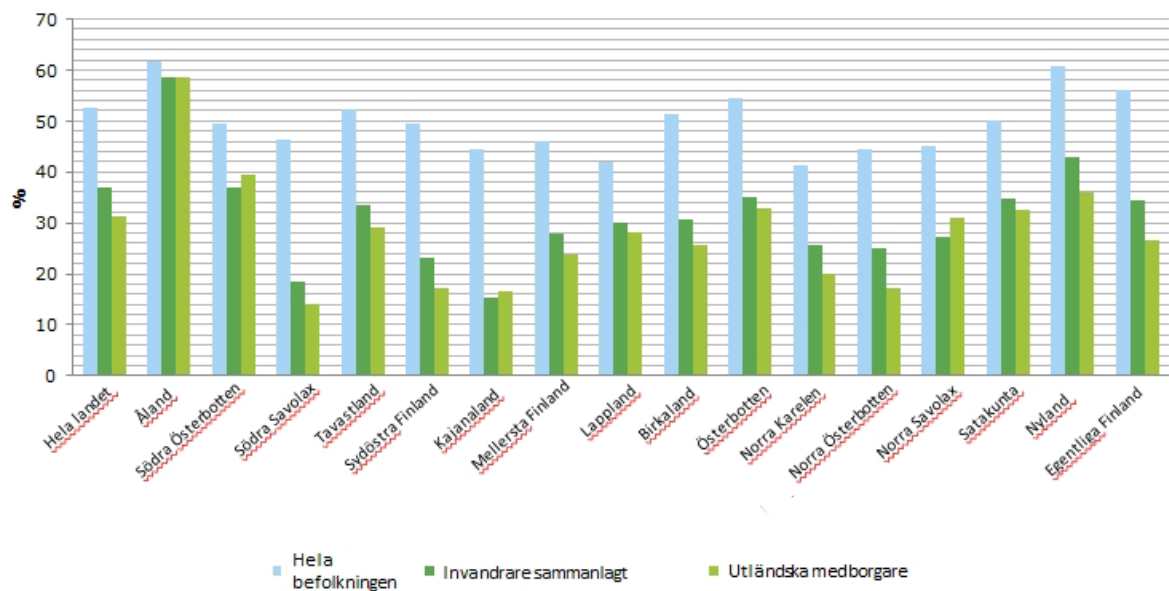
Figur 38. Sysselsättningsgrad bland män 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Figur 39. Sysselsättningsgrad bland kvinnor 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

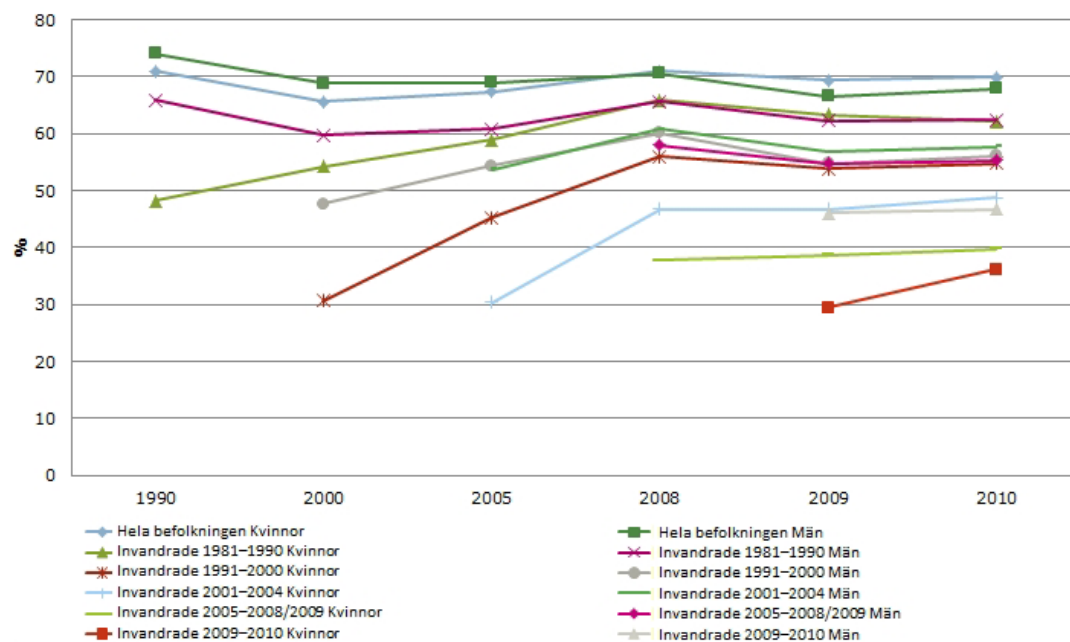

Figur 40. Sysselsättningsgrad bland män under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen.

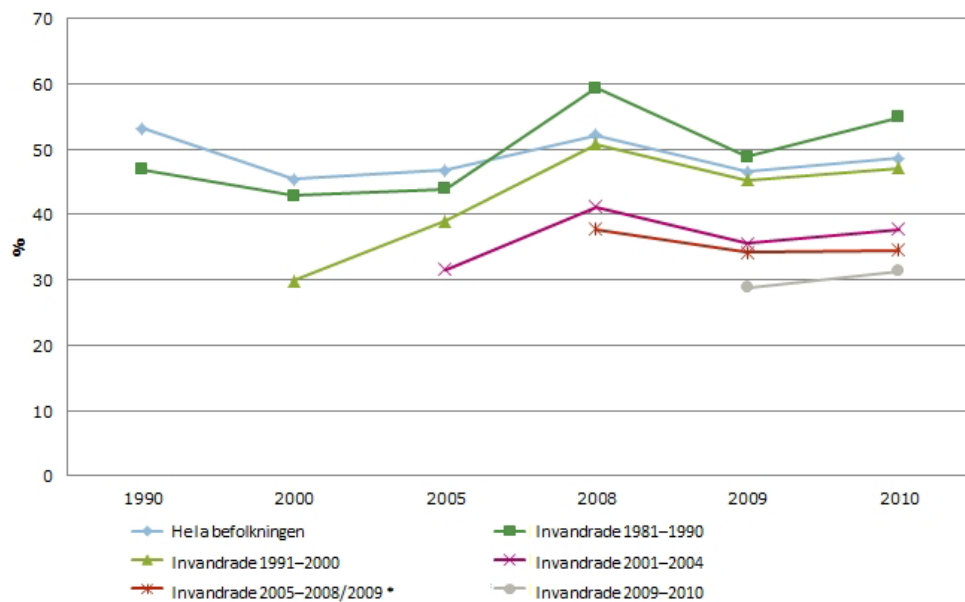

Figur 41. Sysselsättningsgrad bland kvinnor under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område.
Källa: Statistikcentralen.

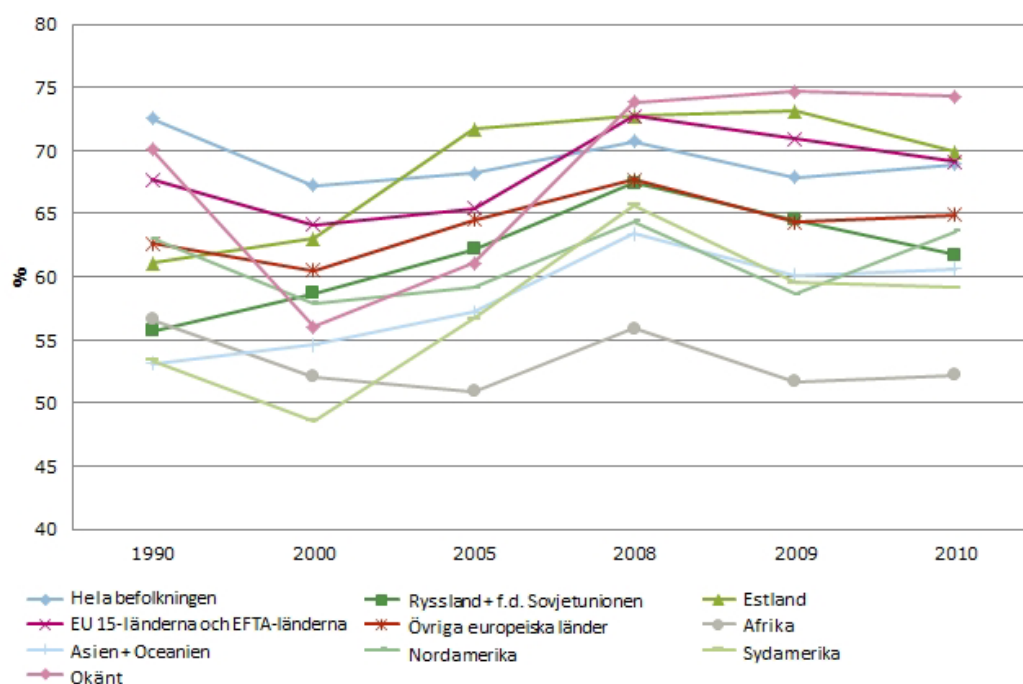
3. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 3

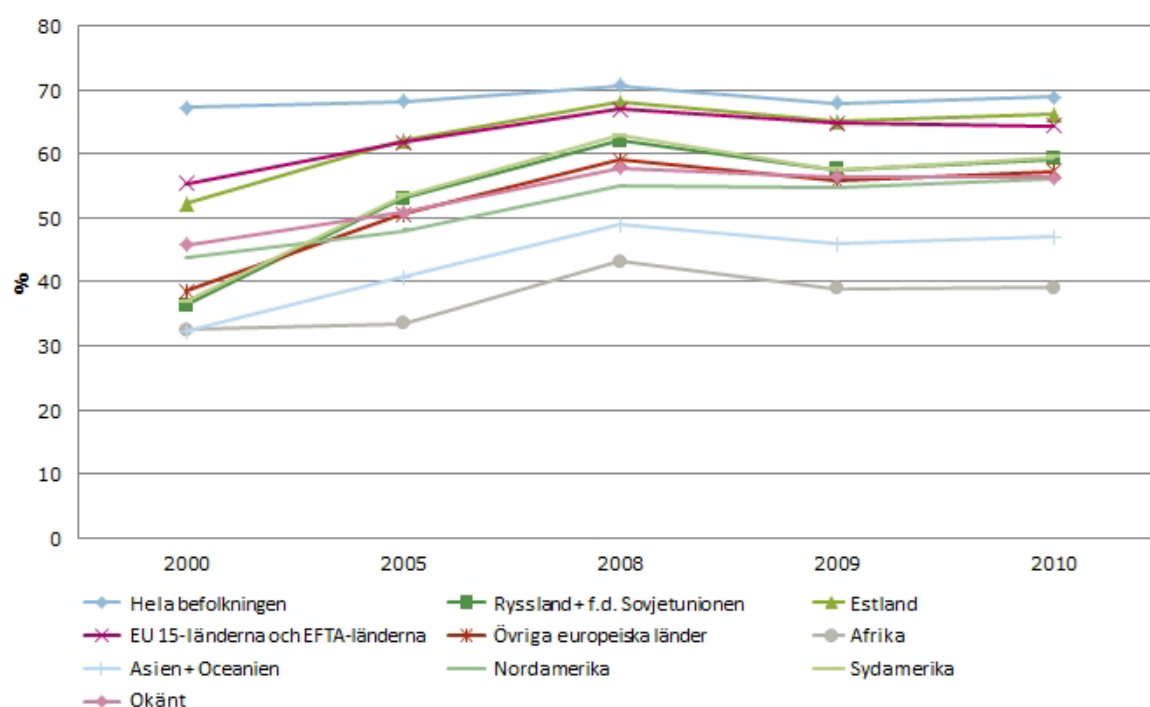
Figur 42. Uppföljning av sysselsättningsgradens utveckling 1990-2010 granskad enligt invandringstidpunkt och kön. Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

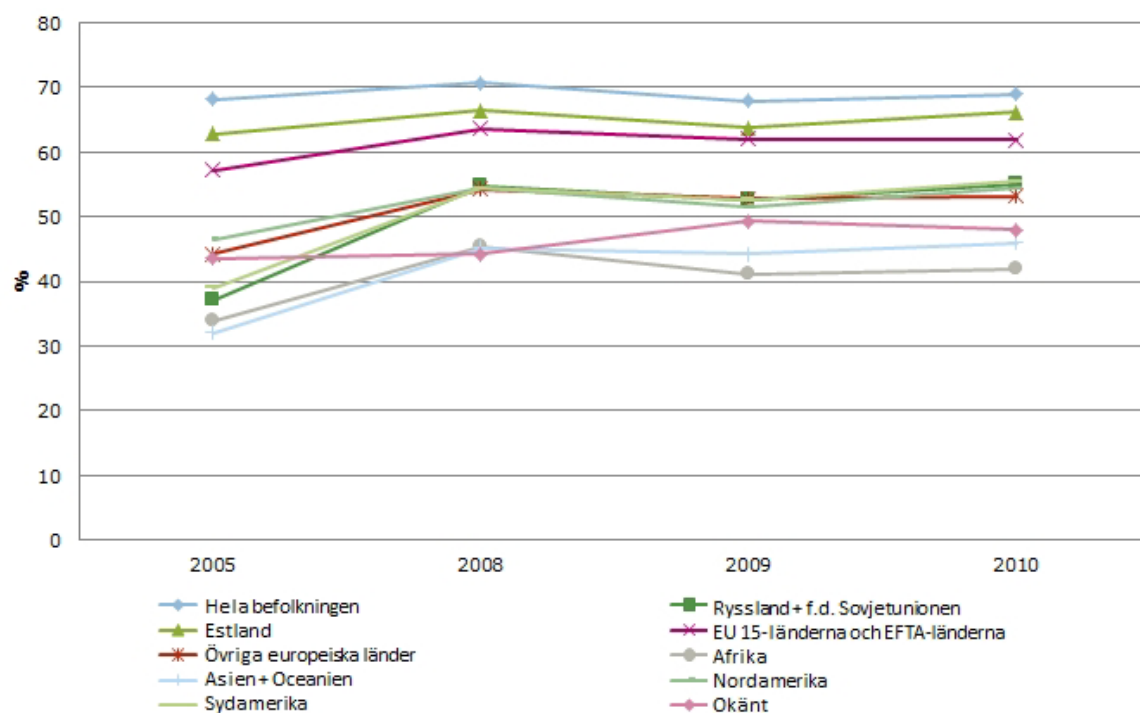
Figur 43. Uppföljning av sysselsättningsgradens utveckling 1990-2010, under 25 år. Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

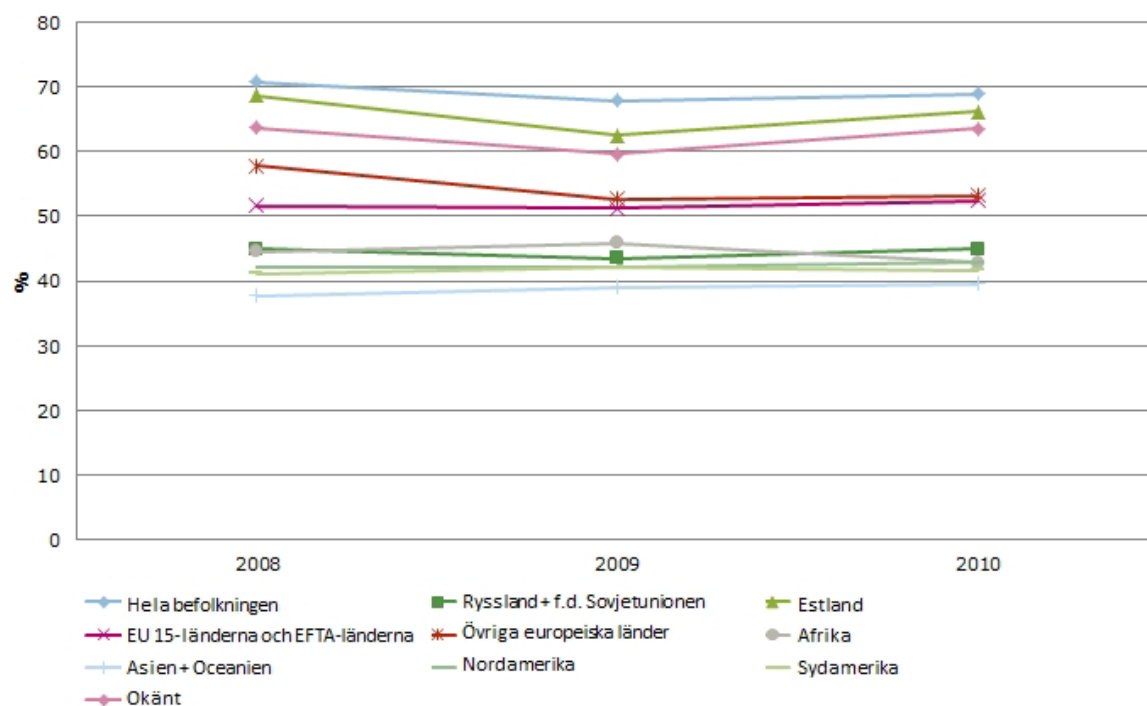
Figur 44. Sysselsättningsgradens utveckling 1990–2010 enligt utreseområde, invandrade 1981–1990.
 Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

Figur 45. Sysselsättningsgradens utveckling 2000–2010 enligt utreseområde, invandrade 1991–2000.
 Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

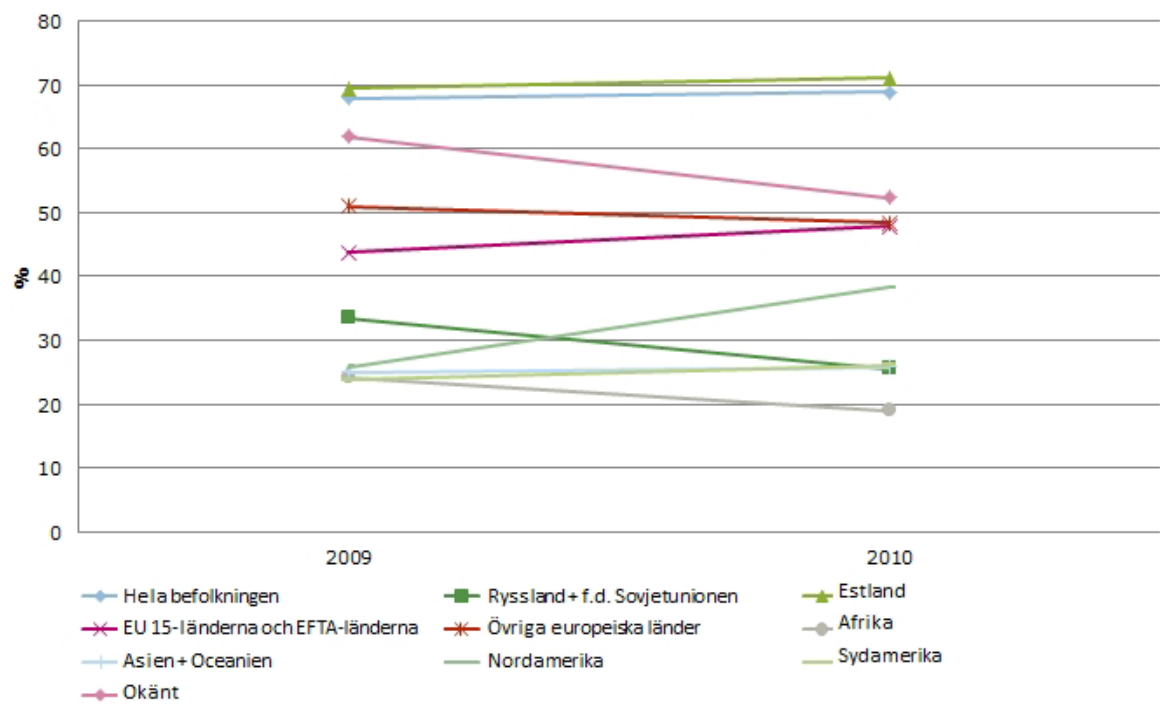

Figur 46. Sysselsättningsgradens utveckling 2005–2010 enligt utreseområde, invandrade 2001–2004. Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

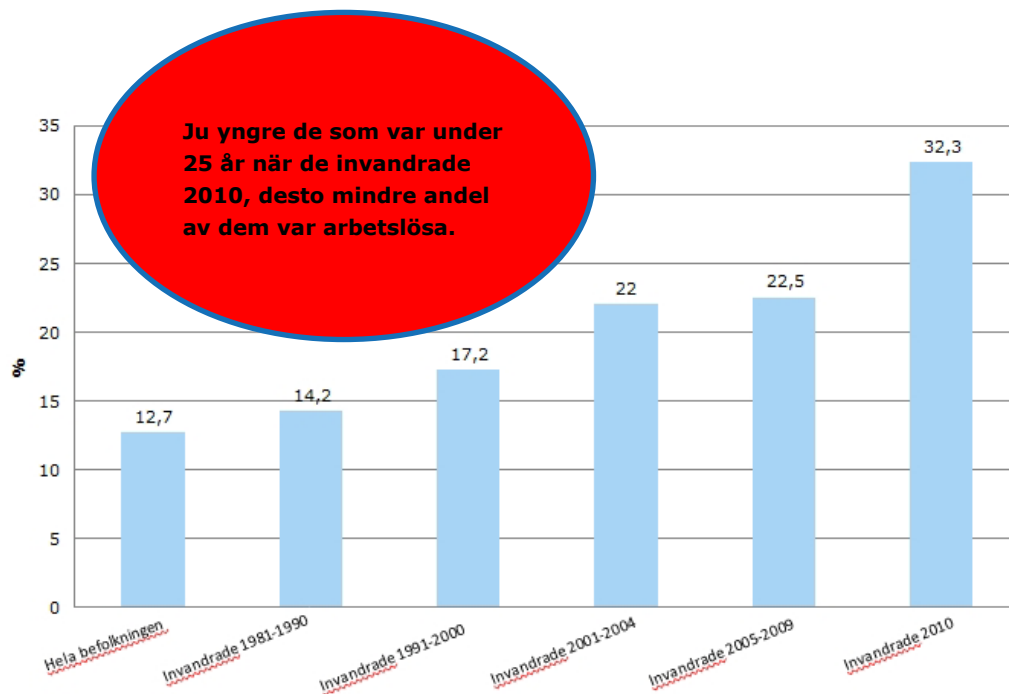
* I fråga om åren 2008 och 2009 granskas invandrade 2005–2009 och i fråga om år 2010 invandrade 2005–2009

Figur 47. Sysselsättningsgradens utveckling 2008–2010 enligt utreseområde, invandrade 2005–2008/2009*. Källa: Statistikcentralen 2013.

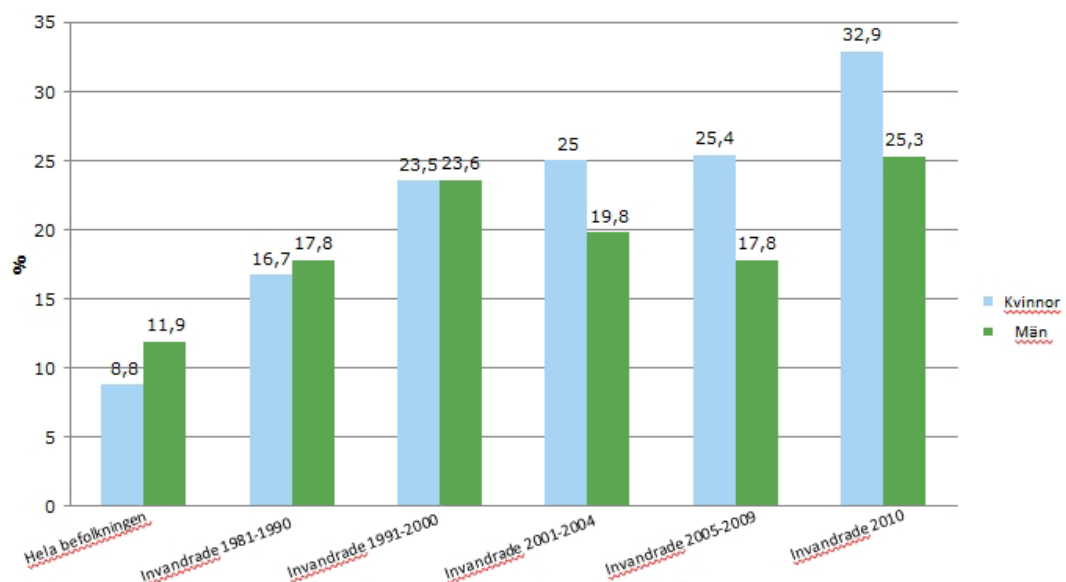

Figur 48. Sysselsättningsgrad 2009 och 2010 bland dem som invandrat samma år. Källa: Statistikcentralen, 2013.

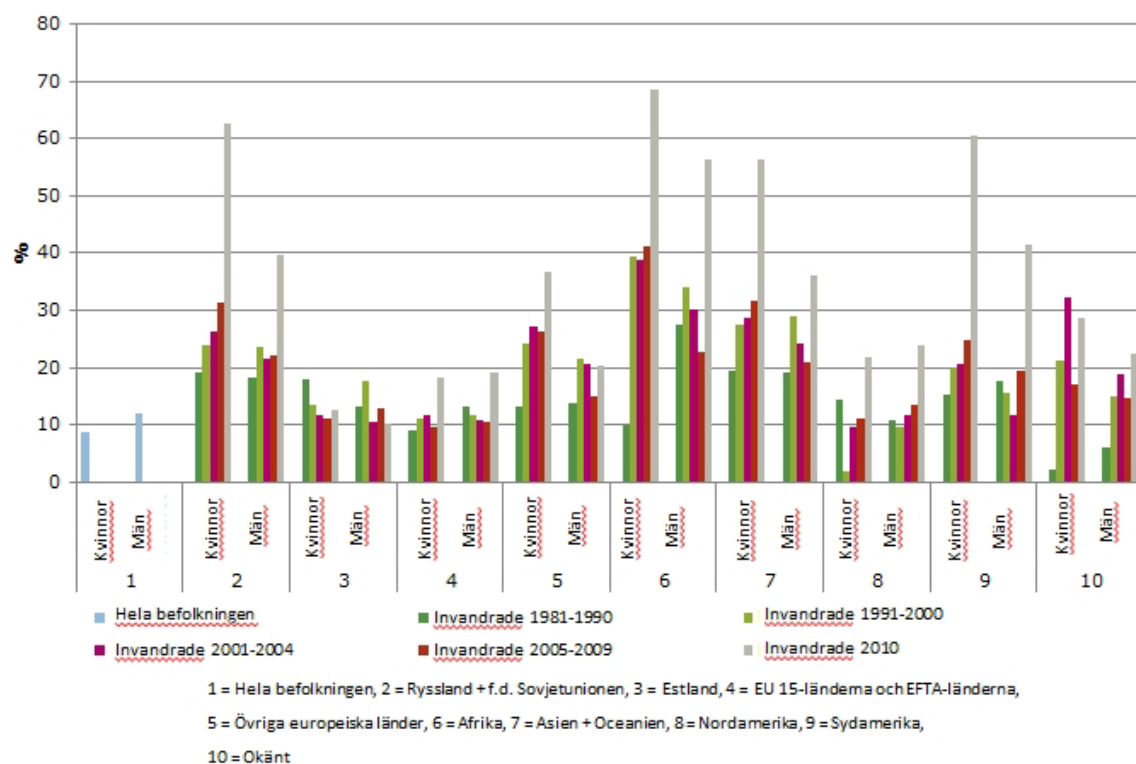
Bilaga 4. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 4

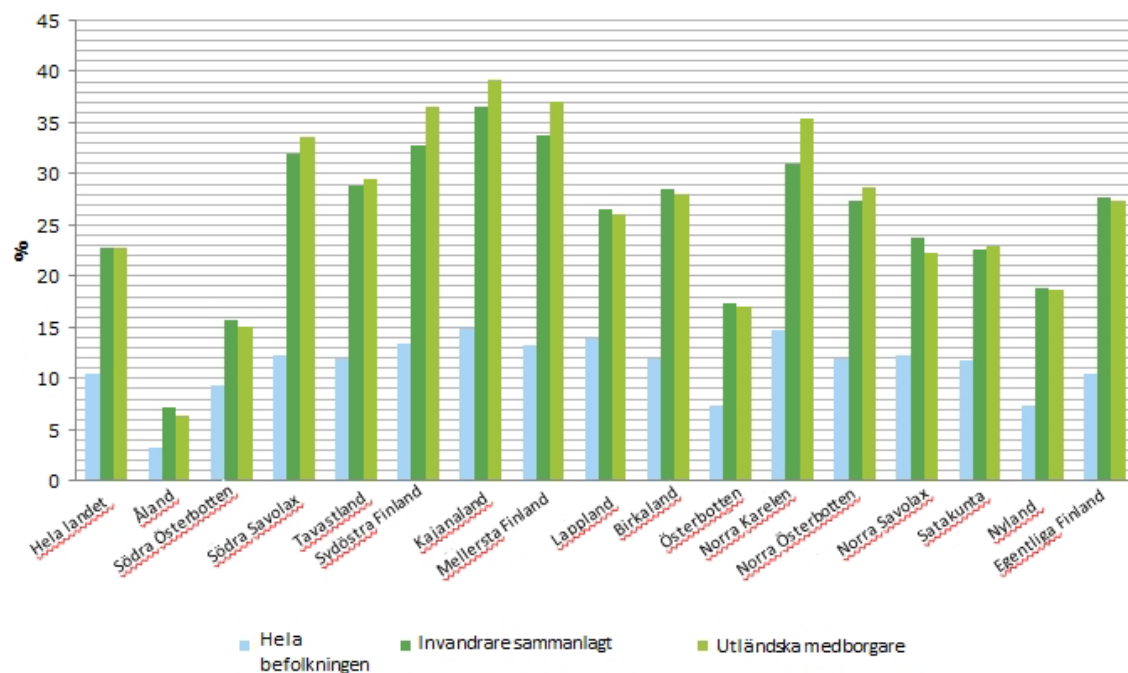
Figur 49. Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen 2010, under 25-åringar. Källa: Statistikcentralen 2013.

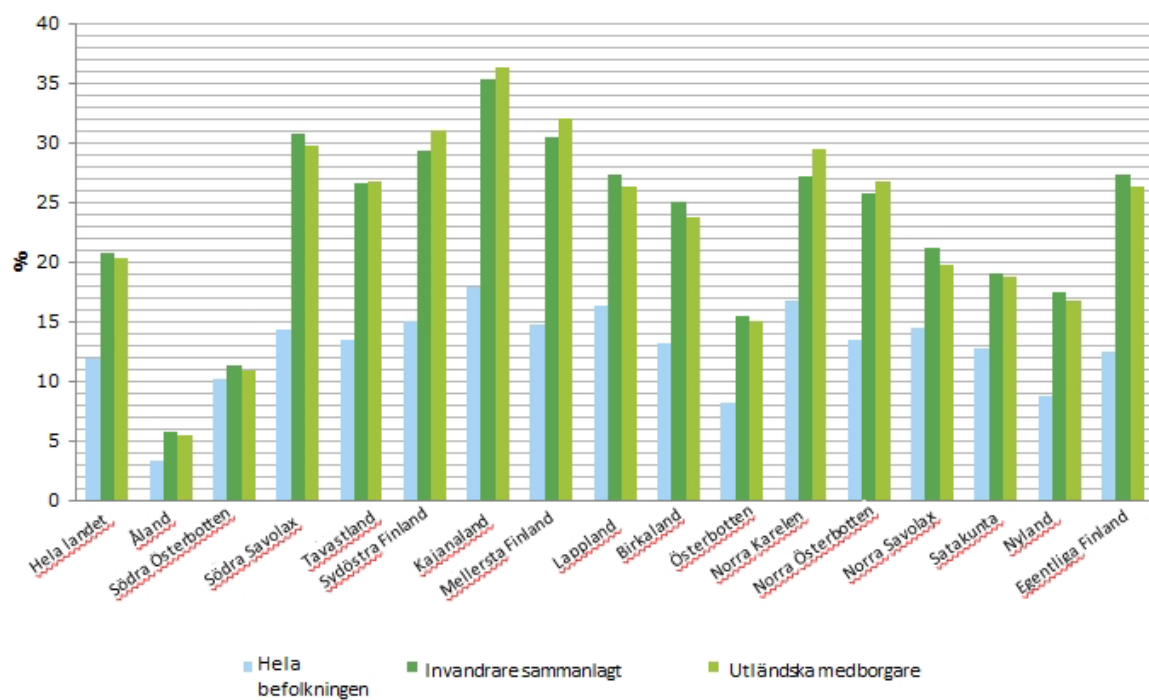
Figur 50. Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen 2010 enligt kön. Källa: Statistikcentralen, 2013.

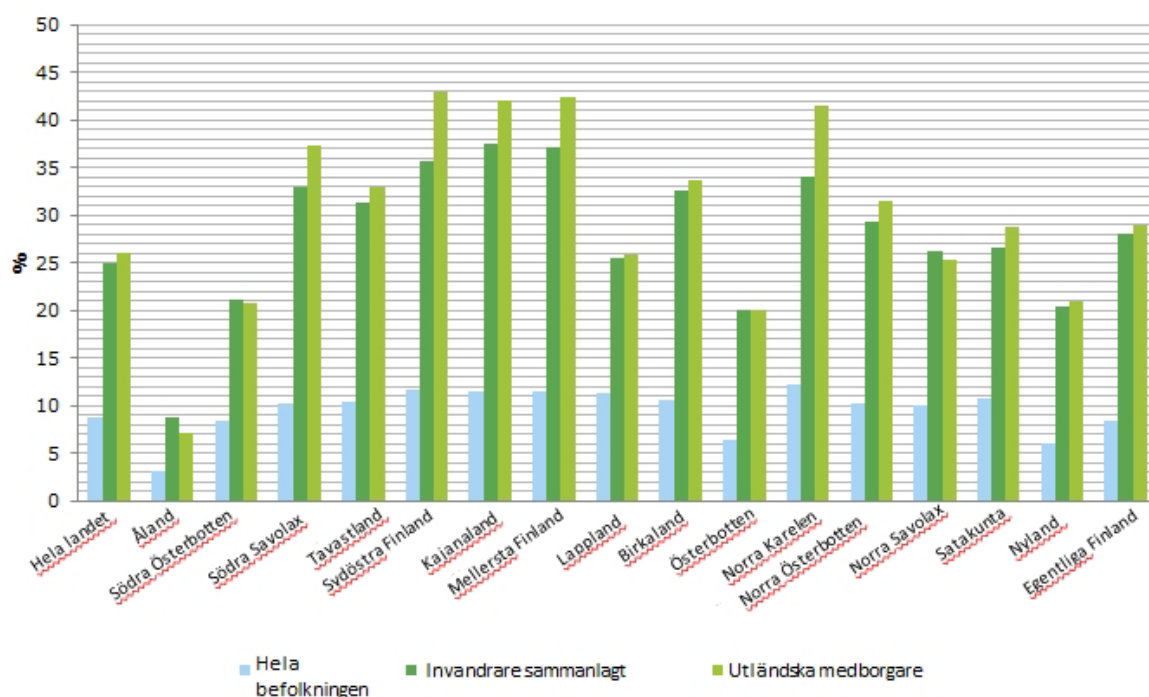
Figur 51. Arbetslöshetsgrad jämfört med hela befolkningen 2010 enligt kön, invandringstidpunkt och utreseområde. Källa: Statistikcentralen, 2013.

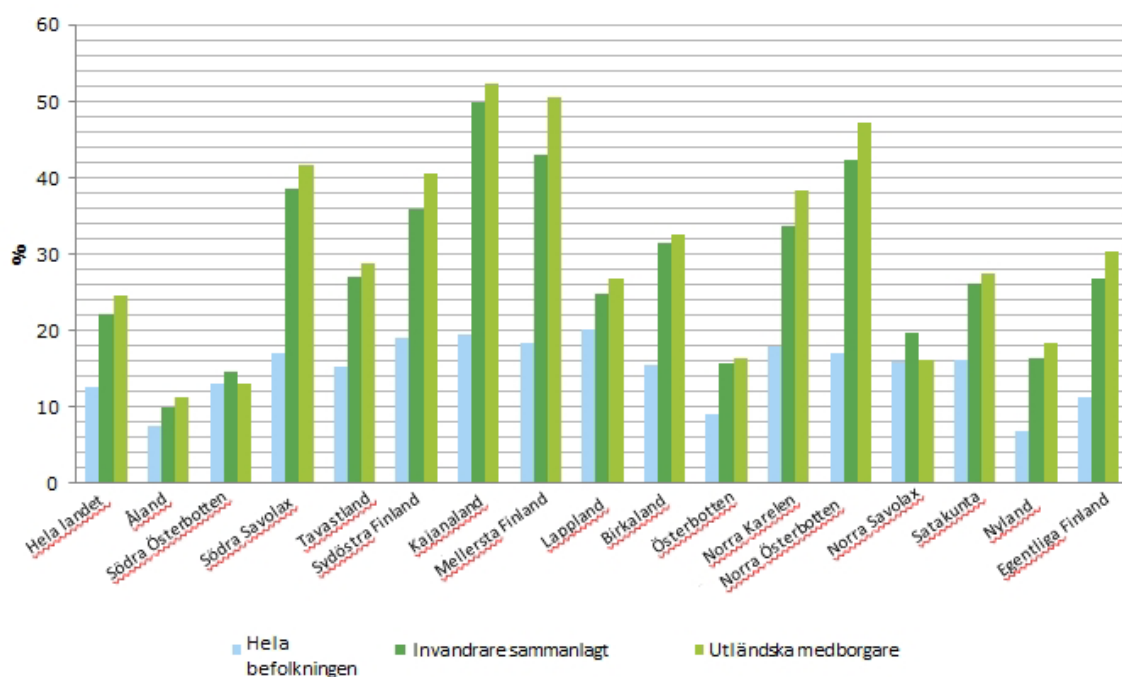
Figur 52. Arbetslöshetsgrad 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Se antal i tabell 15 i bilaga 15.

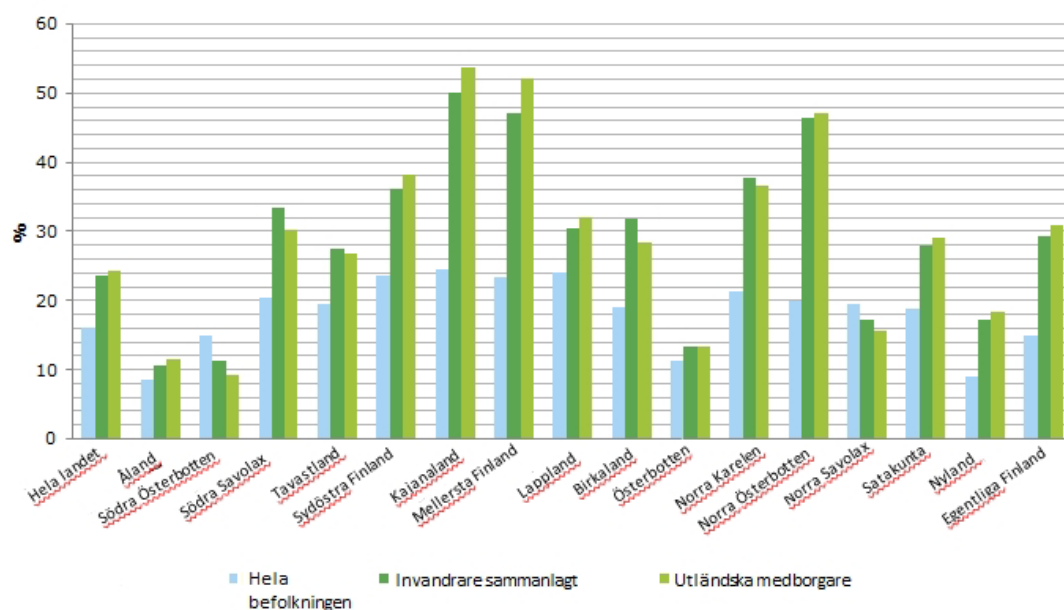
Figur 53. Arbetslöshetsgrad bland män 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

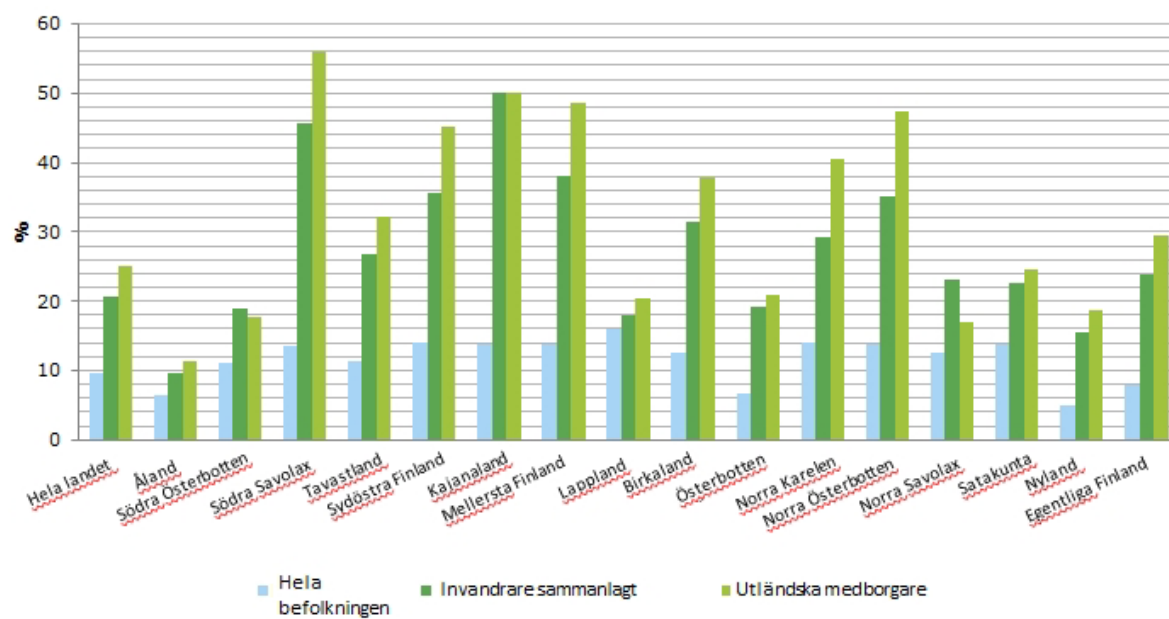
Figur 54. Arbetslöshetsgrad bland kvinnor 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Figur 55. Arbetslöshetsgrad bland under 25-åringar 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Se antal i tabell 15 i bilaga 1.

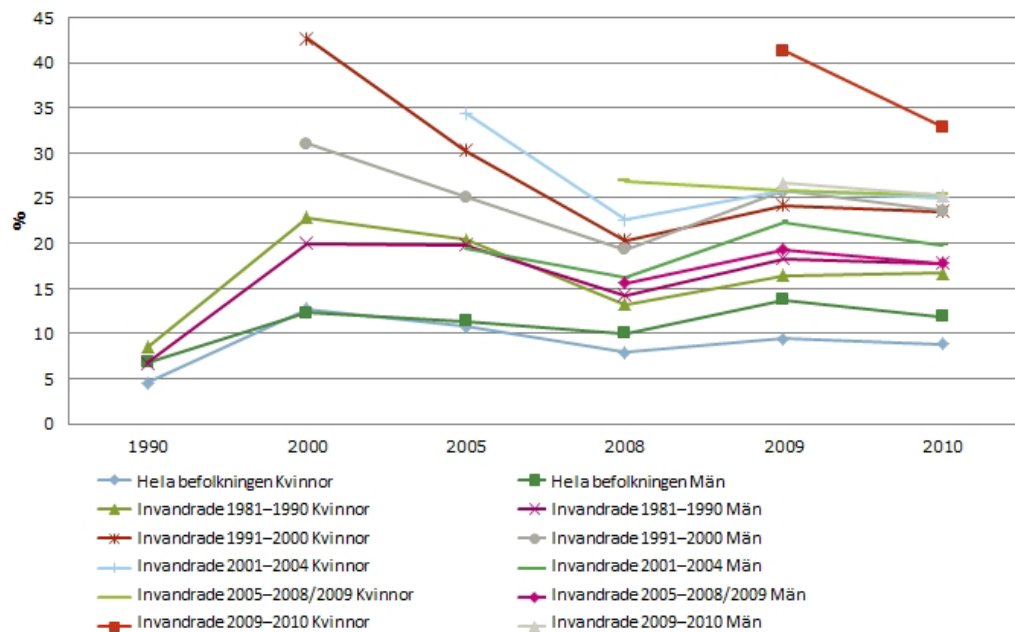

Figur 56. Arbetslöshetsgrad bland män under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

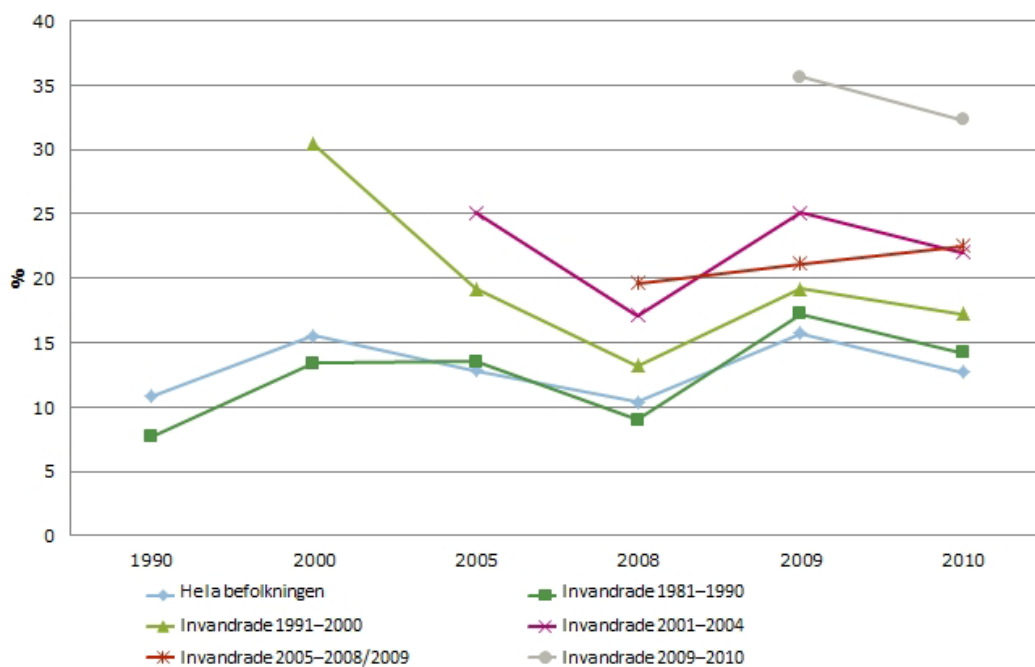

Figur 57. Arbetslöshetsgrad bland kvinnor under 25 år 2010 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

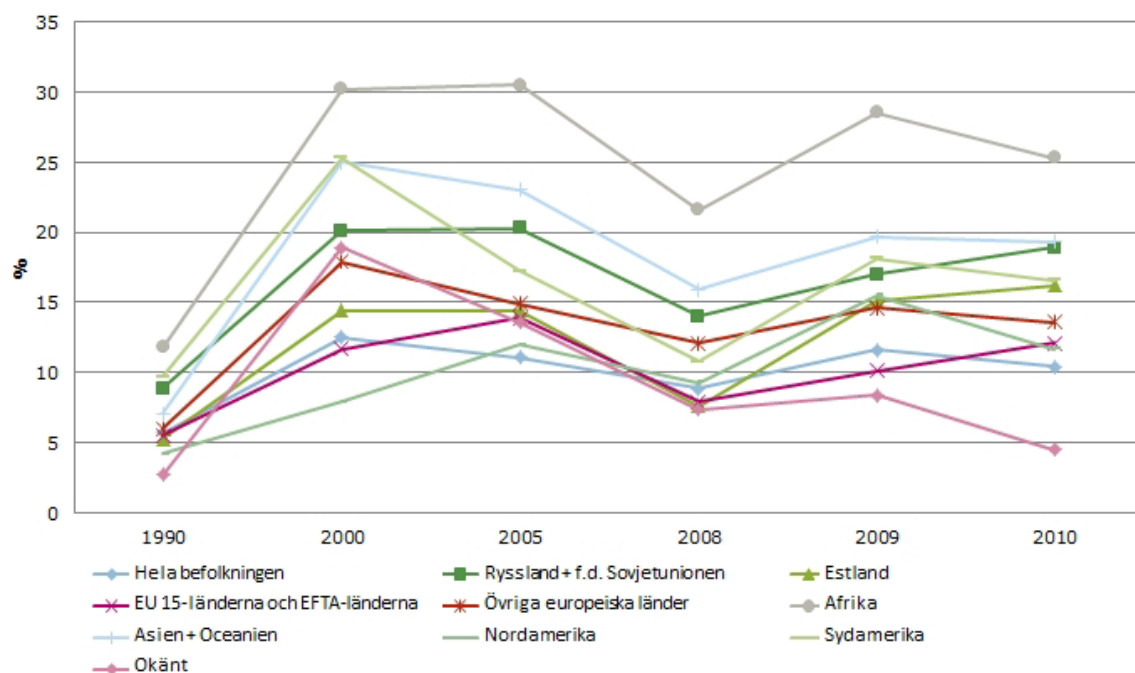
Bilaga 5. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 5

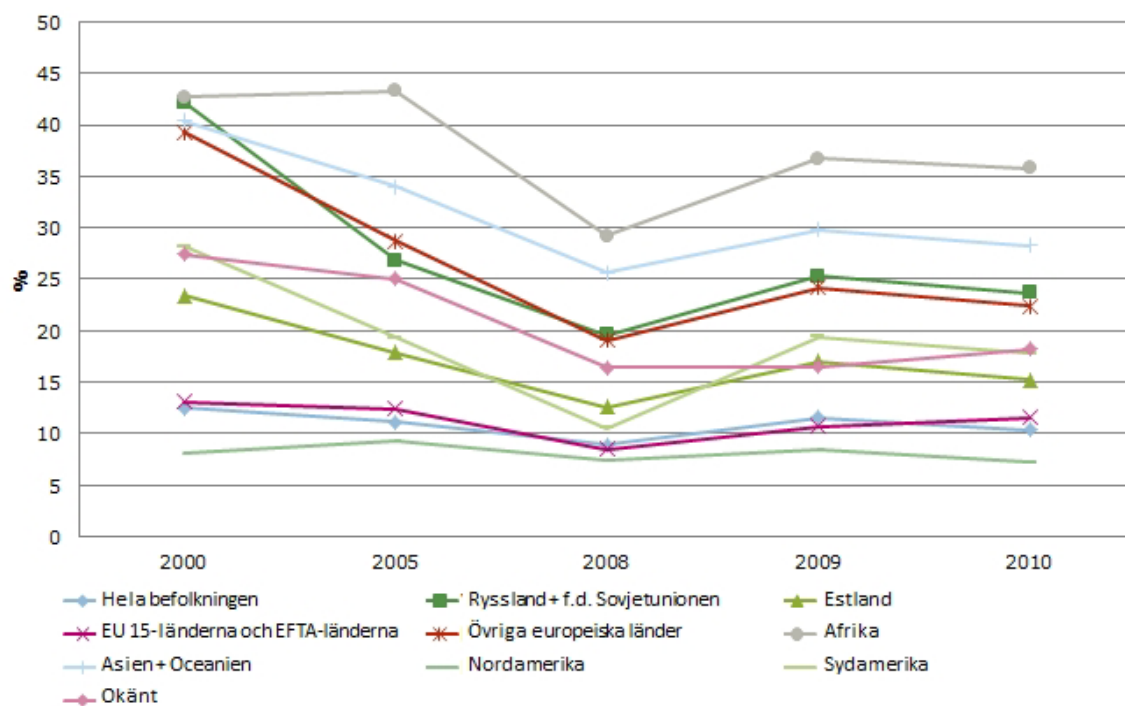
Figur 58. Uppföljning av arbetslöshetsgradens utveckling 1990–2010 granskad enligt invandrargrupp och kön. Källa Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

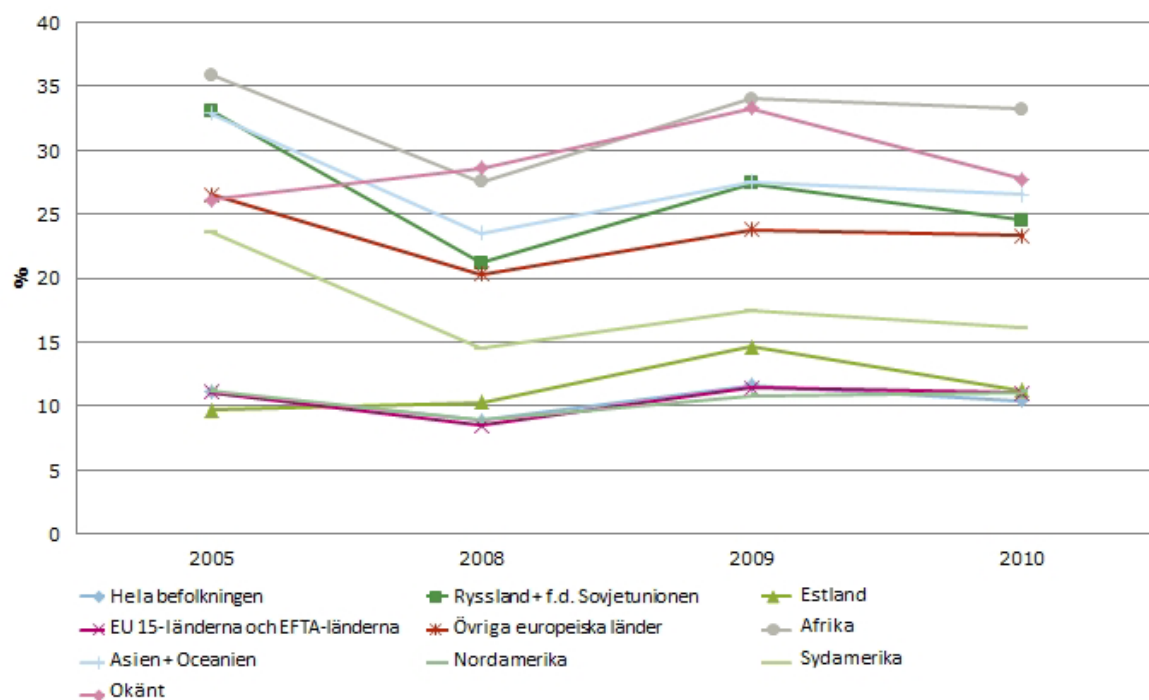
Figur 59. Uppföljning av arbetslöshetsgradens utveckling 1990–2010, under 25-åringar. Källa: Statistikcentralen, 2013. Obs! Se antal i tabellerna 9–15 i bilaga 1. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

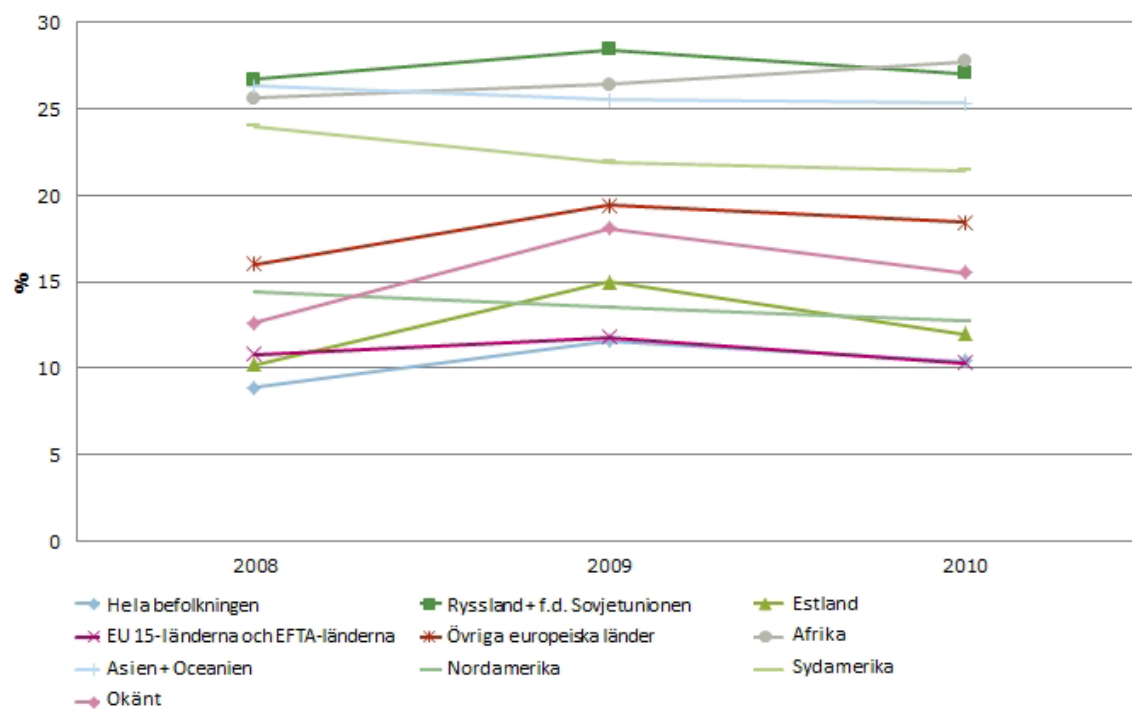
Figur 60. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 1990–2010, invandrade 1981–1990. Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

Figur 61. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2000–2010, invandrade 1991–2000. Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

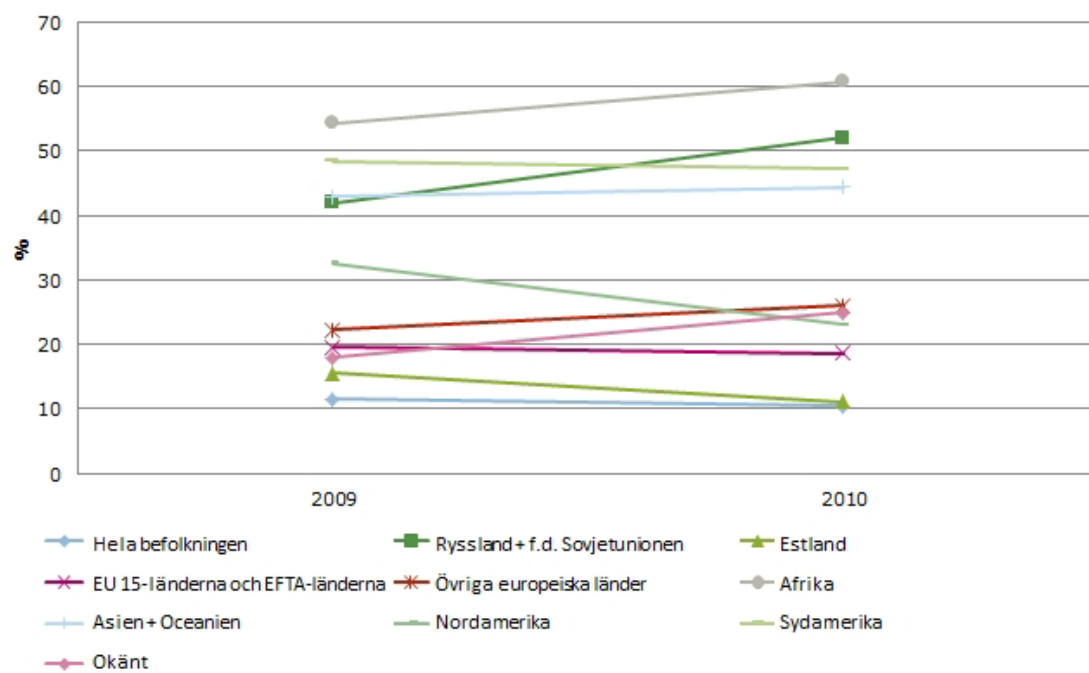

Figur 62. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2005–2010, invandrade 2001–2004. Källa: Statistikcentralen, 2013. OBSERVERA att de granskade tidsperioderna är olika långa i förhållande till varandra.

* I fråga om åren 2008 och 2009 granskas invandrade 2005–2009 och i fråga om år 2010 invandrade 2005–2009

Figur 63. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2008–2009, invandrade 2005–2008/2009. Källa: Statistikcentralen, 2013.

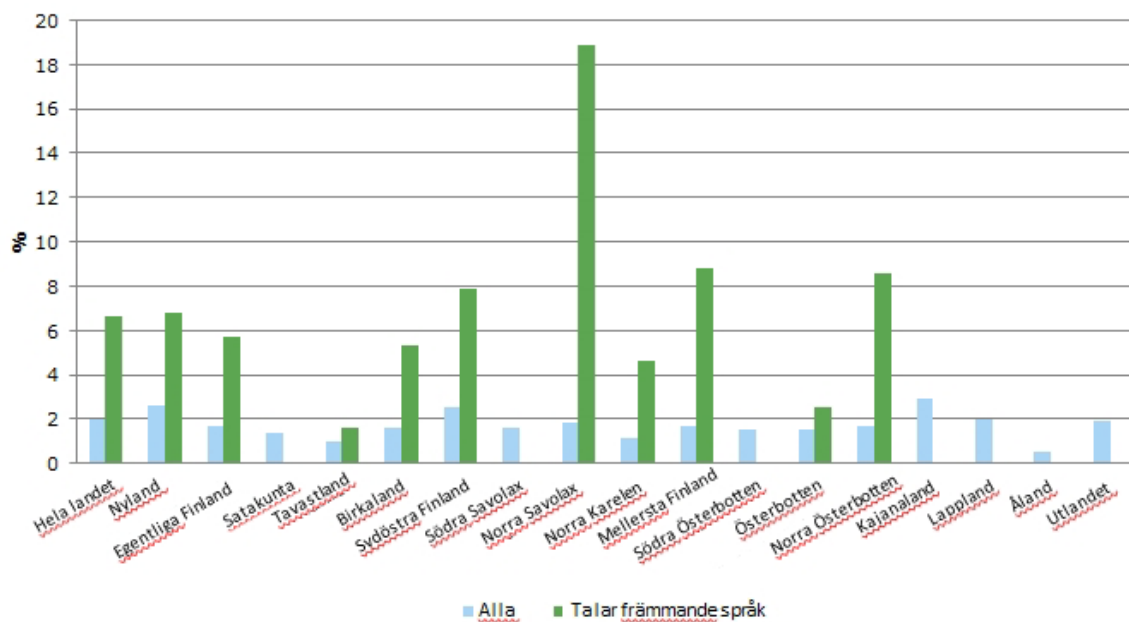

Figur 64. Uppföljning av arbetslöshetsgraden 2009 och 2010 bland dem som invandrat samma år. Källa: Statistikcentralen, 2013.

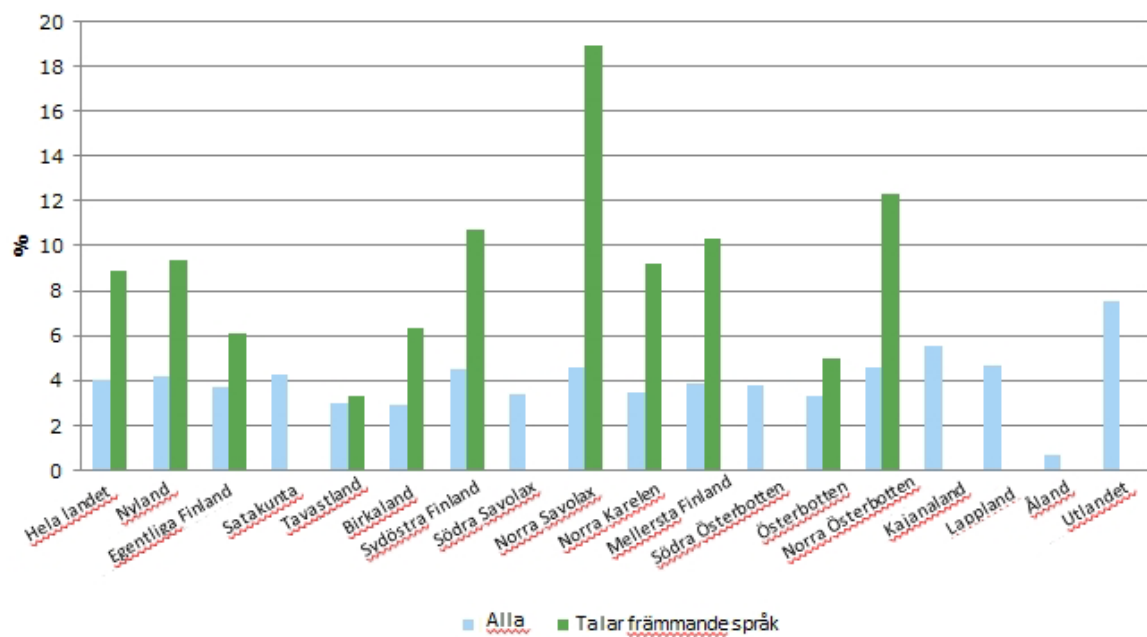
Bilaga 6. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATOR 16

Tabell 16. Antal studerande som talar främmande språk inom utbildning på andra stadiet (N) 20.9.2009 enligt respektive NTM-centrals område (använt vid beräkningen av antalet som avbrutit och helt lämnat utbildning). Källa: Statistikcentralen, 2013.

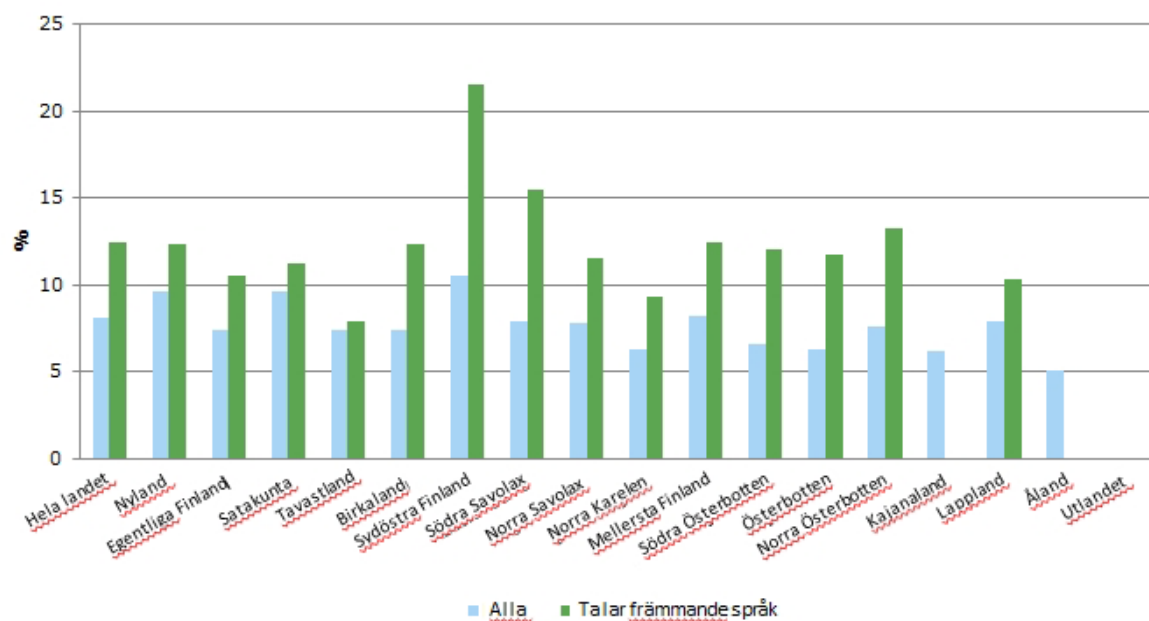
NTM-centralsområde	Gymnasieutbildning	Yrkesutbildning
Nyland	1436	2180
Egentliga Finland	244	477
Satakunta	30	98
Tavastland	122	242
Birkaland	206	301
Sydöstra Finland	140	344
Södra Savolax	42	110
Norra Savolax	53	113
Norra Karelen	65	151
Mellersta Finland	68	169
Södra Österbotten	29	233
Österbotten	80	315
Norra Österbotten	81	234
Kajanaland	36	34
Lappland och Åland	27	162
SAMMANLAGT	2660	5163

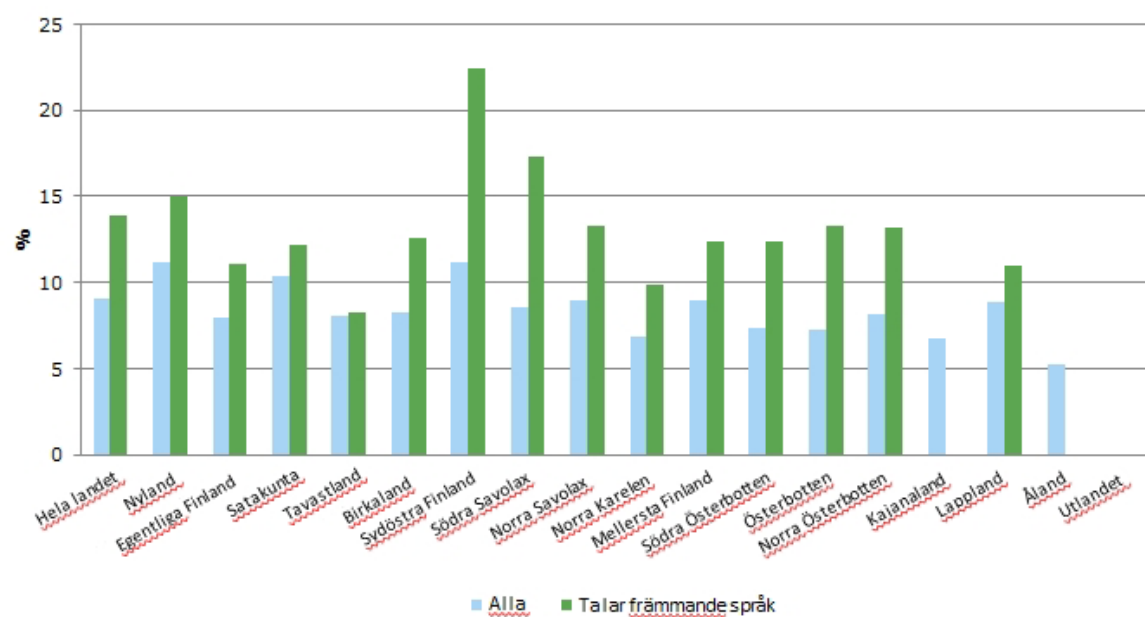
Figur 65. Lämnade helt examensinriktad utbildning 2010/2011, GYMNASIET. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Figur 66. Avbröt utbildning inom utbildningssektorn helt 2010/2011, GYMNASIET. Källa: Statistikcentralen, 2013.

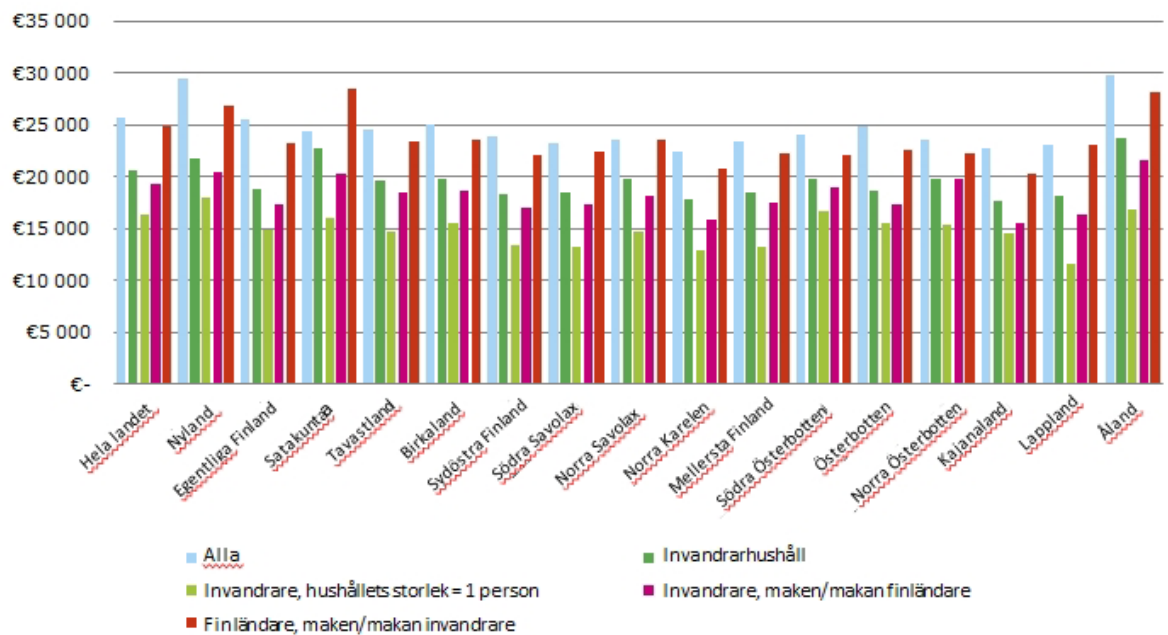

Figur 67. Lämna helt examensinriktad utbildning 2010/2011, YRKESUTBILDNING. Källa: Statistikcentralen, 2013.

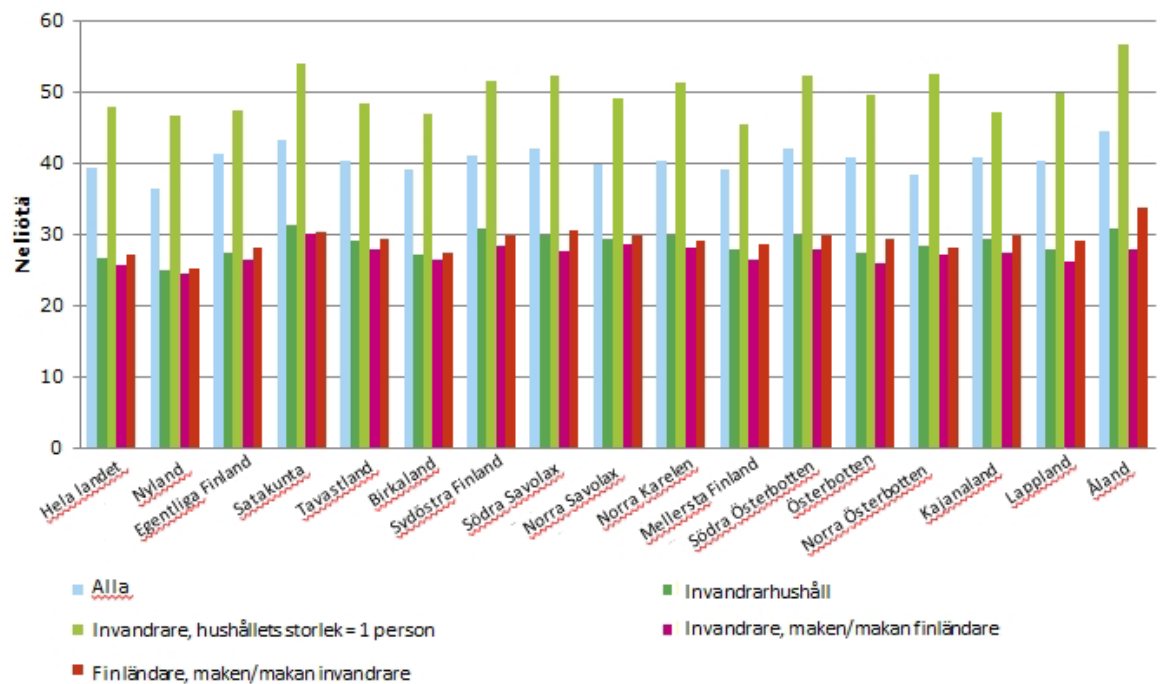

Figur 68. Avbröt utbildning inom utbildningssektorn helt 2010/2011, YRKESUTBILDNING. Källa: Statistikcentralen, 2013.

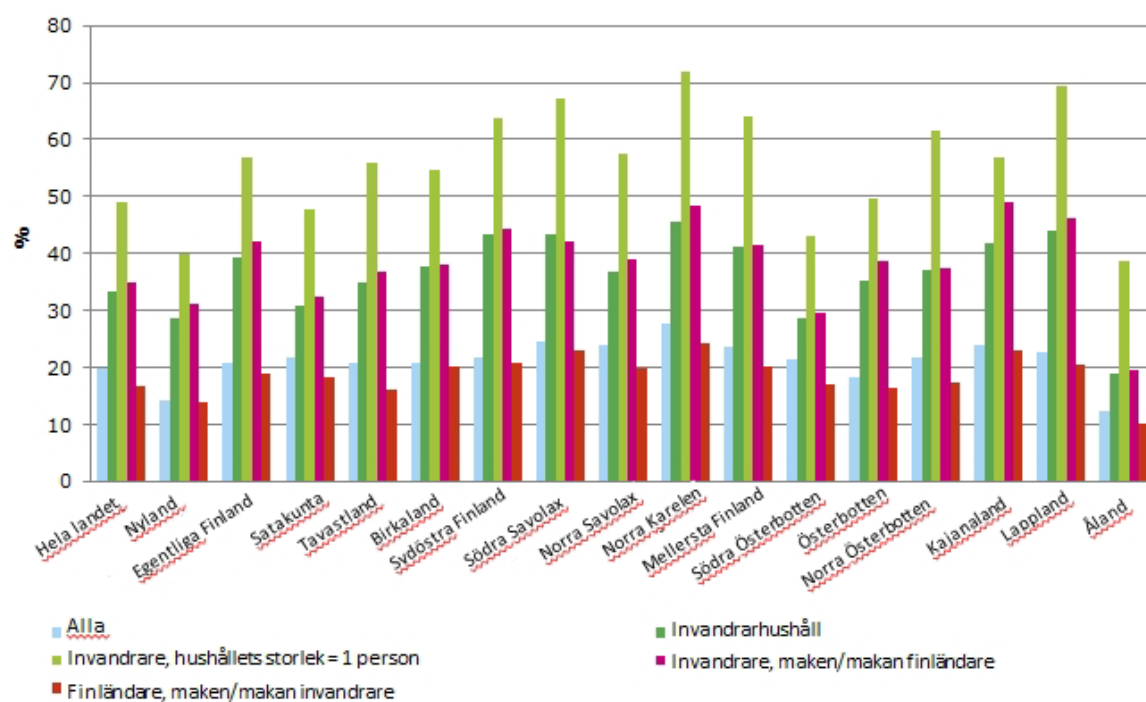
Bilaga 7. BIFOGADE FIGURER SOM HÄNFÖR SIG TILL INDIKATORERNA 17–18

Figur 69. Disponibel ekvivalent penninginkomst 2011 enligt respektive NTM-centrals område. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Figur 70. Kvadratmeter i bostaden, 2011. Källa: Statistikcentralen, 2013.

Figur 71. Låginkomstgrad 2011. Källa: Statistikcentralen, 2013.